



Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.



Türkiye'de Gençler ve  
Siyasi Katılım:



# SOSYO-EKONOMİK STATÜ FARK YARATIYOR MU?

**Volkan Yılmaz - Burcu Oy**





Türkiye’de Gençler ve Siyasi Katılım:  
**Sosyo-Ekonomik Statü  
Fark Yaratıyor mu?**

**Volkan Yılmaz  
Burcu Oy**

**Türkiye'de Gençler ve Siyasi Katılım:  
Sosyo-Ekonomik Statü Fark Yaratıyor mu?**

**Volkan Yılmaz - Burcu Oy**

**İstanbul Bilgi Üniversitesi  
Şebeke Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları – No: 5**

İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 463  
Birinci Baskı İstanbul, Şubat 2014  
ISBN: 978-605-399-337-7

© İstanbul Bilgi Üniversitesi  
**Yazışma Adresi:** İnönü Cad.No: 6 34387 Kuştepe / İstanbul  
(0 212) 311 61 64 / 311 64 63  
www.bilgiyay.com  
e-posta: yayin@bilgiyay.com  
Dağıtım: dagitim@bilgiyay.com

**Yayına Hazırlayan:** Nurhan Yentürk ve Devın Bahçeci  
**Tasarım ve Uygulama:** Pelin Telyak  
**Redaksiyon:** Bülent Çınar  
**Düzeltili:** Remzi Abbas  
**Baskı & Cilt:** ER-AY Basım Hiz. Tic. Ltd. Sti. Mas Sit. No: 87 Bağcılar 34204 İstanbul Türkiye  
**Proje Koordinasyon Ekibi:** Devın Bahçeci, Kenan Dursun, Özlem Ezgin  
**Proje Danışmanları:** Nurhan Yentürk, Laden Yurttagüler, Yörük Kurtaran

**Katalog Bilgileri:**

İstanbul Bilgi University Library Cataloging-in-Publication Data  
İstanbul Bilgi Üniversitesi Kütüphanesi Kataloglama Bölümü Tarafından Kataloglanmıştır.

Yılmaz, Volkan. Türkiye'de gençler ve siyasi katılım : sosyo-ekonomik statü fark yaratıyor mu? / Volkan Yılmaz, Burcu Oy.  
p. : charts ; cm.

ISBN 978-605-399-337-7

1. Youth - Turkey. 2. Youth - Turkey - Political activity. 3. Political participation - Turkey - Research. 4. Youth - Turkey - Social conditions. 5. Youth - Turkey - Economic conditions. 6. Non-governmental organizations - Turkey. I. Oy, Burcu.

HQ799.T9 Y55 2014

Bu çalışmanın tüm yayın hakları saklıdır. Aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz. Baskıdan kaynaklanabilecek hata ve eksiklikler için lütfen www.sebeke.org.tr adresini ziyaret ediniz. Bu yayın, İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından yürütülen ve Avrupa Birliği tarafından desteklenen Şebeke: Gençlerin Katılımı projesi kapsamında hazırlanmıştır. Bu yayının, Avrupa Birliği'nin resmi görüşlerini yansıttığı düşünülmemelidir.

# İÇİNDEKİLER

ŞEBEKE projesi hakkında önsöz	7
Araştırmaya yönelik önsöz	11
Teşekkür	13
<b>1. Giriş</b>	<b>15</b>
<b>2. Araştırmanın kapsamı</b>	<b>19</b>
<b>3. Akademik yazında gençler, siyaset ve sosyo-ekonomik statü</b>	<b>27</b>
3.1. Akademik yazında gençlerin siyasi katılımları	27
3.2. Akademik yazında sosyo-ekonomik statü ve siyasi katılım ilişkisi	31
<b>4. Gençler arasında toplumsal tabakalaşma</b>	<b>35</b>
4.1. Gençler arasında sınıf temelli tabakalaşma	35
4.2. Gençler arasında statü temelli tabakalaşma	38
<b>5. Araştırma bulguları I: Temsili demokrasi kurumlarıyla ilişki</b>	<b>41</b>
5.1. Oy verme	41
5.2. Siyasi partiye üyelik	43
<b>6. Araştırma bulguları II: Katılımcı demokrasi kurumlarıyla ilişki</b>	<b>45</b>
6.1. Sivil toplum kuruluşlarına üyelik	45
6.2. Devlet kurumuna şikâyet	47
6.3. Protestoya katılım	48
6.4. Çevrimiçi siyasi mesaj verme	49
6.5. Van dayanışma kampanyasına destek	51
6.6. Bağış kampanyasına destek	52
<b>7. Sonuç</b>	<b>55</b>
<b>8. Değerlendirmeler</b>	<b>67</b>
Kaynaklar	72

## Tablolar

<b>Öğrenci Olma Durumu - Siyasi Katılım</b>	<b>76</b>
Tablo 1. Öğrenci Olma Durumu - Oy Verme	76
Tablo 2. Öğrenci Olma Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	77
Tablo 3. Öğrenci Olma Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	78
Tablo 4. Öğrenci Olma Durumu - Devlet Kurumuna Şikâyet	79
Tablo 5. Öğrenci Olma Durumu - Protestoya Katılım	80
Tablo 6. Öğrenci Olma Durumu - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	81
Tablo 7. Öğrenci Olma Durumu - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	82
Tablo 8. Öğrenci Olma Durumu - Bağış Kampanyasına Destek	83
Tablo 9. Öğrenci Olma Durumu - Genel Siyasi Katılım Düzeyi	84
<b>Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Siyasi Katılım</b>	<b>85</b>
Tablo 10. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Oy Verme	85
Tablo 11. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	86
Tablo 12. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Protestoya Katılım	87
Tablo 13. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	88
Tablo 14. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	89
Tablo 15. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Genel Siyasi Katılım	90
<b>Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Siyasi Katılım</b>	<b>91</b>
Tablo 16. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Oy Verme	91
Tablo 17. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	92
Tablo 18. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Protestoya Katılım	93
Tablo 19. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	94
Tablo 20. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	95
Tablo 21. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) - Genel Siyasi Katılım	96
<b>Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) - Siyasi Katılım</b>	<b>97</b>
Tablo 22. Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	97
Tablo 23. Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) - Protestoya Katılım	98
Tablo 24. Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	99
Tablo 25. Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	100
<b>Üniversitenin Bulunduğu Yer (Kent veya Metropol) (Örgün Üniversitede Okuyan Öğrenciler Arasında) - Siyasi Katılım</b>	<b>101</b>
Tablo 26. Üniversitenin Bulunduğu Şehir Tipi (Kampüste Üniversite Okuyan Öğrenciler Arasında) - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	101
Tablo 27. Üniversitenin Bulunduğu Şehir Tipi (Kampüste Üniversite Okuyan Öğrenciler Arasında) - Genel Siyasi Katılım	102
<b>Okunan - Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri - Mezunları Arasında) - Siyasi Katılım</b>	<b>103</b>
Tablo 28. Okunan - Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri - Mezunları Arasında) - Sivil Toplum Kuruluşlarına Katılım	103
Tablo 29. Okunan - Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri - Mezunları Arasında) - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	104
Tablo 30. Okunan - Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri - Mezunları Arasında) - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	105
Tablo 31. Okunan - Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri - Mezunları Arasında) - Genel Siyasi Katılım	106

<b>Eğitimsel Kazanım - Siyasi Katılım</b>	<b>107</b>
Tablo 32. Eğitimsel Kazanım - Oy Verme	107
Tablo 33. Eğitimsel Kazanım - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	108
Tablo 34. Eğitimsel Kazanım - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	109
Tablo 35. Eğitimsel Kazanım - Devlet Kurumuna Şikâyet	110
Tablo 36. Eğitimsel Kazanım - Protestoya Katılım	111
Tablo 37. Eğitimsel Kazanım - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	112
Tablo 38. Eğitimsel Kazanım - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	113
Tablo 39. Eğitimsel Kazanım - Bağış Kampanyasına Destek	114
Tablo 40. Eğitimsel Kazanım - Genel Siyasi Katılım	115
<b>Cinsiyet - Siyasi Katılım</b>	<b>116</b>
Tablo 41. Cinsiyet - Oy Verme	116
Tablo 42. Cinsiyet - Siyasi Parti Üyeliği	117
Tablo 43. Cinsiyet - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	118
Tablo 44. Cinsiyet - Protestoya Katılım	119
Tablo 45. Cinsiyet - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	120
Tablo 46. Cinsiyet - Genel Siyasi Katılım	121
<b>Çalışma Durumu - Siyasi Katılım</b>	<b>122</b>
Tablo 47. Çalışma Durumu - Siyasi Parti Üyeliği	122
Tablo 48. Çalışma Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	123
Tablo 49. Çalışma Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	124
Tablo 50. Çalışma Durumu - Devlet Kurumuna Şikâyet	125
Tablo 51. Çalışma Durumu - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	126
Tablo 52. Çalışma Durumu - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	127
<b>Haftalık Çalışma Saati (Çalışan Gençler Arasında) Siyasi Katılım</b>	<b>128</b>
Tablo 53. Haftalık Çalışma Saati (Çalışan Gençler Arasında) - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	128
Tablo 54. Haftalık Çalışma Saati (Çalışan Gençler Arasında) - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	128
Tablo 55. Haftalık Çalışma Saati (Çalışan Gençler Arasında) - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	129
<b>İşsiz İdare Etme Süresi - Siyasi Katılım</b>	<b>130</b>
Tablo 56. İşsiz İdare Etme Süresi - Siyasi Parti Üyeliği	130
Tablo 57. İşsiz İdare Etme Süresi - Protestoya Katılım	131
Tablo 58. İşsiz İdare Etme Süresi - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	132
<b>Ailesiz İdare Etme Süresi - Siyasi Katılım</b>	<b>133</b>
Tablo 59. Ailesiz İdare Etme Süresi - Oy Verme	133
Tablo 60. Ailesiz İdare Etme Süresi - Siyasi Parti Üyeliği	134
Tablo 61. Ailesiz İdare Etme Süresi - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	135
Tablo 62. Ailesiz İdare Etme Süresi - Protestoya Katılım	136
Tablo 63. Ailesiz İdare Etme Süresi - Bağış Kampanyasına Destek	137
Tablo 64. Ailesiz İdare Etme Süresi - Genel Siyasi Katılım	138
<b>Etnik Kimlik (Türk - Diğer) - Siyasi Katılım</b>	<b>139</b>
Tablo 65. Etnik Kimlik (Türk - Diğer) - Oy Verme	139
Tablo 66. Etnik Kimlik (Türk - Diğer) - Protestoya Katılım	140
Tablo 67. Etnik Kimlik (Türk - Diğer) - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	141
Tablo 68. Etnik Kimlik (Türk - Diğer) - Bağış Kampanyasına Destek	142
Tablo 69. Etnik Kimlik (Türk - Diğer) - Genel Siyasi Katılım	143

<b>Etnik Kimlik (Türk - Kürt - Diğer) - Siyasi Katılım</b>	<b>144</b>
Tablo 70. Etnik Kimlik (Türk - Kürt - Diğer) - Oy Verme	144
Tablo 71. Etnik Kimlik (Türk - Kürt - Diğer) - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	145
Tablo 72. Etnik Kimlik (Türk - Kürt - Diğer) - Protestoya Katılım	146
Tablo 73. Etnik Kimlik (Türk - Kürt - Diğer) - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	147
Tablo 74. Etnik Kimlik (Türk - Kürt - Diğer) - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	148
Tablo 75. Etnik Kimlik (Türk - Kürt - Diğer) - Bağış Kampanyasına Destek	149
Tablo 76. Etnik Kimlik (Türk - Kürt - Diğer) - Genel Siyasi Katılım	150
<b>Dini Kimlik (Sünni - Alevi - Müslüman Olmayan) - Siyasi Katılım</b>	<b>151</b>
Tablo 77. Dini Kimlik (Sünni - Alevi - Müslüman Olmayan) - Oy Verme	151
Tablo 78. Dini Kimlik (Sünni - Alevi - Müslüman Olmayan) - Siyasi Parti Üyeliği	152
Tablo 79. Dini Kimlik (Sünni - Alevi - Müslüman Olmayan) - Siyasi Parti Üye Olma İsteği	153
Tablo 80. Dini Kimlik (Sünni - Alevi - Müslüman Olmayan) - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	154
Tablo 81. Dini Kimlik (Sünni - Alevi - Müslüman Olmayan) - Devlet Kurumuna Şikâyet	155
Tablo 82. Dini Kimlik (Sünni - Alevi - Müslüman Olmayan) - Protestoya Katılım	156
Tablo 83. Dini Kimlik (Sünni - Alevi - Müslüman Olmayan) - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	157
<b>Yaz Tatiline Gitme Durumu - Siyasi Katılım</b>	<b>158</b>
Tablo 84. Yaz Tatiline Gitme Durumu - Oy Verme	158
Tablo 85. Yaz Tatiline Gitme Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	159
Tablo 86. Yaz Tatiline Gitme Durumu - Devlet Kurumuna Şikâyet	160
Tablo 87. Yaz Tatiline Gitme Durumu - Protestoya Katılım	161
Tablo 88. Yaz Tatiline Gitme Durumu - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	162
Tablo 89. Yaz Tatiline Gitme Durumu - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	163
Tablo 90. Yaz Tatiline Gitme Durumu - Bağış Kampanyasına Destek	164
Tablo 91. Yaz Tatiline Gitme Durumu - Genel Siyasi Katılım	165
<b>Sağlık Güvencesi - Siyasi Katılım</b>	<b>166</b>
Tablo 92. Sağlık Güvencesi - Oy Verme	166
Tablo 93. Sağlık Güvencesi - Siyasi Parti Üyeliği	167
Tablo 94. Sağlık Güvencesi - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	168
Tablo 95. Sağlık Güvencesi - Devlet Kurumuna Şikâyet	169
Tablo 96. Sağlık Güvencesi - Bağış Kampanyasına Destek	170
<b>Aile Gelir Durumu Algısı - Siyasi Katılım</b>	<b>171</b>
Tablo 97. Aile Gelir Durumu Algısı - Oy Verme	171
Tablo 98. Aile Gelir Durumu Algısı - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	172
Tablo 99. Aile Gelir Durumu Algısı - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	173
Tablo 100. Aile Gelir Durumu Algısı - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	174
Tablo 101. Aile Gelir Durumu Algısı - Bağış Kampanyasına Destek	175
Tablo 102. Aile Gelir Durumu Algısı - Genel Siyasi Katılım	176
<b>Anne Eğitim Durumu - Siyasi Katılım</b>	<b>177</b>
Tablo 103. Anne Eğitim Durumu - Oy Verme	177
Tablo 104. Anne Eğitim Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	178
Tablo 105. Anne Eğitim Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	179
Tablo 106. Anne Eğitim Durumu - Protestoya Katılım	180
Tablo 107. Anne Eğitim Durumu - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	181
Tablo 108. Anne Eğitim Durumu - Bağış Kampanyasına Destek	182
Tablo 109. Anne Eğitim Durumu - Genel Siyasi Katılım	183



<b>Çalışma / Okuma Durumu - Siyasi Katılım</b>	<b>184</b>
Tablo 110. Çalışma /Okuma Durumu - Oy Verme	184
Tablo 111. Çalışma /Okuma Durumu - Siyasi Parti Üyeliği	185
Tablo 112. Çalışma /Okuma Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	186
Tablo 113. Çalışma /Okuma Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	187
Tablo 114. Çalışma / Okuma Durumu - Devlet Kurumuna Şikâyet	188
Tablo 115. Çalışma /Okuma Durumu - Protestoya Katılım	189
Tablo 116. Çalışma /Okuma Durumu - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	190
Tablo 117. Çalışma /Okuma Durumu - Van Dayanışma Kampanyasına Destek	191
Tablo 118. Çalışma /Okuma Durumu - Bağış Kampanyasına Destek	192
Tablo 119. Çalışma /Okuma Durumu - Genel Siyasi Katılım	193

<b>Medeni Durum /Cinsiyet - Siyasi Katılım</b>	<b>194</b>
Tablo 120. Medeni Durum /Kadın - Oy Verme	194
Tablo 121. Medeni Durum /Kadın - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	195
Tablo 122. Medeni Durum /Cinsiyet Toplam - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	196
Tablo 123. Medeni Durum /Kadın - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	197
Tablo 124. Medeni Durum /Cinsiyet Toplam - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	198
Tablo 125. Medeni Durum /Kadın - Protestoya Katılım	199
Tablo 126. Medeni Durum /Cinsiyet Toplam- Protestoya Katılım	200
Tablo 127. Medeni Durum /Kadın - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	201
Tablo 128. Medeni Durum /Cinsiyet Toplam- Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	202



# ŞEBEKE PROJESİ HAKKINDA ÖNSÖZ

**Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi'nin (ŞEBEKE)** amacı, genç yurttaşların ve gençlerle çalışan sivil toplum kuruluşlarının (STK) kamusal tartışmalara ve karar alma mekanizmalarına katılımını güçlendirmektir. Aynı zamanda, gençlerin toplumsal katılımının desteklenmesi de hedeflenmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetler arasında, genç yurttaşların katılımının güçlendirilmesi için farklı alanlarda ihtiyaç duyulan bilgi ve tartışmanın geliştirilmesi ve ilgili öznelerle paylaşılması bulunmaktadır. Bu kapsamda, proje çerçevesinde iki yıl boyunca, bir adet anket çalışması, dört adet akademik araştırma gerçekleştirilmiş, konu hakkındaki uluslararası kaynaklar taranarak altı adet çeviri kitaplaştırılmış ve gençlerin katılımı hakkında yeni tartışmalar açmak için üç adet çalıştay düzenlenmiştir. Proje boyunca sürdürülen tüm çalışmalar, proje sonunda düzenlenen bir uluslararası konferansla genç yurttaşlar, ilgili STK'lar ve karar alıcılarla paylaşılmıştır.

Projenin **kavramsal çerçevesi** şöyledir: Demokrasiye ilişkin güncel tartışmaların başında "yurttaşlık ve katılım" ilişkisi gelmektedir. Bu ilişkinin önemsenmesinin arkasında, demokrasinin temel eksenini olarak yurttaşların aktif ve sürekli katılımına dayanan bir karar alma sürecinin esas olması yatmaktadır. Bu ilişkinin yaşama geçirilme biçimi toplumsal karar alma süreçlerini de belirlemektedir.

Katılım; yurttaşların, kamusal yaşamı ile ilgili olan kararlara dahil olma ve bu kararları etkileme süreci olarak tanımlanabilir. Bu açıdan katılım, demokrasinin vazgeçilmez köşe taşlarından biridir. Yurttaşlık ise; devlet ile bireyler (yurttaşlar) arasında çok boyutlu ilişkisel bir bağ

olarak tanımlanabilir. Yurttaşlık, sivil, siyasal ve sosyal hakları ve sorumlulukları üzerinden toplumu oluşturan bireylerin her birine eşit statü sağlama iddiasındadır.

Hakların biçimsel eşitliği, yurttaşlara eşit ve adil bir statü sağlama noktasında eksik kalabilir. Eşit statünün var olabilmesi için hakların biçimsel eşitliğinin yanında, kaynaklara erişim yollarının ve karar alma süreçlerine katılımın da adil ve eşitlikçi bir biçimde var olması gerekir.

Bu noktada, yurttaşlığın haklar bağlamında soyut bir biçimsel eşitlik sağlayan statüsünü, ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal farklılıkları ve bu farklılıkların katılıma etkileri üzerinden sorgulamak gerekmektedir. Çünkü bu soyut biçimsel eşitlik, yurttaşın cinsiyeti, cinsiyet kimliği, cinsel yönelimi, dini, dili, etnik kimliği, kendini ait hissettiğini sınıfı, ekonomik ve sosyal statüsü gibi birçok değişkenden etkilenebilmektedir. Genç olma hali ise, yurttaşlık bağlamında, önemli eşitsizlikler içeren değişkenlerden olmasına rağmen yeterince tartışılmamaktadır.

Bu bağlama uygun olarak, genç yurttaşların yurttaşlık bağı ve karar alma mekanizmalarına katılımı, ŞEBEKE kapsamında, siyasal, toplumsal ve ekonomik boyut olmak üzere üç alt kategoride ele alınmıştır.

ŞEBEKE çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalarda, siyasete katılım biçimleri, siyasi kurumlar ile yurttaşlar arasındaki ilişkiler, politika üretme süreçlerine ve politik karar alma mekanizmalarına genç yurttaşların katılımı **siyasal boyut** kategorisi altında değerlendirilmiştir. Genç yurttaşların sivil alana katılımı ve STK'lar ile ilişkileri ise **toplumsal boyut** kategorisi altında irdelenmiştir. Son olarak, **ekonomik boyut**, daha önce yapılmış olan birçok çalışmada ayrıntılı incelendiği için, ŞEBEKE kapsamında, temelde gençlik özerkliği bağlamında ele alınmıştır.

Siyasal, toplumsal ve ekonomik katılım konularını birbirinden ayrı araştırmak ve tartışmak yerine, birbiri ile bağlantıları olan, farklı konular üzerinden birbirini etkileyen, hatta kesişen tartışma zeminlerine sahip başlıklar olarak görmek gerekmektedir. ŞEBEKE çerçevesinde yapılan araştırmalar, tercüme edilen metinler ve düzenlenen çalıştaylar ile konferans kapsamında yürütülen tartışmalar yukarıda aktarılan üç kategorinin birbirini etkileyen yönleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

Yukarıda da ele alındığı gibi, Türkiye'deki genç yurttaşların her düzeyde karar alma süreçlerine katılımını etkileyen konular üzerine olan bu proje kapsamındaki tartışmalara kavramsal zemin oluşturabilmek için "Yurttaşlığın Genç Hali" tanımlanmıştır.

Yurttaşlığın Genç Hali kavramı, gençlerin, "genç olmalarından dolayı" yurttaş olma hallerini etkileyen, onları avantajlı ve / veya dezavantajlı duruma düşüren siyasal, toplumsal ve ekonomik öğelerin bütünü olarak tanımlanabilir. Genç algısı, gençlerin toplumsal ilişkileri, genç olmaktan dolayı ortaya çıkan dezavantajlar ve ilgili dezavantajların sebep sonuç ilişkileri, yerel ve ulusal seviyede gençlerin yurttaş olarak ihtiyaçları, ekonomik ve sosyal haklara erişimi, kimlik ve aidiyet duyguları, kamusal karar alma süreçlerindeki durumları ve bu karar alma süreçlerine etkileri ve gençler ile yurttaşlık konusuna ilişkin diğer öğeler "Yurttaşlığın Genç Hali" başlığı altında toplanabilir.

Özetlemek gerekirse, ŞEBEKE kapsamında, Türkiye’de yurttaşlığın genç hali, yani genç yurttaşların yurttaşlık ilişkisi ve katılım konusu; toplumsal, siyasal ve ekonomik boyutlar çerçevesinde incelenip genç yurttaşların güçlendirilmesi için gerekli görülen politika önerileri oluşturulmuş ve yurtdışında konu ile ilgili metinler tercüme edilmiştir.

Proje içerisindeki **araştırma faaliyetleri** şöyle özetlenebilir: Daha önce belirtildiği üzere, ŞEBEKE projesi kapsamında biri saha araştırması olmak üzere toplam beş adet araştırma yapılmıştır. Araştırmaların temel amacı; Türkiye’de genç yurttaşların karar alma mekanizmalarına katılımı ve yurttaş olarak var oluşlarını ayrıntılı olarak incelemektir. Araştırmalar ile genç yurttaşların toplumsal, siyasal ve ekonomik katılımının kapsamlı şekilde irdelenmesine ve genç olmalarından dolayı katılımlarına engel teşkil eden unsurların ortaya konulmasına çalışılmıştır.

Toplumsal, siyasal ve ekonomik katılım boyutlarının üçünün de kesişim noktasına odaklanan ve genç yurttaşların toplumsal, siyasal ve ekonomik katılımına yönelik tartışma zeminini oluşturan bir saha araştırması; genç yurttaşların temsili demokrasi ile ilişkisi üzerine gerçekleştirilen meclis içi tartışma ve konuşmalarda gençliğin ve gençlerin ne şekilde ele alındığını inceleyen bir söylem analizi çalışması; karar alma ve hizmet mekanizmalarına genç yurttaşların erişimi ve katılımına yönelik uygulamaları inceleyen ve yorumlayan bir derleme; Avrupa’daki gençlik konseylerinin nasıl kurulduğu, genç yurttaşların Avrupa’daki gençlerin karar alma süreçlerine katılımı için var olan mekanizmaları ülke deneyimleri çerçevesinde ele alan karşılaştırmalı bir çalışma; ve farklı sosyal ve ekonomik statülerdeki gençlerin siyaset algılarının farklılaşıp farklılaşmadığı ve siyasete katılım mekanizmaları arasında bir farklılaşma olup olmadığı sorularına cevap arayan bir araştırma, yayınlanan beş çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır.

Proje içerisindeki **çalıştayların** kapsamı ise şöyledir: ŞEBEKE çerçevesinde düzenlenen çalıştaylar, yurttaşlık ve katılım ekseninde yeni tartışmaların yürütüleceği, genç yurttaşların katılımı konusunun analitik bir biçimde irdeleneceği, atılması gereken adımlara ilişkin politika önerilerinin belirleneceği akademik toplantılar olarak görülmektedir.

Proje kapsamında üç farklı çalıştay düzenlenmiştir. Bu çalıştaylardan ilkinde, genç yurttaşların siyasal partilere katılımının önündeki engeller ve siyasal partiler ile olan ilişkileri üzerine yeni tartışmalar yapılmıştır. İkinci çalıştayda, genç yurttaşların, önemli katılım mekanizmalarından biri olan sivil toplum kuruluşları ile ilişkisi irdelenerek gençlik ve gönüllülük ile ilgili tartışmalar yürütülmüştür. Üçüncü çalıştayda ise, karikatürler, sosyal medya araçları vb. alternatif katılım / iletişim yolları ile bu yolları etkin olarak kullanan genç yurttaşlar arasındaki ilişki ve bu araçların genç yurttaşların karar alma mekanizmalarındaki etkinliğini arttırmak için nasıl kullanılabilceği tartışılmıştır.

Proje içerisindeki tercüme faaliyetleri kapsamında, **Yurttaşlığın Genç Hali**’nden dolayı ortaya çıkan dezavantajlar bağlamında genç yurttaşları güçlendirmek için sivil alandaki kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılacak altı adet kitap Türkçeye tercüme edilmiştir. Çevirisi yapılarak yayınlanan metinler Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi başta olmak üzere uluslararası kurumlar tarafından yayınlanmış olan çalışmalardan seçilmiştir.

Çevrilen kitapları tespit etmek için bir anket çalışması yürütülmüştür. Türkiye’den 63 farklı

birey ve 50 farklı kurum tarafından doldurulan anket ile tercüme edilecek kitapların konuları belirlenmiştir. Bu anket ve projenin kavramsal çerçevesi bağlamında insan hakları, katılım ve toplumsal cinsiyet, gençlik politikaları, siyasal ve toplumsal katılım, yurttaşlık tartışmaları konularında altı kitap Türkçeye kazandırılmıştır. Çeviriler, araştırmalar, çalıştay sunumları ve raporlarına [www.sebeke.org.tr](http://www.sebeke.org.tr) adresinden ulaşılabilmektedir.

Projenin yürütücüsü olan **İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi; STK Eğitim ve Araştırma Birimi**, Gençlik Çalışmaları Birimi ve Çocuk Çalışmaları Birimi olmak üzere üç ayrı birim olarak yapılanmıştır. ŞEBEKE bu birimlerden ilk ikisi tarafından hayata geçirilmiştir. Türkiye’de ilk defa bir üniversite bünyesinde kurulan STK Eğitim ve Araştırma Birimi, çoğulcu demokraside STK’ların rolünün güçlendirilmesine ve STK’ların etkin çalışmalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu amacın ardında STK’ların, özellikle de taban örgütlenmelerinin, katılımcı bir demokrasinin kurulmasında kilit aktörler oldukları görüşü yatmaktadır. **Gençlik Çalışmaları Birimi**, Türkiye’de gençlerin ihtiyaçlarının ve gençlik çalışmalarının görünürlük kazanması ve katılımcılık temelinde daha demokratik bir gençlik politikasının geliştirilmesi için öneriler tasarlama amacıyla akademik çalışmalar ve sahada gençlik çalışmaları yürüten bir üniversite birimidir. **Çocuk Çalışmaları Birimi** ise, Türkiye’de çocuk haklarının yaşama geçirilmesini ve çocuk politikasının gelişimine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi, hak temelli çalışan sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasite ve örgütlenme yeteneklerinin güçlendirilmesi ve desteklenmesi, artan eğitim ve yazılı ve görsel malzeme ihtiyaçlarına cevap verilmesinin yanı sıra, insan hakları, cinsiyet eşitliği, katılım, çokkültürlülük ve etik gibi konularda araştırmalar yapılması, toplantılar düzenlenmesi, STK’ların farkındalığının artırılması, STK’lar arası ağların oluşturulması ve ağ çalışmaları düzenlenmesi, AB müzakere sürecinde STK’ların etkisinin artırılması üzerine çalışmaktadır. Merkez, 2014 yılında sivil toplum çalışmalarına yönelik bir Yüksek Lisans Programı başlatacağıdır.

Şebeke projesi kapsamında hazırlanan yayınlar geniş bir ekibin kolektif çalışmalarının ürünüdür. Katkıda bulunan herkese teşekkür ederiz. En büyük teşekkürü ise, kurulduğumuzdan beri faaliyetlerimizde yer alan kişi ve kuruluşlara sunuyoruz. Görüş ve önerileriyle, alan deneyimleri ve birikimleriyle çalışmalarımıza katkıda bulundular.

Şebeke projesi koordinasyon ekibi ve danışmanları

# TÜRKİYE'DE GENÇLER VE SİYASİ KATILIM: SOSYO-EKONOMİK STATÜ FARK YARATIYOR MU? ARAŞTIRMASI İÇİN ÖNSÖZ

**Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi (ŞEBEKE)** çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalarda bir yandan gençlerin katılımının **siyasal, toplumsal** ve **ekonomik boyutları** ele alınırken, diğer yandan bu katılım konularını birbirinden ayrı araştırılmak ve tartışılmak yerine, birbiri ile bağlantılı; farklı konular üzerinden birbirini etkileyen, hatta kesişen tartışma zeminlerinin oluşturulması gözetilmiştir.

Bu kapsamda, ŞEBEKE projesi dahilinde, Türkiye'de genç yurttaşların karar alma mekanizmalarına katılımı ve yurttaş olarak var oluşlarını ayrıntılı olarak incelemek amacıyla 1 anketeye dayalı saha araştırması ve 4 akademik araştırma olmak üzere, toplam 5 araştırma yapılmıştır. Araştırmalar ile genç yurttaşların toplumsal, siyasal ve ekonomik katılımının ayrıntılı olarak incelenmesi ve genç olmalarından dolayı katılımlarına engel teşkil eden unsurların ortaya konulmasına çalışılmıştır.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi'nden Volkan Yılmaz ve Burcu Oy tarafından hazırlanan *Türkiye'de Gençler ve Siyasal Katılım: Sosyo-Ekonomik Statü Fark Yaratıyor mu?* başlıklı araştırma, ŞEBEKE'nin KONDA Araştırma ve Danışmanlık aracılığı ile yaptığı ve gençlerin katılımını bütüncül bir biçimde inceleyen *Türkiye'de Gençlerin Katılımı Araştırması* çerçevesinde toplanan bulgulardan siyasal katılım ile ilgili olanların derinlemesine incelenmesini amaçlamaktadır. *Türkiye'de Gençler ve Siyasal Katılım: Sosyo-Ekonomik Statü Fark Yaratıyor mu?* başlıklı çalışmada, gençlerin sosyo-ekonomik statüleri ile siyasal katılımları arasındaki ilişki irdelenmektedir. Yazarlar araştırma bulguları üzerinden, siyasal karar alma

süreçlerine dahil ol(a)mayan gençlerin, neden bu süreçlerde var ol(a)madıklarına yönelik görüşler ortaya koymaktadırlar.

Bu araştırma, sosyo-ekonomik statü ile gençlerin katılımı arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle, yazarlar, dezavantajlı gençlerin, siyasi mekanizmalara daha az katılabildiği ve seslerini daha az duyurabildiğini, bu nedenle de dezavantajların giderilmesine yönelik kararların alınmasının daha da zorlaştığını iddia etmektedirler.

Bu açıdan, *Türkiye’de Gençler ve Siyasi Katılım: Sosyo-Ekonomik Statü Fark Yaratıyor mu?* başlıklı araştırmanın, ülkemizde gençlerin siyasi karar alma süreçleri ile ilişkisine yönelik yapılan tartışmaları besleyebilecek önemli bulgular içerdiği kanaatindeyiz. Özellikle, araştırma kapsamında elde edilen bulgu ve değerlendirmelerin, gençlerin siyasi katılımının sosyo-ekonomik boyutuna vurgu yapmanın ne kadar önemli olduğunu gösterdiğini düşünüyoruz.

Bu araştırmanın, gençlerin siyasi katılımı alanındaki tartışmalara ve gençlik ile ilgili çalışmalar yürüten STK ve kamu kuruluşlarının çalışmalarına katkıda bulunmasını umuyoruz.

Nurhan Yentürk  
Danışman, Şebeke projesi  
STK Eğitim ve Araştırma Birimi

Devin Bahçeci  
Şebeke koordinasyon ekibi



# TEŞEKKÜR

Elinizdeki çalışma uzun bir araştırma sürecinin sonunda büyük emeklerle toplanan veriler üzerinden yapılmış bir analizdir. Bu araştırma sürecinde, verilerin analizi sürecinde bu çalışmaya kitabın yazarlarının dışında birçok insanın emeği geçmiştir. Kitabın yazarları olarak araştırmanın kurgulanmasında, yürütülmesinde ve analizinde emeği geçen,

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi müdürü  
Prof. Dr. Nurhan Yentürk'e,

ŞEBEKE proje ekibi Özlem Ezgin'e, Devin Bahçeci'ye ve Kenan Dursun'a,

Anket çalışmasının kurgulanmasında birlikte çalıştığımız İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi yöneticisi Yörük Kurtaran ve STK Eğitim ve Araştırma Birimi'nden Laden Yurttagüler'e,

KONDA Araştırma'dan Bekir Ağırır, Yasemin Güney Ağırır ve Eren Pultar'a,

Veri analizinde desteğini bizden esirgemeyen dostumuz Nilay Şentürk'e,

Akademik yazın taramasının yapılması ve yazılması sürecinde bize destek veren İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi stajyeri ve yüksek lisans öğrencisi Nur Sultan Çırakman'a,

İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi'nden çalışma arkadaşımız Halil Öz'e

Tabloların düzenlenmesinde bizden desteğini esirgemeyen Gençlik Çalışmaları Birimi stajyeri Gülşah Sezer'e teşekkürlerimizi iletiriz.



# 1

## GİRİŞ

İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi olarak Türkiye’de gençlerin siyasi katılımına ilişkin araştırmalar yapmayı, bu alanda bilgi üretmeyi ve bu yolla gençlerin siyasi katılımının önündeki engellerin kaldırılmasına ilişkin politika önerileri geliştirmeyi önemsiyoruz.

ŞEBEKE projesi dahilinde Türkiye’de gençlerin siyasi katılımına ilişkin Türkiye temsili veri toplama olanağı bulduk. Bu veriler ülkemizde 18-24 yaş grubundaki gençlerin siyasetle ilişkisine yönelik çok sayıda ipucu sunma kapasitesine sahip. Saha çalışmasının Mayıs 2013 tarihinde gerçekleşmiş olması nedeniyle bu araştırmanın bulguları, araştırmanın gerçekleşme tarihinin ardından meydana gelen gençlik eylemleri üzerine yapılan araştırmalar için gençlerin siyasallaşma düzeylerine ilişkin bir karşılaştırma yapma olanağı sunabilir.

Biz bu araştırma kapsamında toplanan Türkiye temsili verileri kullanarak gençlerin sosyo-ekonomik statüleri ile siyasi katılımları ya da siyasi katılım biçimleri arasında bir ilişki olup olmadığını inceledik. Bu tür bir ilişki bulmamız durumunda, araştırma bulgularımızın Türkiye’de demokrasinin derinleşmesi için hangi siyasi katılım biçimlerinin sosyal ve ekonomik dezavantajlarla yaşayan gençlere açılması gerektiğine yönelik öneri geliştirmeyi mümkün kılacağını düşündük. Örneğin, siyasi parti üyeliği ile gençlerin sosyo-ekonomik statüsü arasında anlamlı bir ilişki tespit etmemiz ve bu ilişkinin sosyo-ekonomik statüsü görece düşük olan gençlerin siyasi partilerde daha az temsil edildiğine işaret etmesi halinde, bu bulguların siyasi parti üyeliklerini görece düşük sosyo-ekonomik statüdeki gençlere açmanın yollarını tartışmak için bir başlangıç noktası oluşturabileceğine inandık.

Ancak hangi siyasi katılım biçimlerinin sosyal ve ekonomik dezavantajlarla yaşayan gençleri içermeyi başaramadığı üzerine bir tartışma yürütürken, gençler ve siyasete dair büyük resmi gözden kaçırmamak gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye’de siyasi katılım biçimlerinin çok büyük bir kısmı gençlerin halihazırda önemli bir bölümünü çok sayıda farklı nedenden ötürü dışarıda bırakıyor. Başka bir deyişle, ülkemizde gençlerin neredeyse tüm siyasi katılım biçimlerinin dışında bırakılması kural, gençlerin siyasi katılım gösterebilmesi ise adeta bir istisna. Bu iddianın yalnızca gençler için değil, toplumun geri kalanı için de büyük oranda geçerli olduğunu söyleyebiliriz.

Dolayısıyla, siyasi katılım gösteren gençler aslında sosyo-ekonomik statülerinden bağımsız olarak önemli bir aktif yurttaşlık örneği sergiliyorlar. Bu gençlerin siyasi katılımları ülkemizin demokratikleşmesi açısından çok önemli bir fırsat oluşturuyor. Bu nedenle, yaptığımız sosyo-ekonomik statü temelli analizin aktif yurttaşlık örneği sergileyen gençlerin “ayrıcılık” olarak addedilip eleştirilerin hedefine oturtulması amacıyla kullanılmasının doğru olmaya çağının altını çiziyoruz. Bizler demokratikleşmenin derinleşmesinin ancak gençler arasında siyasi katılımın yaygınlaşması ve farklı katılım biçimlerine (ve nihayet siyasi karar almanın kendisine) erişimde yurttaşlar ve genç yurttaşlar arasında eşitliğin tesis edilmesi ile mümkün olduğunu düşünüyoruz.

Bizim yaklaşımımıza göre, farklı siyasi katılım biçimlerinde yer al(a)mayan gençlerin, bu katılım biçimlerinin dışında kalmasının temel nedeni sahip ol(a)madıkları kaynaklar ve bu kaynaklara sahip olmayı katılımın önkoşulu haline getiren siyaset yapısıdır. Siyasette var olmak için gereken kaynakların gençler arasında nasıl dağıldığını büyük oranda sosyo-ekonomik statü üzerinden okuyabileceğimize inanıyoruz. Gençlerin farklı siyasi katılım biçimlerine rağbetinin gençler arasındaki sosyo-ekonomik statü temelli ayrışmayı aynen yansıması halinde, aracı siyasi katılım biçiminin ve o katılım biçimini oluşturan ana aktörlerin eşitleştirici bir siyasi ortam yaratmadığını gösterebileceğini düşünüyoruz. Dolayısıyla, çalışmanın bulgularını siyasi katılım biçimlerinin gençler arasındaki sosyo-ekonomik statü temelli ayrışmaları ne ölçüde pekiştirdiğini ya da anlamsızlaştırmayı başardığını tartışmak amacıyla kullanıyoruz.

Şu soruyu sorabiliriz: Farklı siyasi katılım biçimlerinin gençler arasındaki sosyo-ekonomik statü temelli ayrışmaları ne ölçüde pekiştirdiğini ya da anlamsızlaştırmayı başardığını tartışmak neden önemlidir? Çünkü aslında farklı siyasi katılım biçimleri sosyo-ekonomik statü temelli ayrışmaların yarattığı mağduriyetlerin gündeme taşınabileceği ve bu mağduriyetlerin ortadan kaldırılmasına yönelik taleplerin karara dönüşmesini mümkün kılan mekanizmaları oluşturuyorlar (Candaş ve Yılmaz, 2012: 138). Dolayısıyla, gençler arasındaki sosyo-ekonomik statü temelli ayrışmanın siyasi katılıma da aynen yansımaları, dezavantajlı gençlerin bu dezavantajları siyasetin gündemine taşınmasının ve bu dezavantajların giderilmesine yönelik kararların oluşmasının önünde ciddi engeller oluşturuyor. Bu nedenle sosyal ve ekonomik dezavantajlarla yaşayan gençlerin siyasi katılımları meselesinin, temelde bir demokrasi meselesi olarak ele alınması gerektiği kanaatindeyiz.

Her ne kadar bu araştırma çerçevesindeki temel iddiamız gençlerin tanımladığımız farklı siyasi biçimlerine erişimlerinin olmamasının sosyo-ekonomik temelli eşitsizliklerden de kaynaklanabileceği olsa da, gençlerin bizim siyasi katılım olarak tanımladığımız hiçbir biçimi anlamlı bulmayabileceklerini ve yeni katılım biçimlerini ortaya koymayı tercih edebile-

ceklerini de unutmamak gerekiyor. Bizim yaklaşıma göre, tüm demokrasiler tüm yurttaşlarından ve yaş hiyerarşisi nedeniyle siyasi alanda dezavantajlı durumda bulunan genç yurttaşlarından gelebilecek yeni katılım alanlarının açılması taleplerine açık olmalıdırlar. Tüm yurttaşlar gibi gençler de mevcut katılım biçimlerinin etkin katılıma olanak sağlamadığını düşünebilmelidirler, bu düşüncelerini ifade edebilmelidirler ve yeni katılım biçimlerini hayata geçirmek üzere siyaset yapabilmelidirler.

Ancak mevcut siyasi katılım biçimlerinin gençlerin talebiyle genişletilmesi ya da değiştirilmesi de halihazırda siyasi karar almayı etkileme potansiyeli bulunan katılım biçimlerinin tüm gençlere açılmasıyla mümkün. Aksi takdirde, başta sosyal ve ekonomik dezavantajlarla yaşayanlar olmak üzere, gençlerin siyasi karar almayı etkileme potansiyeli bulunan katılım biçimlerinin sistematik olarak dışında kalmalarının yarattığı demokrasi açığı sorununu çözmek mümkün olmayacaktır.



# 2

## ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Bu araştırma Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ortak finansmanıyla İstanbul Bilgi niversitesi tarafından yürütülen ŞEBEKE-Gençlerin Katılımı Projesi kapsamında İstanbul Bilgi niversitesi adına KONDA Araştırma ve Danışmanlık Ltd. Őti. tarafından gerçekleŐtirildi (KONDA, 2014). Soru formlarının hazırlanmasında bu kitabın yazarları dahil olmak üzere İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum alıŐmaları Merkezi alıŐanlarının tümü yer aldı.

Araştırma kapsamında Türkiye genelinde 18-24 yaş aralığındaki gençleri temsil etme gücü bulunan bir örnekleme çoğunluğu kapalı uçlu sorulardan oluşan bir anket anketörler aracılığıyla yüz yüze uygulandı. Bu uygulama çerçevesinde 18-24 yaş aralığında olan 2.508 gençle 36 ilin merkez dahil 114 ilçesine bağlı 203 mahalle ve köyünde görüŐüldü. Görüşmeler Türkiye'nin 12 istatistik bölgesinde metropol ve kent alanlarında yapıldı.

Araştırmanın saha çalışması 2013 yılının Mayıs ayında gerçekleŐtirildi. Bu rapor, Türkiye'deki 18-24 yaş arasındaki metropol ve kentlerde yaşayan genç nüfusun, saha çalışmasının yapıldığı günlerdeki demografik profillerini, tercihlerini ve siyasal, ekonomik ve toplumsal katılımlarını yansıtıyor. Araştırma, Türkiye'nin 18-24 yaş arasındaki genç nüfusunu temsil edecek deneklerin durum ve görüşlerini belirlemek ve izlemek için tasarlandı ve uygulandı. Araştırmanın bulgularının hata payı, yüzde 95 güven aralığında +/- 2, yüzde 99 güven aralığında yüzde +/- 2,6'dır.

Bu araştırmada rnklem, ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine dayalı mahalle ve köylerin nüfus büyüklükleri ve eğitim seviyeleri verileri ile 12 Haziran 2011 genel seğimlerinin mahalle ve köy sonuçları katmanlandırılarak hazırlandı. Yerleşim yerleri önce kır/kent/metropol olarak ayrıştırıldı ve 12 blęe esas alınarak rnklem tespit edildi. Her bir mahallede gerçekleştirilen 12 anket için yaş kısıtlaması ve cinsiyet kotası uygulandı.

Araştırmanın tamamlanmasının ve veri girişlerinin KONDA tarafından yapılmasının ardından, verilerin analizini gerçekleştirdik.<sup>1</sup> Bulguların raporlanmasında istatistiksel olarak muhafazakr bir tutum izledik ve yalnızca istatistiksel olarak anlamlı sonuçları bu kitapta sizlerle paylaştık. Analizlerimize ve ilgili tüm diğer bilgilere kitabın sn bölümünde bulunan tablolardan ulaşabilirsiniz.

Araştırma kapsamında gençlerin sosyo-ekonomik statüleriyle siyasi katılımları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığına dair yapılan istatistiksel analiz iki grup gösterge ele alınarak gerçekleştirildi. Sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve siyasi katılım göstergeleri olmak üzere iki grupta incelenen göstergeler şöyle:

### **Sosyo-ekonomik statü göstergeleri**

#### **Öğrencilik durumu:**

Soru: Halen ğrenci misin? Evetse hangi seviyede?

- Lise ğrencisi  niversite ğrencisi  
 Yüksek lisans/ doktora ğrencisi  Lise mezunu, dershaneye gidiyor  
 Öğrenci değil

Bu soruyla ilgili analizler yapılırken seçenekler ğrenci ve ğrenci değil başlıkları altında birleştirildi. Bu işlemdede lise mezunu olup dershaneye gittiğini söyleyen gençler ğrenci kategorisinde değerlendirildi.

#### **Eğitimsel kazanım:**

Soru: Son bitirdiğin okul nedir?

- Okuryazar değil  Diplomasız okuryazar  İlköğretim mezunu  
 Lise mezunu  niversite mezunu (n lisans)  
 Üniversite mezunu (lisans)  Yüksek lisans / Doktora

Bu soruyla ilgili analizler yapılırken seçenekler eğitimsel kazanımı lise altında olanlar, lise mezunu olanlar ve niversite mezunu olanlar olarak birleştirildi.

#### **Öğrenciler arasında burs alma durumu:**

Soru: Aylık gelirin şimdi sayacağım kaynakların hangilerinden geliyor? Geçerli olan tüm seçenekleri işaretleyebilirsiniz.

Bu değişkenle ilgili analizler yapılırken öğrencilik değişkeninin istatistiksel olarak karıştırıcı etkisini ortadan kaldırmak için sadece ğrenci olanlar seçilmiş, ve ğrenci olanlar arasında yukarıdaki soru için Devlet Bursu (YK, ÖSYM, TÜBİTAK, Milli Eğitim, Başbakanlık, Valilik,

<sup>1</sup> Verilerin analizinde Boğazıci Üniversitesi Psikoloji doktora ğrencisi Nilay şentürk ile birlikte çalıştık.



Kaymakamlık vb.); Üniversite Bursu ve/veya Diğer Özel Burslar cevaplarını vermiş olanlar ve olmayanlar olarak iki grup oluşturuldu.

### **Öğrenciler arasında burs/kredi alma durumu:**

Soru: Aylık gelirin şimdi sayacağım kaynakların hangilerinden geliyor? Geçerli olan tüm seçenekleri işaretleyebilirsiniz.

Bu değişkenle ilgili analizler yapılırken öğrencilik değişkeninin istatistiksel olarak karıştırıcı etkisini ortadan kaldırmak için sadece öğrenci olanlar seçildi, ve öğrenci olanlar arasında yukarıdaki soru için Devlet Bursu (YÖK, ÖSYM, TÜBİTAK, Milli Eğitim, Başbakanlık, Valilik, Kaymakamlık vb.); Üniversite Bursu; Diğer Özel Burslar ve/veya Devlet Kredisi cevaplarını vermiş olanlar ve olmayanlar olarak iki grup oluşturuldu.

### **Nerede-kimle yaşadığı:**

Soru: Kiminle birlikte yaşıyorsun?

- Kendi ailemle     Eşimle, sevgilimle     Akraba, tanıdık ile  
 Arkadaşlarla     Tek başıma     Eşimin ailesi ile     Yurtta

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken öğrencilik değişkeninin istatistiksel olarak karıştırıcı etkisini ortadan kaldırmak için sadece öğrenci olanlar seçildi. Öğrenciler arasında yukarıdaki seçeneklerden kendi ailemle, eşimle/sevgilimle, akraba/tanıdık ile ve eşimin ailesi ile seçenekleri birleştirilerek aileyle seçeneği grubunda; tek başıma ve arkadaşlarla seçenekleri ise aileden ayrı grubunda birleştirildi; örneklem üçüncü seçenek olan yurtta kalanların eklenmesiyle tamamlandı.

### **Mezun olunan ya da okumakta olunan üniversite tipi:**

Soru: Mezun olduğun ya da okumakta olduğun üniversitenin tipi sayacaklarımdan hangisidir?

- Açık öğretim üniversitesi     Devlet üniversitesi  
 Özel/Vakıf Üniversitesi     Diğer

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken her üç grup da analize dahil edildi.

### **Çalışma durumu:**

Soru: Son üç ay içindeki çalışma durumunu şimdi okuyacaklarımdan hangisi en doğru ifade ediyor?

- Çalışmadım / çalışmıyorum  
 Yarı zamanlı bir işte çalıştım / çalışıyorum  
 Tam zamanlı bir işte çalıştım / çalışıyorum  
 Düzensiz bir işte çalıştım / çalışıyorum (ders verme, evde parça başı iş yapma, boncuk işleme gibi)  
 İşsizim, iş arıyorum.

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken seçenekler Tam zamanlı çalışma, Yarı zamanlı/düzensiz çalışma; Çalışmıyor olma ve İşsiz olma şeklinde dört grup olarak analize dahil edildi.

**Çalışma saati:**

Soru: Haftada kaç saat çalışıyorsun? (açık uçlu)

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken sadece çalışan gençler analize dahil edildi. Yukarıdaki soruya çalışmıyorum ve/veya işsizim cevabını vermiş olan gençler analiz dışında bırakıldı.

**Çalışma-okuma durumu:**

Soru: Çalışma Durumu ve Öğrencilik Durumu değişkenleriyle ilgili sorulara verilen cevapların ikili bir şekilde sınıflandırılmasıyla oluşan çalışıyor / çalışmıyor ; öğrenci / öğrenci değil cevaplarının çaprazlanarak tekrardan kodlanması ile elde edilen aşağıdaki dört grup üzerinden analiz yapıldı:

- Okuyan ve çalışan
- Okuyan ve çalışmayan
- Çalışan ve okumayan
- Okumayan ve çalışmayan

**Gençlerin ailelerinin gelir durumlarına dair algıları:**

Soru: Sence ailen maddi durum bakımından aşağıdaki gelir gruplarından hangisine dahildir?

- Dar gelirli
- Ortanın altı
- Ortanın üstü
- Yüksek gelirli

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken yukarıdaki tüm seçenekler analizde kullanıldı.

**Gençlerin sosyal güvenceye sahip olup olmadıkları:**

Soru: Sağlık güvencen var mı? Varsa hangisi?

- SGK, iş dolayısıyla
- SGK, eş dolayısıyla
- SGK, dışarıdan (kendi ya da başkası) ödüyor.
- Özel sigorta, iş dolayısıyla
- Özel sigorta, eş dolayısıyla
- Özel sigorta, dışarıdan (kendi ya da başkası) ödüyor.
- Yeşil kart (prim ödemiyor ancak sağlık güvencesi var)
- Sağlık güvencesi yok.

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken, yukarıdaki seçenekler güvencesiz, SGK'lı, özel sigortalı ve yeşil kartlı grupları altında birleştirildi.

**Gençlerin işsiz kalırlarsa ne kadar süre idare edebileceklerine dair algıları:**

Soru: Bugün işsiz kalsan maddi olarak ne kadar süre idare edebilirsin?

- (Hafta, ay ve yıl olarak açık uçlu)
- Hiç
- İşe ihtiyacım yok

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken soruya verilen cevaplar hiç idare edemem, bir ay idare edebilirim, altı ay / bir yıl idare edebilirim ve süresiz idare edebilirim şeklinde dört grup altında sınıflandırıldı.

**Gençlerin aile desteği olmadan ne kadar süre idare edebileceklerine dair algıları:**

Soru: Bugün ailenin imkânlarından yararlanamayacağın bir durum olsa, ailenle bağıın kopsa maddi açıdan ne kadar süre idare edebilirsin?

- (Hafta, ay ve yıl olarak açık uçlu)
- Hiç
- İşe ihtiyacım yok

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken soruya verilen cevaplar hiç idare edemem, bir ay idare edebilirim, altı ay / bir yıl idare edebilirim ve süresiz idare edebilirim şeklinde dört grup altında sınıflandırıldı.

#### **Gençlerin tatile gidebilme durumları:**

Soru: Yaz tatillerini genellikle nerede geçiriyorsun ve tatil zamanı ne yapıyorsun?

- Şehir dışına çıkmıyorum, boş oluyorum.  
 Şehir dışına çıkmıyorum, iş bulup çalışıyorum.  
 Memlekete gidiyorum, boş oluyorum.  
 Memlekete gidiyorum, çalışıyorum.  
 Yazlığa / tatil yerine gidiyorum.

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken yukarıdaki soruya verilen cevaplar yazlığa/tatil yerine gidebilenler bir grup, diğerleri bir grup olacak şekilde birleştirildi.

#### **Anne eğitim durumu:**

Soru: Annenin son bitirdiği okul nedir?

- Okuryazar değil       Diplomasız okur       İlkokul mezunu  
 Ortaokul mezunu     Lise mezunu       Üniversite mezunu  
 Yüksek lisans/doktora

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken yukarıdaki soruya verilen cevaplar okuryazar değil ve diplomasız okur; ilkokul, ortaokul ve lise mezunu; üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olarak üç grup halinde yeniden kodlandı.

#### **Cinsiyet:**

Soru: Görüşme yapılan kişinin cinsiyeti anketör tarafından kadın ve erkek olarak kodlandı.

#### **Medeni Durum/Cinsiyet:**

Soru: Medeni durumun nedir?

- Bekâr     Nişanlı / sözlü     Evli     Dul, boşanmış

Medeni durumun siyasal katılımı olan ilişkisi cinsiyetle etkileşim halinde incelendi. Dul, boşanmış olan gençlerin sayısı istatistiksel analiz için gerekli olan sınırın altında olduğu için bu kategori analiz dışında bırakıldı.

#### **Etnik kimlik:**

Soru: Hepimiz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyız, ama değişik etnik kökenlerden olabiliriz; Siz kendinizi, kimliğinizi ne olarak biliyorsunuz veya hissediyorsunuz?

- Türk       Kürt-Zaza       Arap     Diğer; Yazınız

Bu değişkenin siyasal katılımı ilişkisine dair iki türlü analiz yapıldı. Bu analizlerde verilen açık uçlu cevapların sayılarına bakılarak istatistiksel analiz için yeterli olacak anlamlı gruplar oluşturulmaya çalışıldı. Bu doğrultuda cevaplar önce Türk ve diğer şeklinde iki grup; sonraki analizde ise Türk, Kürt ve diğer şeklinde üç grup halinde yeniden kodlandı.

**Dini inanç:**

Soru: Kendinizi ait hissettiğiniz inancı söyler misiniz?

- Sünni Müslüman  Alevi Müslüman  
 Diğer Müslüman  Diğer (Yazınız)

Bu değişkenle ilgili olarak yapılan analizde verilen açık uçlu cevapların sınıflandırılmasından sonra Sünni Müslüman, Alevi Müslüman ve Müslüman olmayan şeklinde üç grup oluşturuldu.

**Siyasi katılım göstergeleri****Oy verme:**

Soru: Bugün seçim yapılırsa hangi partiye oy verirsiniz?

- Parti adı:  Kararsız  Oy kullanmaz

Bu soruya verilen cevaplarda siyasal partinin hangisi olduğuna bakılmayıp, herhangi bir parti adı söylemiş olan gençler oy kullananlar grubu olarak analize dahil edildi.

**Siyasi parti üyeliği:**

Soru: Herhangi bir siyasi partiye ya da gençlik kollarına üye misin veya aktif olarak rol alıyormusun?

- Evet  Hayır değilim ve olmak istemiyorum  
 Hayır değilim ama olmak isterim  Hayır, üyeydim ayrıldım

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken yukarıdaki soruya evet veya hayır, üyeydim ayrıldım cevabını verenler siyasi parti üyeliği olan; hayır değilim ve olmak istemiyorum veya hayır değilim ama olmak isterim cevabını verenler siyasi parti üyeliği olmayan gençler grubu olarak değerlendirildi.

**Siyasi parti üyelik isteği:**

Soru: Herhangi bir siyasi partiye ya da gençlik kollarına üye misin veya aktif olarak rol alıyormusun?

- Evet  Hayır değilim ve olmak istemiyorum  
 Hayır değilim ama olmak isterim  Hayır, üyeydim ayrıldım

Bu değişkenle ilgili analiz yapılırken yukarıdaki soruya hayır değilim ve olmak isterim diyenler bir grup; hayır değilim ve olmak istemem diyenler bir grup olarak ele alındı.

**Sivil toplum kuruluşlarına üyelik:**

Soru: Şimdi sayacağım sivil toplum kuruluşlarından hangisinin ya da hangilerinin üyesi ya da gönüllüsünüz?

- Dernek  Vakıf  Öğrenci Kulübü / Topluluğu  
 Platform / İnisiyatif  Kooperatif  Meslek odası  
 Sendika  Diğer  Hiçbiri

Bu değişkene yönelik analizler iki grup üzerinden yürütüldü. Herhangi bir sivil toplum kuruluşunda üye ya da gönüllü olduğunu söyleyen gençler bir grup, hiçbir sivil toplum kuruluşunda

şuyla üyelik/gönüllülük ilişkisi olmadığını söyleyen gençler bir grup olarak ele alındı.

### **Sivil toplum kuruluşlarına üye olma isteği:**

Soru: İleride sivil toplum kuruluşlarından herhangi birinin üyesi ya da gönüllüsü olmak ister misin? (Bu soru sadece yukarıdaki değişkende STK üyeliği olmayan gençlere yöneltilmiştir)

( ) Evet, isterim ( ) Hayır, istemem

Bu değişkene yönelik analizlerde her iki seçenek de analizde kullanıldı.

### **Farklı siyasi katılım biçimleri:**

Devlet kurumlarına şikâyet, protestoya katılım, çevrimiçi siyasi mesaj verme, Van depremi sonrası dayanışma kampanyalarına destek ve medyada yayınlanan bağış kampanyalarına destek olarak adlandırılmış olan siyasi katılım değişkenleri aşağıdaki sorular üzerinden değerlendirildi. Analiz sürecinde bu sorulara verilen cevapların Evet ve Hayır şeklinde kodlanmasıyla oluşturulan ikili gruplar kullanıldı.

İlgili sorular şöyle:

- Son üç ay içinde herhangi bir sorun ile ilgili bir devlet kurumuna şikâyetini ilettin mi?
- Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri, protestoya katıldın mı?
- Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili bir ileti/mesaj yazdın mı?
- Van'da gerçekleşen deprem ile ilgili Van halkına destek kampanyalarından herhangi birine katıldın mı?
- Şimdiye kadar hiç televizyonda vs. yayınlanan bağış kampanyalarıyla ilgili cep telefonu bağış mesajı attın mı?

### **Genel siyasi katılım:**

Yukarıda hangi sorularla ölçülmüş ve hangi gruplamalar üzerinden dahil edilmiş olduğu ayrıntılı bir şekilde açıklanan siyasi katılım değişkenlerinin hepsi kategorik yapıda değişkenlerdir. Daha güçlü istatistiksel analiz yöntemleri için ise sürekli yapıdaki değişkenler daha uygundur. Bu doğrultuda, bir siyasi katılım göstergesi oluşturmak için yukarıdaki kategorik değişkenler birleştirilerek bir birleşik puan elde edildi. Bunun için siyasi parti üyeliği, siyasi parti üyelik isteği, STK üyeliği, STK üyelik isteği, devlete şikâyet, protestoya katılım, çevrimiçi siyasi mesaj verme, Van dayanışma kampanyasına destek ve bağış kampanyasına destek sorularına verilen Evet cevapları 1 ve Hayır cevapları 0 olarak; Oy Verme değişkeni ile ilgili soruya verilen Oy Kullanırım cevapları 2, Kararsızım cevapları 1, Oy kullanmam cevapları ise 0 olarak yeniden kodlandı. Söz konusu değişkenlerin bu yeni kodlama sistemi üzerinden toplanmasıyla edilen genel siyasi katılım değişkeni ( $M= 3$ ;  $SD= 1,57$ ) frekans dağılımına bakıldığında normal dağılım gösteren uygun bir değişken olarak ANOVA Varyans analizinde kullanıldı.

Bu bölümde ayrıntılı şekilde tanımlanmış olan değişkenler üzerinden gerçekleştirilen analizlerde çoğu değişkenin kategorik yapısına uygun olan Pearson'un Ki-Kare testi uygulandı. Analiz sürecinde sadece iki değişken arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmasına bakılmayıp, ilişkinin açıklama gücünü gösteren Cramer değeri 0,1'e yakın olmasına dikkat edildi. Bunun yanında anlamlı farkın söz konusu değişkenlerin hangi grupları arasındaki farktan kaynaklandığına bakıldı ve yalnızca 1,96'lık standart artı değerinin üzerindeki farklar anlamlı fark olarak ortaya kondu.

İstatistiksel olarak anlamlı bulunan sonuçlara dair beklenen ve gözlenen değer ve yüzdeleri gösteren tablolar ile istatistiksel analizlerin sonuç değerleri kitabın son bölümünde ayrıntılı bir şekilde incelenebilir.

# 3

## AKADEMİK YAZINDA GENÇLER, SİYASET VE SOSYO-EKONOMİK STATÜ

### 3.1. Akademik yazında gençlerin siyasi katılımları

Geleneksel siyaset bilimi yazınında gençlerin siyasi katılımları, tıpkı genel siyasi katılım çalışmalarında olduğu gibi, genellikle oy verme ile sınırlı bir biçimde inceleniyor. Ancak günümüz toplumlarında siyasi katılım oy vermenin ötesinde bir faaliyet alanına işaret ediyor. Farklı siyasi katılım biçimleri konvansiyonel, konvansiyonel olmayan ve post-modern siyasi katılım biçimleri şeklinde sınıflanabilir. Konvansiyonel siyasi katılım, temsili demokrasiyle ve temsili demokrasinin ana kurumsal aktörleri olan siyasi partilerle doğrudan ilişkili katılım biçimleri olarak tanımlanabilir. Bir siyasi partiye ya da bir siyasi partinin gençlik organizasyonuna üye olmak, bir seçim kampanyasında bildiri dağıtmak gibi etkinlikler konvansiyonel katılıma örnek olarak gösterilebilir.

Konvansiyonel olmayan katılım seçimler dışında siyasi karar alma süreçlerine katılım etkinliklerini kapsar. Bu katılım biçimine örnek olarak, kişisel nedenlerle ya da yaşanan çevreyle ilgili yerel veya siyasi otoritelere dilekçe vermek, bir boykota ya da gösteriye katılmak verilebilir.

Post-modern katılım ise diğer katılım şekillerinden, nesnesi doğrudan siyaset ya da siyasal kurumlar olmamasına karşın kolaylıkla siyasallaşabilen bir katılım biçimi olması (ARI Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, 2001: 18) nedeniyle ayrılır. İnternet üzerinden yapılan protestolar ya da sivil toplum kuruluşu üyelikleri post-modern katılıma örnek olarak gösterilebilir.

rilebilir.

Yeni iletişim teknolojileri, özellikle de internet vasıtasıyla, gençler daha rahat ve hızlı bir şekilde bilgi edinme, haberleşme, örgütlenme ve seslerini duyurma olanağı buluyorlar (Tuna, 2011: 270-292). Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler ve bilgi teknolojilerine erişimini artması gençlerin siyasi toplumsallaşma olanaklarını da arttırdı. Önceki kuşaklarda gençler için siyasallaşma çoğunlukla aile üzerinden gerçekleşirken, bilgi teknolojileri ile siyasallaşmanın mümkün hale gelmesi ailenin gençlerin siyasallaşması üzerindeki etkisini zayıflatmış olabilir. Bu çerçevede, Livingstone'un internetin gençlere yetişkinlerden daha güçlü oldukları bir alan yarattığı savı gençlerin internet üzerinden siyasallaşmasına yönelik değerlendirme yaparken akılda tutulması gereken önemde bir iddiadır (Tuna, 2011).

Gençlerin bilgi edinme özgürlüğünün internet ve teknoloji vasıtasıyla önemli ölçüde artması, bu grubun siyaset ile olan ilişkilerini ve örgütlenme modellerini de değiştirdi. Castells'in deyişi ile, "kişisel kitle iletişimine" (Tuna, 2011) olanak sağlayan internet, bu özelliği sayesinde sesini duyurmak isteyenlere alternatif yollar sunmaya başlarken, aktivist grupların iç iletişimini ve gruba katılmak isteyenlerin aktivistlerle bağlantıya geçmesini de kolaylaştırdı (Tuna, 2011). Türkiye'de son yıllarda gençlerin Twitter veya Facebook üzerinden örgütlenmesi ve kendi haber ağlarını bu portallar üzerinden kurmaları ile işletmeleri bu tespitlere Türkiye siyasi tarihi içerisinde somut örnekler de sunuyor.

Gençlerin siyasi katılımlarını inceleyen çalışmalar "Avrupa'da Gençlerin Siyasi Katılımı" araştırmasında olduğu gibi farklı siyasi katılım biçimlerini de kapsayan bütünsel bir yaklaşım kullanmaya başladı. Örneğin, "Avrupa'da Gençlerin Siyasi Katılımı" araştırmasında gençlerin siyasi katılımı oy vermeye ek olarak, siyasi partilerde görev alma, işyerinde katılım, okulda katılım, sivil inisiyatiflere katılım, siyasi söylem üretme, protesto ve gösterilere katılım, tüketim ürünlerini siyasi tercihlerine göre belirleme gibi farklı katılım biçimlerini de içerecek bir biçimde tanımlandı (EUYOUPART, 2005: 19-84).

Gençlerin siyasi katılımına konvansiyonel, konvansiyonel olmayan ve post-modern katılımların tüm biçimlerini kapsayacak bir biçimde yaklaşıldığında, yapılan araştırmalar Türkiye'de gençlerin genelinde siyasi katılım oranlarının düşük olduğunu gösteriyor. Türkiye'de gerçekleştirilen araştırmaların sonuçlarına göre gençlerin siyasi parti üyelikleri, STK üyelikleri ya da protesto/gösteri yürüyüşlerine katılım oranları oldukça düşük seviyelerde.

Örneğin, Kemal Kılıç'ın Mayıs-Haziran 2007 tarihlerinde çeşitli kent merkezlerinde yaşları 16-29 arası değişen 1.203 genç ile yüz yüze görüşme yöntemiyle uyguladığı anketin sonuçlarından, gençlerin sadece yüzde 9'unun siyasetle "çok yakından" ilgilendiğini, yüzde 60'a yakın bir oranının ise "hiç ilgi duymadığını" veya "pek ilgi duymadığını" öğreniyoruz (Kılıç, 2009: 31-68). Ancak siyasete ilişkin gençlere yöneltilen bu genel soruya verilen yanıtların, soru somut siyasi katılım biçimlerine gönderme yapmadığı için ancak muğlak bir algıyı ortaya koyduğunu belirtmek mümkün.

ARI Hareketi'nin 1999, 2003 ve 2008'de yaptığı "Türk Gençliği ve Katılım" araştırmalarının sonuçlarına göre; oy kullanmak gençler arasında en yaygın siyasi katılım biçimi olarak ön plana çıkıyor. Gençlerin oy verme oranları 1999 yılında yüzde 62, 2003'te yüzde 53, 2008'de de yüzde 48 olarak ölçülmüş. Yine aynı araştırmanın sonuçlarına göre, herhangi bir siyasi



partinin gençlik koluna üye olanların oranı 1999'dan 2008'e değişmeyerek yüzde 10 civarında kalmış. Gençler arasında siyasi partiye gençlik kolları dışında üye olma yüzde 4-6 seviyesinde, seçim kampanyasında aktif rol oynama ise yüzde 5 civarında (Erdoğan, 2009: 71-96). İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi tarafından gerçekleştirilen "İstanbul Gençliği-Eğitim bir fark yaratıyor mu?" başlıklı çalışmada ise 15-24 yaş grubunda 1.014 genç ile görüşülmüş. Çalışmanın sonucunda görüşülen gençlerin yaklaşık dörtte birinin bir sivil toplum kuruluşu ile ilişkili olduğu ortaya çıkmış (Yentürk vd., 2007: 2). Gençlerin ilişkide oldukları sivil toplum kuruluşları arasında yüzde 11 ile spor kulüp ve dernekleri ve yüzde 5,5 ile öğrenci kulüpleri/topluluklarının ön planda olduğu tespit edilmiş.

Türkiye genelinde gençlerin siyasi katılım oranlarının düşük olmasından, Türkiye'de siyasette aktif olan hatırı sayılır sayıda genç olmadığı sonucunun çıkarılması hatalı olur. Özellikle başta parlamentoda grubu bulunan Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ile Barış ve Demokrasi Partisi olmak üzere çeşitli siyasi partilerin gençlik kollarında, taraftar gruplarında, sol/sosyalist hareketler içerisinde, kadın hareketi ve LGBTİ (lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks) hakları hareketi içerisinde, çevre hareketlerinde ve son bir yılda yaşanan gençlik eylemlerinde gençler aktif siyasi özneler olarak siyaset sahnesinde yerlerini aldılar.

Farklı siyasi katılım biçimleri içerisinde görünür ve aktif olanlar dışında kalan gençlerin siyasetle ilişkisi ve bu gençlerin söz konusu katılım biçimlerinin dışında kalma nedenleri akademik yazında farklı yaklaşımlar temelinde incelendi.

Bir grup akademisyen siyasi katılım göstermeyen gençlerin siyasi katılım göstermemelerinin nedenlerini incelediler. Örneğin, Carpenter'ın iddiasına göre: "Türkiye'de, gençler kurumlara güven duymuyorlar ve gelecekle ilgili konusunda iyimser bir bakış açısına sahip değiller. Bu nedenle, Türkiye'yi daha iyi bir ülke haline getirmek için çaba sarf etme konusunda oldukça isteksizler." (ARI, Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, 2001: 6) Ali Çarkoğlu ise Türkiye'deki gençlerin siyaset konusundaki güvensizliklerini yaşamlarındaki ekonomik belirsizlikler ile Türkiye siyaset tarihindeki kanlı darbe deneyimlerine bağlıyor. Çarkoğlu bu etkenlerin gençler arasında siyaset yerine dine yönelik bir ilgi yarattığını savunuyor (Çarkoğlu, 2013).

Gençlerin siyasi kurumlara güvensizliği sadece Türkiye'ye özgü bir durum değil. Araştırmalar gençlerin yaşamındaki ekonomik güvensizlik ve eğitim eksikliğinin genel olarak gençlerin siyasi katılımını da olumsuz yönde etkilediğini ortaya koyuyor. Örneğin, EUYOPART tarafından 15-25 yaş arası 1.000 genç ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeler ile yürütülen Avrupa'da Gençlerin Siyasi Katılımı başlıklı araştırmanın sonuçlarında, düşük sosyo-ekonomik seviyedeki genç bireylerin siyasi ve sosyal açıdan yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve sosyo-ekonomik statü ile gençlerin siyasete ve siyasetçilere duyduğu güven arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtiliyor (EUYOPART, 2005).

Emre Erdoğan ise, 1999, 2005 ve 2008'de 15-27 yaş arası gençler üzerinde yaptığı siyasi katılım araştırmasında, gençlerin siyasete örneğin Fransa'daki gençlere oranla daha düşük katılım göstermelerinin temel nedeninin Türkiye gençliğinin Fransa'daki gençlere oranla eğitim seviyesinin düşük olması olabileceğini iddia ediyor (Erdoğan, 2013).

Eldin Fahmy, gençliğin siyasete katılımının düşüklüğünün temel nedeninin gençlerin siyasetten dışlanması olduğunu savunuyor. Dolayısıyla Fahmy'e göre, gençlerin siyasete katılımının düşük olmasını gençlere içkin değerlendirmeler üzerinden açıklamak mümkün değil. Birçok Batı demokrasisindeki siyasi mekanizmaların yarım yüzyıldan uzun bir süredir değişmediğini ve toplumsal değişime ayak uyduramadığını belirten Fahmy, toplumun ve dolayısıyla gençlerin siyasete katılımını sağlamak için yeni modeller oluşturulması gerektiğini savunuyor. Fahmy'e göre, gençlerin öncelikle konvansiyonel siyasi katılım biçimlerinde daha aktif görevler almasını sağlayacak şekilde değişikliğe gidilmesi gerekiyor. Çünkü ancak böylesi bir değişiklik gençlere statükoyu değiştirme gücünü sağlayacak (Fahmy, 2013). Siyasi katılım göstermeyen gençlerin siyasi katılım göstermeme nedenlerine ilişkin tartışmalarda özellikle 1980 sonrası dönemde, toplumda yeni gençliğin tüketim düşüncesini, apolitik ve bireyci olduğu ile ilgili bir algı ortaya çıktı. Bu algı akademiye de yansdı ve gençlerin siyasetle ilgili olmadığı ve bu durumun gençlerin adeta kendi tercihleri olduğu söylemini kullanan yeni bir yaklaşım bu alandaki akademik yazının da merkezine oturdu. Bu yaklaşım gençleri sarmalayan darbenin yarattığı toplumsal belleği, gençlerin içinde yaşadıkları sosyo-ekonomik bağlamı ve gençlerin Türkiye'deki siyasi örgütlenmelere ilişkin deneyimlerini derinlemesine anlamakta yetersiz kaldı (Yılmaz, 2009: 219-231).

Bu merkez yazına alternatif olarak, Türkiye'de Leyla Neyzi'nin başlattığı ve Demet Lüküslü'nün derinleştirdiği gençlik sosyolojisi geleneği içinden üretilen araştırmalar ortaya çıktı. Yapılan değerlendirmelerde, gençlerin siyasete katılmadığı iddiasının hatalı olduğu savunuluyor. Bu yaklaşıma göre, gençlerin siyasete yönelik ilgisiz olduğunu iddia eden akademisyenler siyaseti dar kapsamlı bir biçimde tanımlıyorlar. Bu tanımdan hareket ettikleri için de gençlerin siyasetle ilişkisindeki değişimi fark edemiyor, dolayısıyla gençlerin kendi belirledikleri dar siyasi katılım algılarına göre gençlerin siyasete katılımlarının düşük olduğunu iddia ediyorlar.

Bu alternatif yazının ilk örneğini sunan Neyzi'ye göre, Türkiye'de 1923-1950 arasında yeni ulusun sembolü olarak ortaya çıkan modernist gençlik imgesi, 1950-80 yılları arasında gençlik kavramının asilikle eş tutulmaya başlanmasına rağmen gücünü kaybetmiyor. Ancak 1980 sonrası dönemde gençlik imgesi bu gücünü yitirerek yeniden inşa sürecine tabi tutuluyor. Neyzi gençlik imgesindeki bu dönüşümün, Türkiye toplumunda kuşaklar arasındaki ilişkinin dönüşümüne işaret ediyor olabileceğini belirtiyor. Leyla Neyzi gençlerin yeni bir gençlik kültürü oluşturmaya başladıklarına işaret ediyor ve araştırmacıları bu gençlik kültürünün siyasi anlamını (örn. Otorite karşıtlığı) incelemeye davet ediyor (Neyzi, 2001: 426). Demet Lüküslü ise neoliberal dönemde genç olan bireylerin siyasetle ilişkilerini yalnızca geleneksel siyasi yapılara rağbetleri üzerinden anlamının mümkün olmadığını belirtiyor. Lüküslü Türkiye'deki gençlerin dünya trendlerine paralel bir biçimde konvansiyonel katılım biçimlerine rağbet etmemelerine rağmen, gençlerin büyük çoğunluğunun yerelde ve dünyada olan olaylarla ilgilendiklerine dikkat çekiyor (Lüküslü, 2005: 29-37).

Biz bu çalışmalardan faydalanarak, gençlere siyasetle ilişkilerini öğrenmeye yönelik olabildiğince somut ve kapsayıcı bir dizi soru yönelttik. Bu çerçevede oy verme, siyasi parti üyeliği ya da bir siyasi parti için çalışma, sivil toplum kuruluşlarına üyelik ya da bir sivil toplum kuruluşunda gönüllülük, devlet kurumlarına şikâyet, boykot, protesto veya gösteri yürüyüşüne katılım, internette siyasi mesaj verme, deprem yaşayan Van halkıyla dayanışma ya da yardım kampanyalarına katılım gibi farklı siyasi katılım biçimlerini kapsayan soruları

kullandık. Anket yöntemini kullanmış olmamızdan ötürü araştırma sorularımız hem klasik siyaset bilimi yaklaşımından beslendi; hem de gençlik sosyolojisinin konvansiyonel katılım biçimleri dışında kalan katılım biçimlerine yaptığı vurgudan esinlendi.

### **3.2. Akademik yazında sosyo-ekonomik statü ve siyasi katılım ilişkisi**

Siyasi katılıma sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşım özellikle siyaset bilimi yazınında önemli bir yer tutuyor. Genellikle, siyaset bilimi yazını içerisinde sosyo-ekonomik statü ile kişi ya da grupların siyasi davranışları arasında bir ilişki bulunduğu iddia edilir. Bu yaklaşımın Türkiye’de gençlerin siyasi katılımını açıklama gücü olduğunu düşünüyoruz.

Siyasi katılıma sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşım çoğunlukla sosyolojideki toplumsal tabakalaşma kuramlarının bir uzantısı olarak gelişti. Bu yaklaşımda genel olarak sınıf ve statü temelli tabakalaşmanın siyasete katılımı da belirlediği savunulur. Bu yaklaşımın temel iddiası, yüksek sosyo-ekonomik statüye sahip kişilerin siyasi katılım oranlarının düşük sosyo-ekonomik statüye sahip kişilerden yüksek olduğu yönündedir (Milbrath ve Goel, 1977).

Siyasi katılıma sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşımların bir diğeri de ekonomi temelli rasyonel tercih kuramları çerçevesinde gelişti. Bu sosyo-ekonomik statü modeline göre, kişinin verdiği oy o bireyin toplumsal entegrasyonu ve politik çıkarlarıyla ilişkilidir (Fauvelle-Aymar, 2008: 142-167). Bu yaklaşımda, gerek kendini topluma entegre hisseden ve hissetmeyen gerekse sosyo-ekonomik statüleri yüksek olan ve olmayan bireyler arasında siyasi katılım düzeylerinin farklı olması beklenir. Bu yaklaşımdan türetilen temel iddiaların başında sosyo-ekonomik statüsü düşük olan kişilerin statülerini yükseltmek amacıyla siyasete daha fazla katılım gösterdikleri savı gelir. Bu ilişkinin tersinin de doğru olduğu belirtilir: Yüksek sosyo-ekonomik statüye sahip kişiler düşük sosyo-ekonomik statüde olanlara kıyasla siyasete daha düşük katılım gösterirler, çünkü bu kişilerin statülerini yükseltmek gibi bir ihtiyaçları yoktur. Bu yaklaşımın siyasi katılımı ampirik olarak açıklamada yetersiz kaldığını söylemek hatalı olmaz. Bizim çalışmamızın bulguları da bu yaklaşımın hipotezlerini doğrulamaktan uzak.

Sosyoloji içerisindeki toplumsal tabakalaşma kuramlarının siyaset bilimindeki karşılığı olarak gelişen siyasi katılıma sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşım içerisinde eğitim, gelir ve meslek/iş durumu sosyo-ekonomik statünün belirleyenleri olarak kabul ediliyor. Ampirik çalışmalarda genellikle eğitimin, gelir ve meslek/iş durumuna oranla siyasi katılımı daha güçlü bir ilişkisi olduğu ortaya çıkıyor.

Sosyo-ekonomik statünün siyasi katılım üzerindeki etkisi ülkeden ülkeye veya ülke içinde bölgeden bölgeye farklılık gösterebiliyor. Örneğin Türker Alkan, “Siyasal Toplumsallaşma” isimli eserinde, “Gelişen ülkelerde, köy-kent ve toplumsal sınıf farklılığının yaşam koşullarına olan etkisinin, gelişmiş ülkelere göre çok daha derin ve önemli olduğunu” (Alkan, 1979) vurguluyor. Alkan bunun bir sonucu olarak Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerdeki sosyo-ekonomik statü farklarının siyasi katılımı gelişmiş ülkelere kıyasla daha fazla etkilediğini iddia ediyor.

Benzer şekilde, Ferhat Kentel de Türkiye gibi hızlı dönüşümlerden geçen ülkeler içinde “iki hıza sahip modernleşme” (Kentel, 2005: 11-18) sürecinin bir arada işlediğini belirtiyor. Kentel’e göre bu sürecin işlediği Türkiye gibi ülkeler, sosyo-ekonomik statü farkı nedeniyle aralarında çarpıcı farklar bulunan iki farklı toplumsal kesimin oluşması sonucunda tüm toplumsal kesimlerin ihtiyaçlarının cevap bulamadığı sıkıntılı bir demokratikleşme süreci yaşarlar. Kentel demokrasideki bu handikaplı durumun özellikle “ötekileştirilmiş” kesimin kendini topluma daha az ya da hiç ait hissetmemesiyle birlikte, daha düşük katılım oranı göstermesine neden olabileceğini belirtiyor.

Akademik yazında siyasi katılıma sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşımdan türeyen ancak bu yaklaşımın geleneksel kalıplarını aşmayı hedefleyen çalışmalar da mevcut. Örneğin, Brady, Verba ve Lehman Schlozman makalelerine “yurttaşlar neden siyasete katılmazlar?” sorusunu sorarak başlıyorlar. Yazarlara göre, yurttaşların siyasete katılmamalarının temelinde üç nedeni olabilir: Katıl(a)mıyorlardır, katılmak istemiyorlardır ya da kimse onların katılması için bir mekanizma yaratmamıştır (Brady, Verba ve Lehman Schlozman, 1995: 271).

Geleneksel sosyo-ekonomik statü temelli model katıl(a)mamanın belirleyenleri arasında eğitim, gelir ve meslek/iş durumunu sayar. Ancak Brady, Verba ve Lehman Schlozman ise şu unsurların belirleyici olduğunu iddia ediyorlar: Para, zaman ve toplumsal beceriler. Bu üç unsur üzerinden, bugüne kadar siyasi katılıma temelinde sosyo-ekonomik statü temelli getirilen açıklamalara alternatif ve “siyasi katılıma kaynaklar yaklaşımı” adını verdikleri yeni bir yaklaşım üzerinden açıklama getirilebileceğini iddia ediyorlar.

Brady, Verba ve Lehman Schlozman siyasi katılıma sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşımın gücünün çok sayıda çalışmada açıkça ortaya konduğunu, ancak bu yaklaşımın neden üst sınıfların ya da yüksek gelirli olanların, alt sınıflara ya da düşük gelirli olanlarla daha az siyasi katılım gösterdiğinin mekanizmalarını açıklamada yetersiz kaldığını belirtiyorlar. Biz de bu çalışmada genel anlamda sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşıma sadık kalmakla birlikte Brady, Verba ve Lehman Schlozman’ın bu yaklaşıma getirdikleri açılamdan faydalanıyoruz.

Yazarların toplumsal becerilerin sosyo-ekonomik statü temelli tabakalaşmaya paralel olarak dağıtılmamış olabileceğine yönelik savlarını ikna edici buluyoruz. Her ne kadar örneğin okuma yazma becerisi, bilgiye erişebilme yetisi vb. eğitimle ilişkili toplumsal beceriler genel anlamda sosyo-ekonomik statü temelli tabakalaşmayı yansıtıyor olsalar da, yalnızca bu çerçevede açıklanamayabilen toplumsal becerilerin de siyasi katılımı ile ilişkili olabileceğini düşünüyoruz. Örneğin, sosyo-ekonomik statüsü düşük olan bir toplumsal grup, toplumda azınlık olması üzerinden güçlü toplumsal bağlar oluşturmuş ve bu bağlar bu azınlığın men-supları için siyasi toplumsallaşmayı kolaylaştırıyor olabilir. Bu nedenle zaman zaman düşük sosyo-ekonomik statüde olmasına rağmen yüksek katılım gösteren gruplarla karşılaşmak mümkün olabilir. Halihazırda akademik yazında belirli siyasi durumlarda düşük sosyo-ekonomik statüye sahip bireylerin siyasallaştığı, dolayısıyla sosyo-ekonomik temelli yaklaşımın öngörüsünün aksine, yüksek katılım gösterdiği iddia ediliyor (Nie, Powell ve Prewitt, 1969: 361-378 ve 808-832).

Beck ve Jennings’in de belirttikleri üzere, sosyo-ekonomik statünün etkisini ortadan kaldıran siyasal toplumsallaşma yolları bulunduğu (örn. gençlerin ailelerinden ya da okul ortamlarından kaynaklanan; ya da bir siyasi grubun örgütlenme kabiliyetinden kaynaklanan)

sosyo-ekonomik statünün gençlerin siyasi katılımındaki etkisi hayli azaltılabiliyor (Beck ve Jennings, 1982: 106).

Türkiye’de gençlerin siyasi katılımı ile sosyo-ekonomik statüleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar yok denecek kadar az. Alpay Kabacalı’nın *Türkiye’de Gençlik Hareketleri* başlıklı tarihsel çalışmasının önsözünde sadece öğrenci gençlerin siyasi eylemlilik içerisinde yer aldığı, bu nedenle Türkiye’de gençlik hareketleri ile öğrenci hareketlerinin adeta özdeş olduğu iddia ediliyor (Kabacalı, 2007: 11). İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi’nin “İstanbul Gençliği” başlıklı çalışmasının bulguları arasında, en az bir sivil toplum kuruluşu ile ilişkili olan gençlerin ebeveynlerinin üye olmayan gençlere oranla daha eğitilmiş ve daha yüksek gelirli olması; bu gençler arasında ailesinden ayrı yaşayan gençlerin oranının herhangi bir sivil toplum kuruluşu ile ilişkisi olmayan gençlere oranla daha yüksek olduğu gibi önemli bulgular yer alıyor (Yentürk vd., 2007: 2-4).

Bu çalışmanın siyasi katılım ile sosyo-ekonomik statü arasındaki ilişkiye ilişkin ürettiği bilginin gençlerin siyasi katılımına ilişkin akademik yazına bir katkı olacağına inanıyoruz. Araştırma bulgularımızın değerlendirilmesinde temel olarak sosyolojinin toplumsal tabakalaşma yazınından beslenen siyasi katılım sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşımını esas alacağız. Ancak “siyasi katılım kaynaklar yaklaşımının” bu yaklaşıma getirdiği açılımlardan da elimizden geldiğince yararlanacak ve sosyo-ekonomik statü modeli içerisinde açıklanamayan etkenlerin gençlerin siyasi katılımına etkisini göz ardı etmeyeceğiz.



# 4

## GENÇLER ARASINDA TOPLUMSAL TABAKALAŞMA

Bu araştırma kapsamında, 18-24 yaş arasındaki gençlerin arasındaki sosyo-ekonomik statü temelli tabakalaşmaya yönelik betimleyici bir değerlendirme çıkarmaya olanak verecek belirli değişkenler seçtik. Bu değişkenleri sınıfsal ve statü temelli olarak iki gruba ayırdık. Bu ayrışmayı temelde iktisadi karakteri belirgin göstergeler ile toplumsal ve kültürel karakteri belirgin göstergeler üzerinden tanımladık. Ancak şüphesiz ki bu iki gösterge grubu gündelik yaşamda birbirleriyle sıkı ilişkili göstergeler.

Sınıfsal göstergeler şöyle: Gençlerin ailelerinin gelir durumlarına ilişkin algıları, sosyal güvenceye sahip olup olmadıkları, işsiz kalmaları halinde ne kadar süre idare edebileceklerine ilişkin algıları, aile desteğini yitirmeleri durumunda ne kadar süre idare edebileceklerine ilişkin algıları, tatile gidebilme imkânları. Statü temelli ayrışma göstergeleri ise şöyle: Öğrencilik durumu, mezun olduğu ya da okumakta olduğu üniversite tipi, anne eğitim durumu, gençlerin toplumda hangi gencin saygı gördüğüne ilişkin algısı, cinsiyet ve kendi kimliğini toplumun çoğunluğunun paylaştığı dinden ya da etnik kökenden farklı tanımlamaları. Gençler arasında sınıf ve statü temelli tabakalaşmaya ilişkin temel bulgularımız aşağıda özet olarak sunuluyor.

### 4.1. Gençler arasında sınıf temelli tabakalaşma

Gençler arasındaki tabakalaşmanın belirleyenlerden birinin gençler arasındaki sınıfsal ayrışma olduğunu belirtmiştik. Sınıfsal ayrışmayı gençlerin gelir kaynakları, ailelerinin gelir

durumlarına ilişkin algıları ve tatile gidebilmeleri üzerinden tanımladık.

Gençlerin gelir kaynaklarını tespit etmek, gençlerin iktisadi güçlerini hangi toplumsal kurumlar ya da ilişkilerden elde ettiklerini anlamak açısından önemli. Araştırmada gençlere aylık gelirlerinin hangi kaynak ya da kaynaklardan geldiğini kapalı uçlu bir soru ile sorduk. Sonuçlara göre, gençlerin en sık ifade ettiği gelir kaynağı yüzde 69,1 ile aile ve/veya eşten alınan harçlık. Sıklıkla ifade edilen ikinci gelir kaynağını ise yüzde 36,8 ile işten edinilen gelir oluşturuyor. Bu iki gelir kaynağını yüzde 18,1 ile devlet/üniversite/özel burslar ile devlet kredisi takip ediyor. Gençlerin yüzde 75'i tek bir gelir kaynağı olduğunu belirtirken, yüzde 21'inin iki gelir kaynağı bulunuyor.

Gençlerin en sık ifade ettiği gelir kaynağının aile ve/veya eşten gelen harçlık olması, Türkiye'de gençlerin aileleriyle ilişkilerini dikkate almadan gençler arasındaki sınıf temelli tabakalaşmaya ya da gençlerin sosyo-ekonomik durumlarına ilişkin bir değerlendirme yapmanın yanıltıcı olacağını gösteriyor.

Ancak gençlerin sosyo-ekonomik durumlarını yalnızca ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarının bir uzantısı ya da devamı olarak görmenin de hatalı olacağı kanısındayız. Aile ve gencin sosyo-ekonomik durumlarının her zaman aynı olmamasının iki nedeni olabilir: Gençlerin farklı gelir kaynakları ve aile içerisinde gelirin eşitsiz dağılımı.

Bu nedenlerden birincisini gençlerin bir bölümünün aileden farklı gelir kaynaklarının bulunması oluşturuyor. Araştırmamızın sonuçlarına göre, gençlerin yüzde 36,8'inin gelir kaynaklarından birini işten kazandıkları gelirler oluştururken, yüzde 18,1'inin gelir kaynaklarından birini devlet/üniversite/özel burslar ile devlet kredisi oluşturuyor. Gencin ailesinden edinmediği gelirlerinin tümünün tamamen kendi ihtiyaçlarına harcandığı yanılgısına da düşmemek gerekir. Gençlerin ailelerinden edinmediği gelirler de pek tabii gönüllü ya da zorunlu bir biçimde ailelerinin ihtiyaçları için ya da aile üyeleriyle ortak ihtiyaçları için harcanıyor olabilir. Ancak bu durumda dahi gençlerin ailelerinden bağımsız olarak gelir elde etmelerinin gençleri aile içinde ve dışında güçlendirdiği iddia edilebilir.

Aile ve gencin sosyo-ekonomik durumlarının her zaman aynı olmamasının ikinci nedeni ise, ailelerin gelirlerinin aile üyeleri arasında çoğunlukla eşit dağılmaması olabilir. Bilindiği üzere, Türkiye'de gelir verileri hane temelli olarak toplanır. Hane temelli gelir verilerinin en temel sorunu, hanenin gelirlerinin o hanenin mensupları arasında nasıl dağıldığına ilişkin bir fikir vermemesi, yani aile içerisindeki bölüşümde oluşan eşitsizlikleri yok saymasıdır. Özellikle feminist iktisat yazınının aile içerisindeki iktisadi değerlerin kadınlar açısından eşitsiz dağıldığına yönelik değerlendirmesini temel aldığımızda, başta genç kadınlar olmak üzere farklı genç gruplarının ailelerin iktisadi kaynaklarına erişiminin ailenin diğer mensuplarıyla eşit olmadığını iddia edebiliriz. Örneğin, ailelerine eşcinsel ya da trans kimlikleriyle açılan, ailelerinden farklı siyasi düşünceleri ya da dini inançları olduğunu (ya da inançsız olduklarını) aileleriyle paylaşan ve/veya ailelerinin takdiri dışında eş seçimi yapan gençlerin aileleri tarafından ailenin iktisadi kaynaklarından mahrum bırakılmaları mümkün. Bu nedenle, bir gencin ailesinin sosyo-ekonomik durumunun gencin sosyo-ekonomik durumu ile her zaman örtüşmeyebileceğini tüm değerlendirmelerde hesaba katmak uygun olacaktır.

Tüm bu çekinceleri unutmadan, Türkiye'de 18-24 yaş grubundaki gençlerin en sık dillendir-



diği gelir kaynaklarının yüzde 69,1 ile aile ve/veya eşten gelen gelirler olduğunu yeniden hatırlatmak isteriz. Devlet bursu alan gençlerin (yüzde 9,6) dahi yüzde 80'i ailelerinden ve/veya eşlerinden harçlık alıyor. Bu nedenle gençler arasındaki sınıf temelli tabakalaşmanın önemli ölçüde aileler arasındaki sınıfsal tabakalaşmaya benzediğini iddia edebiliriz.

Araştırma kapsamında gençlere ailelerinin maddi durum bakımından belirtilen dört gelir grubundan (dar gelirli, ortanın altı, ortanın üstü ve yüksek gelirli) hangisine dahil olduğunu düşündüklerini sorduk. Bu tür gelir algısı sorularında ankete katılanların önemli bir çoğunluğunun ortadaki seçeneğe yöneldiği bilgisinden hareketle, dörtlü bir seçenek havuzu oluşturmayı uygun gördük. Bu şekilde tam ortaya seçenekler arasında yer vermedik. Araştırmanın sonucuna göre, gençlerin yüzde 51,4'ü ailesinin ortanın üstü gelire sahip, yüzde 34,7'si ortanın altı gelire sahip, yüzde 10,6'sı dar gelirli ve yüzde 3,4'ü ise yüksek gelirli gruba dahil olduğunu belirtti. Gençlerin bu soruya verdiği yanıtlarla sosyal güvencelerinin olup olmadığı ve ne tür konutlarda ikamet ettiklerine ilişkin sorulara verdikleri yanıtları karşılaştırdığımızda nesnel sınıfsal göstergelerle gençlerin ailelerinin sınıfsal konumlarına ilişkin algılarının genel anlamda örtüştüğünü gördük. Örneğin, ailelerini dar gelirli olarak algılayan gençlerin yüzde 39'u sosyal güvenceye sahip değilken yarısı geleneksel evlerde ya da gecekondü tipi evlerde ikamet ediyor.

Sınıf temelli tabakalaşma yazınında kişilerin istihdam durumları, hangi alanda istihdam edildikleri ve işteki pozisyonları da sınıfsal konumlarının göstergeleri olarak tanımlanır. Araştırmamızın sonuçlarına göre, gençlerin yüzde 54,5'i son üç ay içinde çalışmadığını belirtti. Yüzde 26'sı tam zamanlı çalıştığını belirtirken, yüzde 10,3'ü yarı zamanlı, yüzde 4,9'u ise düzensiz bir işte çalıştığını söyledi. 18-24 yaş arası gençlerin yüzde 4,3'ü ise kendini işsiz olarak tanımladı. Bu oranlara göre, 18-24 yaş arası gençlerin yüzde 40'tan fazlası bir biçimde emek piyasası ile ilişkide.

Gençlere "Bugün işsiz kalsan maddi olarak ne kadar süre idare edebilirsin?" sorusu yöneltildiğinde, bu soruya yanıt veren gençlerin yüzde 27,1'i "hiç" yanıtını verdi. Yüzde 26,4'ü işsiz bir ay idare edebileceğini söylerken, yüzde 24'ü ise altı ay ancak idare edebileceğini belirtti. Ardından aynı soruyu "Bugün ailenin olanaklarından yararlanamayacağı bir durum olsa, ailenle bağı kopsa, maddi açıdan ne kadar süreyle idare edebilirsin?" şeklinde yönelttiğimizde ise, gençlerin yarısı ailesiyle ilişkisinin kopması halinde hiç idare edemeyeceğini belirtti. Tek başına bu bulgunun dahi aileden elde edilen gelirin gençler için ne kadar kilit önemde olduğunu gösterdiğine inanıyoruz. Gençlerin yüzde 17'si ailesiz ancak bir ay idare edebileceğini söylerken, yüzde 10'u altı ay idare edebileceğini belirtti.

Sosyal güvenceye sahip olup olmama durumu da sınıfsal ayrışma göstergelerinden biri olarak kabul edilebilir. Ancak bu soruya verilen yanıtları 25 yaşını doldurmamış ve öğreniciliği süren gençlerin kamunun sağlık güvencesinden faydalanabildiğini göz ardı etmeden değerlendirmek gerekiyor.<sup>2</sup> Öte yandan, öğrenci olmayan gençler 18 yaşını geçtiklerinde genel sağlık sigortası primlerini ödemekle yükümlüler. Araştırmamız kapsamında 18-24 yaş arası gençlere sağlık güvencelerinin olup olmadığını sorduk. Araştırmanın sonuçlarına göre, gençlerin yüzde 13,6'sının Yeşil Kart (gelir tespiti sonucunda genel sağlık sigortası primleri devlet tarafından ödenmesine karar verilenler) da dahil olmak üzere herhangi bir sağlık güvencesi bulunmadığı ortaya çıktı.

2 Sabah, "SGK'dan 25 yaş altı öğrencilere müjde", 23.10.2012. Bkz. <http://www.sabah.com.tr/Egitim/2012/10/23/sgkdan-25-yas-alti-ogrencilere-mujde>

Yaz tatiline gitmenin de gençler arasında sınıfsal ayrışmanın bir göstergesi olarak alınabileceğini düşündük. Gençlerin yüzde 26,6'sı yazları yazlığa/tatil yerine gidiyorum derken, yüzde 20,9'u şehir dışına çıkmadığını ancak iş bulup çalıştığını, yüzde 6,6'sı memlekete gidip çalıştığını, yüzde 24,1'i şehir dışına çıkmadığını ancak boş olduğunu, yüzde 21,8'i ise memlekete gittiğini ancak boş olduğunu belirtti. Bu sonuçlara göre, her ne kadar tatile gitme yalnızca iktisadi olanaklarla değil kültürel pratiklerle de ilgisi olsa da, yazları yazlığa/tatil yerine gidebilen gençlerin diğer gençlere oranla sosyo-ekonomik statülerinin yüksek olduğunu varsayabileceğimizi düşünüyoruz.

## 4.2. Gençler arasında statü temelli tabakalaşma

Sınıf temelli tabakalaşma ile birlikte, statü temelli tabakalaşmanın da gençler arasında önemli bir ayrılmaya işaret ettiğini düşünüyoruz. Gençler arasında statü temelli tabakalaşma göstergeleri olarak şunları tanımladık: Öğrencilik durumu, öğrenci olduğu ya da mezun olduğu üniversite tipi, anne eğitim durumu, gençlerin toplumda ne nitelikte gençlerin saygı gördüğüne ilişkin algısı, toplumsal cinsiyet, etnik kimlik ve dini kimlik.

Aslında her şeyden önce genç olmanın kendisinin bir toplumsal statü olduğunu ve bu toplumsal statünün gençlerin siyasetle ilişkisini biçimlendiren etkenlerden biri olduğunu düşünüyoruz. Genç olmanın Türkiye toplumunda gerek kültürel gerekse siyasi olarak yetişkinlerin uyguladığı yaş hiyerarşisinin güçsüz tarafı olmayı da beraberinde getirdiğine inanıyoruz.

Öğrenci olmayı bir statü göstergesi olarak tanımladık. Araştırmaya katılan gençlerin yüzde 21'i lise öğrencisi olduğunu belirtirken, yüzde 37'si ise üniversite öğrencisi (yüksek lisans ve doktora öğrencileri dahil) olduğunu söyledi. Bu gruba ek olarak, gençlerin yüzde 6'sı kendisini dershaneye gidiyor olarak tanımladı. Gençlerin yüzde 35'i ise öğrenci olmadığını belirtti. Üniversitelilerin okudukları üniversite tipine göre dağılımları ise şöyle: Üniversite öğrencilerinin yüzde 81,6'sını devlet üniversitelerinde okuyanlar, yüzde 10,3'ünü açık öğretim programlarında okuyanlar ve yüzde 8,1'ini vakıf üniversitelerinde okuyanlar oluşturuyor.

Şu soruyu sorabiliriz: Gerçekten eğitilmiş olmak ya da eğitim sürecinin içinde olmak Türkiye'de 18-24 yaş grubu gençler için bir statü göstergesi sayılabilir mi? Bu soruya yanıt verebilmek için gençlere şu soruyu yönelttik: "Sence şimdi sayacağım gençlerden hangisi diğer gençlere oranla toplumda daha fazla saygı görür?" Gençlerin yüzde 54,5'i eğitilmiş genci en çok saygı gören iki genç arasında saydı. Yanıtlar arasında gençler tarafından toplumun en saygın gördüğü genç olarak en sıklıkla sayılan genç, eğitilmiş genç oldu. Eğitilmiş genç seçeneğini, yüzde 42,9'la iyi mesleği olan genç, yüzde 24,2 ile zengin genç, yüzde 18 ile toplumsal sorunları çözmeye çalışan genç, yüzde 14,6 ile dindar genç ve yüzde 9,7 ile popüler genç izledi. Bu sonuçlara göre, eğitilmiş olmanın ve ardından iyi bir mesleğe sahip olmanın gençler arasında statü göstergeleri olarak görüldüğünü belirtebiliriz. Örneğin, gençlere göre zengin olmak ya da belki de 'yalnızca' zengin olmak, eğitilmiş ya da iyi bir mesleğe sahip olmaya oranla toplum tarafından daha az saygın olarak görülüyor.

Tıpkı gelir durumunda olduğu gibi, statü temelli tabakalaşmada da ailenin etkisi önemli olabilir. Buradan hareketle, anne eğitimini de bir statü göstergesi olarak tanımladık. Gençlerin yüzde 46,9'unun yani yarıya yakınının annesi ilkököl mezunu. İlkokul mezunu anneye

sahip olan gençleri, yüzde 16,8 ile lise mezunu anneye sahip gençler, yüzde 14,9 ile ortaokul mezunu annesi olan gençler, yüzde 12,6 ile annesi okuryazar olmayan gençler, yüzde 4,5 ile üniversite mezunu annesi olan gençler ve son olarak yüzde 3,8 ile diplomasız okur annesi olan gençler takip ediyor.

Ülkemizdeki erkek egemen toplumsal değerler sisteminde kadın olmanın daha az değer atfedilen bir varoluş olması nedeniyle, gençlerin siyasi katılımını incelerken toplumsal cinsiyeti statü temelli bir ayrışma göstergesi olarak kabul ettik.

Gençler arasındaki bir diğer sosyal statü temelli ayrışmanın toplumun çoğunluğu ile aynı etnik kimliği ve/veya dini kimliği paylaşma/paylaşmama üzerinden kurulduğunu düşündük. Bu çerçeveden bakıldığında, gençlerin etnik ve/veya dini kimlikleri ile siyasi katılımları arasında bir ilişki olup olmadığını incelemenin anlamlı sonuçlar verebileceğine inandık. Bu çerçevede, gençlere Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlığı dışındaki "kimliklerini" sorduk. Gençlerin yüzde 78,2'si kendini Türk olarak, yüzde 17,3'ü kendini Kürt olarak, yüzde 2'si kendini Arap olarak, yüzde 2,5'i ise kendini bu üç etnik kimliğin dışında bir etnik kimliğe mensup olarak tanımladı. İkinci olarak, gençlere kendilerini ait hissettikleri inancı sorduk. Gençlerin yüzde 86,7'si kendilerini Sünni Müslüman, yüzde 6'sı Alevi Müslüman, yüzde 3,1'i diğer Müslüman ve yüzde 4,2'si diğer olarak tanımladı.

Gençler arasındaki sınıfsal ve statü temelli tabakalaşmaya ilişkin genel bulgularımıza baktığımızda, bu tabakalaşmanın toplumun geneliyle benzeşmekle birlikte bazı noktalarda da toplumun genelinden farklılaştığını söylememiz mümkün olabilir. Benzeşmenin temelinde gençler arasında en sık başvurulan gelir kaynağının aile olması yatıyor. Bu bulgu gencin sosyo-ekonomik statüsünün büyük oranda ailesinin sosyo-ekonomik statüsünün bir fonksiyonu olduğuna işaret ediyor.

Ayrıca, Türkiye eğitim ve istihdam dışı genç nüfusu yüksek olan ülkelerden biri. İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün verilerine göre, Türkiye'de 15-29 yaş grubu gençlerin yüzde 35'i ne eğitimde ne de istihdamda (OECD, 2013) yer alıyor. Eğitim ve istihdamın dışındaki bu grup, 15-29 yaş grubundaki genç kadınların yarısını, genç erkeklerin ise beşte birini temsil ediyor. Araştırmalar Türkiye'de dar gelirlilerin yüksek gelirlilerden daha kısa süre eğitimde kaldığını doğruluyor (Bakış, Levent, İnsel ve Polat, 2009: 22). Dolayısıyla, eğitimin dışında kalan gençlerin halihazırda büyük oranda dar gelirli ailelerin çocukları olduğunu tahmin etmek de güç değil. Bu anlamda statü göstergesi olan eğitimin, büyük oranda sınıf göstergesi de sayılabileceğini iddia etmek hatalı olmaz. Bu verilerin geneline bakıldığında, öğrencilik durumunun gençler arasındaki en güçlü sosyo-ekonomik statü temelli ayrışma göstergesi olma ihtimalinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Ancak yıllar içerisinde okullaşma oranının artması da hesaba katıldığında, gelecekte öğrenci olma durumunun güçlü bir gösterge olmaktan çıkması ve gençler arasındaki ayrışmanın daha çok öğrencisi bulunulan üniversite tipleri olabileceğini gözden kaçırmamak anlamlı olabilir.

Gençler arasındaki sosyo-ekonomik statü temelli tabakalaşma göstergelerine ilişkin bu genel değerlendirmenin ardından, kitabın beşinci bölümünde bu göstergeler ile siyasi katılım göstergelerinin ilişkisini inceleyeceğiz.



# 5

## ARAŞTIRMA BULGULARI I: TEMSİLİ DEMOKRASİ KURUMLARIYLA İLİŞKİ

### 5.1. Oy verme

Gençlerin oy verme davranışına yönelik fikir edinmek amacıyla gençlere Şu soruyu yönelttik: "Bugün seçim yapılsa hangi partiye oy verirsin?" Seçenekler parti isimleri, kararsız ve oy kullanmaz şeklinde kurgulanmıştı. Gençlerin yüzde 58,1'i bu soruya bir partinin ismini seçerek yanıt verdi. Yüzde 27'si kararsız olduğunu söylerken, yüzde 14,9'u ise oy kullanmayacağını belirtti. Örneklemimizin 18-24 yaş grubundaki gençlerden oluştuğu düşünöldüğünde, oy verme hakkına sahip olmasına rağmen gençlerin neredeyse yüzde 15 gibi önemli bir kısmının oy vermeyeceğini belirtmiş olması üzerine düşünölmeli gereken bir bulgu gibi görünüyor.

Oy verme ile ilişkili olabileceğini düşöndüğümüz sosyo-ekonomik statü değişkenlerinden biri öğrencilik durumuydu. Öğrencilerin yüzde 53,8'i bir siyasi partiye oy vereceğini söylerken, öğrenci olmayanların ise yüzde 66'sı bir siyasi partiye oy vereceğini belirtti. Öğrencilerin yüzde 29,4'ü kararsız olduğunu söylerken, bu oran öğrenci olmayanlarda yüzde 22,7 oldu. Son olarak, kararsız öğrenciler öğrencilerin yüzde 16,8'sini oluştururken, öğrenci olmayanlardan kararsız olduğunu belirtenler öğrenci olmayanların yüzde 11,4'üne denk geliyor.

Yapılan Ki-Kare analizine göre, bugün seçim yapılsa bir siyasi partiye oy vereceğini belirten

gençlerin oranı normal bir dağılıma oranla beklenenden az.<sup>3</sup> Bir siyasi partiye oy vereceğini belirten öğrenci olmayan gençlerin oranı ise beklenenden fazla. Kararsız veya oy kullanmayacağını belirten öğrenci olmayan gençlerin oranı ise beklenenden az. Buradan hareketle, bir siyasi katılım biçimi olarak oy vermenin öğrenci olmayan gençlerin siyasi katılım davranışlarında daha merkezi bir yeri olduğunu söyleyebiliriz.

Sağlık güvencesi sosyo-ekonomik statü göstergelerimizden biriydi. Gençlerin sağlık güvenceleri ile oy vermeleri arasındaki ilişkiyi incelediğimizde, Yeşil Kartlı (ya da yeni tabirle genel sağlık sigortası primi devlet tarafından ödenen) gençlerin bir partiye oy vereceğini belirten gençler arasında beklenenden fazla oranda temsil edildiğini gördük.

Sosyo-ekonomik statü göstergelerimizden bir diğeri ise gençlerin ailelerini maddi durum bakımından hangi gelir grubunda gördüğüne ilişkindi. Bu ilişkinin analizi bize şu sonucu verdi: Oy kullanmayacağını belirten gençlerden ailelerini ortanın üstü gelir grubunda görenlerin oranı beklenenden fazla, ortanın altı gelir grubunda gören gençlerin oranı ise beklenenden az.

Yaz tatiline gitme bir diğer sosyo-ekonomik statü göstergemizdi. Yaz tatiline gitme ile oy verme arasındaki ilişkinin analizine göre, yaz tatiline giden gençlerden oy kullanmayanların sayısı beklenenden yüksek. Yaz tatiline gitmeyen/gidemeyen gençler arasında ise oy kullanmayanların oranı neredeyse beklenenden az.

Annenin eğitim düzeyi de sıklıkla kullanılan ve bizim de bu araştırmada kullandığımız bir sosyo-ekonomik statü göstergesi. Annenin eğitim düzeyi ile gençlerin oy vermesi arasındaki ilişkiyi incelediğimizde şu sonuçla karşılaştık: Annesinin okuryazar olmadığını belirten gençlerden bir partiye oy vereceğini belirtenlerin sayısı beklenenden fazla.

Sosyo-ekonomik statü göstergelerine ek olarak etnik kimlik, dini kimlik ve cinsiyetle oy verme arasındaki ilişkiyi inceledik. Etnik kimlik açısından yaptığımız analizde, bir partiye oy vereceğini belirten gençler arasında Kürt gençlerin oranının beklenenden yüksek olduğunu gördük. Kendini Türk ve Kürt dışındaki bir etnik kimlik ile tanımlayan gençler ise oy kullanmayacağını beyan eden gençler arasında daha fazla temsil ediliyor.

Dini kimlik ile oy verme ilişkisini incelediğimizde, bir partiye oy vereceğini belirten gençler arasında kendini Müslüman olarak tanımlamayan gençlerin beklenenden düşük oranda temsil edildiğini, oy kullanmayan gençler arasında ise bu gençlerin beklenenin üzerinde yer aldığını gördük.

Cinsiyet ile oy verme arasındaki ilişkiyi incelediğimizde ise, genç kadınların neredeyse beklenenden düşük oranda, genç erkeklerin ise neredeyse beklenenden yüksek oranda oy kullandıklarını görüyoruz. Dolayısıyla, oy vermenin dahi gençlerin siyasi katılımındaki "cinsiyet uçurumuna" istisna oluşturmadığını belirtmek mümkün.

<sup>3</sup> Bu kitapta yapılan analizler sıklıkla "beklenenden az" ya da "beklenenden fazla" biçiminde aktarılıyor. Burada sözü edilen "beklenti" herhangi bir normatif beklentiye gönderme yapmıyor. "Beklenen oran" istatistiksel olarak bir grubun (örneğin genç kadınlar) toplam araştırma örneklemindeki payı oranında belirli bir katılım biçiminde yer almasıdır. Eğer o grubun mensupları yaptığımız istatistiksel analize göre belirli bir siyasi katılım biçiminde, araştırmanın örneklemindeki paylarından yüksek oranda yer alıyorsa, bu "beklenenden fazla" yer aldıkları biçiminde aktarılıyor.

## 5.2. Siyasi partiye üyelik

Gençlere “Bir siyasi partiye üye misin ya da bir siyasi partide aktif olarak rol alıyor musun?” diye sorduk. Araştırmanın sonuçlarına göre gençlerin yüzde 12’si bir siyasi partinin üyesi ya da bir siyasi partide aktif olarak yer alıyor.

18-24 yaş grubundaki gençlerin hayatlarını ekonomik olarak idame ettirmelerinde ailelerin rolü kilit önemde. Bu çerçevede gençlere ailesinin desteği olmasa, kendi başına ne kadar idare edebileceğini sorduk. Bu soruya verilen yanıtlarla siyasi parti üyeliği arasındaki ilişkiyi analiz ettiğimizde şu sonuçlara vardık: Bir partiye üye olan gençler arasında ailesiz hiç idare edemeyeceğini belirten gençlerin oranı neredeyse beklenenden az; ailesiz 6 ay/1 yıl kadar idare edebileceğini beyan eden gençlerin oranı ise neredeyse beklenenden fazla. İşsiz hiç idare edemeyeceğini söyleyen gençler arasındaki parti üyeliği oranı da beklenenin altında kalıyor.

Siyasi parti üyesi olma ile cinsiyet arasındaki ilişkiye baktığımızda, genç erkeklerin yüzde 16,2’sinin, genç kadınların ise yalnızca yüzde 7,3’ünün bir siyasi parti ile ilişkili olduğunu görüyoruz. Yapılan Ki-Kare analizine göre ise, bir siyasi partiye üye ya da bir partide aktif olan genç kadınların beklenenden düşük, genç erkeklerin ise beklenenden yüksek olduğu ortaya çıkıyor. Sonuç olarak, bir siyasi katılım biçimi olarak siyasi partilerle ilişkilene değişkeninde de cinsiyet fark ediyor. Genç kadınların beklenenden düşük oranda siyasi partilerle ilişkili olması, siyasi partilerin “erkek” karakterini doğrular nitelikte.





# 6

## ARAŞTIRMA BULGULARI II: KATILIMCI DEMOKRASİ KURUMLARIYLA İLİŞKİ

### 6.1. Sivil toplum kuruluşlarına üyelik

Gençlere “Şimdi sayacağım sivil toplum kuruluşlarından hangisinin ya da hangilerinin üyesi ya da gönüllüsün?” diye sorduk. Gençlere bu soruda Şu seçenekler sunuldu: Dernek, vakıf, öğrenci kulübü/topluluğu, platform/inisiyatif, kooperatif, meslek odası, sendika, diğer ve hiçbirisi. Gençlerin yüzde 72,9’u hiçbir STK’ya üye ya da hiçbir STK’nın gönüllüsü olmadığını ifade etti. En fazla üyesi olunan STK öğrenci kulübü/topluluğu iken (yüzde 12), ikinci sırayı dernekler (yüzde 5,7), üçüncü sırayı ise meslek odaları (yüzde 2,4) aldı.

Yaz tatiline gidebilmeyi gençler arasında sınıf temelli tabakalaşmanın bir göstergesi olarak kullandık. Araştırmamızın sonuçlarına göre, gençlerin yüzde 26,6’sı yaz tatiline gidiyor. Sivil toplum kuruluşuna üye olan gençler arasında yaz tatiline gitme/gitmeme durumu arasındaki ilişkiyi inceledik. Yaz tatiline gitmeyen gençlerin yüzde 19,9’u en az bir sivil toplum kuruluşuna üye olduğunu belirtmişken, yaz tatiline giden gençler arasında bu oran yüzde 29,4’e yükseliyor. Yaz tatiline gitmeyen gençlerin yüzde 80,1’i hiçbir sivil toplum kuruluşuyla ilişkisi olmadığını beyan etti. Yaz tatiline giden gençlerin yüzde 70,6’sının da hiçbir sivil toplum kuruluşuyla ilişkisi bulunmuyor. Yapılan Ki-Kare analizinin sonuçlarına göre, sivil toplum kuruluşlarından en az birine üye olan gençler arasında yaz tatiline gittiğini belirten gençlerin oranı beklenenden fazla. Benzer bir biçimde, bu gençler arasında yaz tatiline gitmediğini belirten gençlerin oranı beklenenden az. Son olarak, herhangi bir sivil toplum kuruluşuyla ilişkisi olmayan gençler arasında tatile gidenlerin oranı beklenenden az.

Yurtta yaşayan öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarına üye öğrenciler arasında beklenenin üzerinde bir oranda temsil edilmesi ise, yurtta yaşama deneyiminin getirdiği sosyallikten ve yurtların genellikle üniversite yerleşkelerinde yer almasından ötürü bu öğrencilerin öğrenci topluluklarında daha aktif rol alabilme olanağına sahip olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Sivil toplum kuruluşlarına üyelik ile öğrencilik durumu arasındaki ilişkiyi incelediğimizde, en az bir STK'ya üye olanların yüzde 74,6'sının öğrenci olduğunu, geriye kalan yüzde 25,4'ünün ise öğrenci olmadığını görüyoruz. Öğrencilerin yüzde 25,1'i STK üyesi. Öğrenci olmayanların ise yüzde 11,7'si STK üyesi. Yapılan Ki-Kare analizine göre, sivil toplum kuruluşlarından en az birine üye olan gençler arasında öğrenciler beklenenden fazla, öğrenci olmayanlar ise beklenenden düşük oranda temsil ediliyor. STK üyesi lise mezunlarıyla üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden düşük; STK üyesi olmayan gençlerden eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden fazla. Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu söyleyen gençlerden herhangi bir STK'ya üye olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden fazla, herhangi bir STK'ya üye olmadığını söyleyenlerin sayısı ise beklenenden az.

STK üyeliği ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi baktığımızda, genç kadınların yüzde 18,7'sinin, genç erkeklerin ise yüzde 25,9'unun STK üyesi olduğunu görüyoruz. STK üyesi gençlerin yüzde 39,8'sini genç kadınlar, geriye kalan yüzde 60,2'sini ise genç erkekler oluşturuyor. Yapılan Ki-Kare analizi STK üyesi gençler arasında genç kadınların beklenenden düşük, genç erkeklerin ise beklenenden yüksek oranda temsil edildiğini gösteriyor.

Üniversite öğrencilerinin okumakta oldukları üniversite tipi ile STK üyelik durumları arasında bir ilişki olup olmadığını incelediğimizde ise şu bulgularla karşılaştık: Vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin yüzde 40,5'i, devlet üniversite öğrencilerinin yüzde 34,2'si, açık öğretim üniversitesi öğrencilerinin yüzde 16'sı en az bir STK üyesi. Yaptığımız Ki-Kare analizinde, açık öğretim öğrencilerinin STK üyesi gençler arasında beklenenden az temsil edildiğini tespit ettik. Devlet ve vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin ise STK üyesi gençler arasındaki temsili beklenen oranda. Açık öğretimde okuyan öğrencilerin STK üyesi gençler arasında beklenenden az temsil edilmesinin farklı nedenleri olabilir. Bu nedenler arasında, açık öğretimde okuyan öğrencilerin birbirleriyle sosyalleşmelerine olanak verecek mekânların olmaması ve bu öğrencilerin öğrenci toplulukları ile ilişkilensinin mümkün olmaması sayılabilir.

Bir STK'ya üye olan gençler arasında ailesi olmadan hiç idare edemeyeceğini söyleyen gençlerin oranı beklenenden az. Ayrıca herhangi bir STK'ya üye olduğunu söyleyen gençler arasında ailesini maddi durum bakımından yüksek gelirli olarak tanımlamış olan gençlerin sayısı beklenenden fazla, dar gelirli olarak tanımlamış olanların sayısı neredeyse beklenenden az. Bu bulgular da gençlerin STK'lara katılımlarıyla sosyo-ekonomik statüleri arasında bir ilişki olduğunu gösteriyor. Yüksek sosyo-ekonomik statüye sahip gençler STK'larda daha fazla temsil edilirlerken, düşük sosyo-ekonomik statüye sahip gençler ise STK'larda daha az temsil ediliyor.

Sivil toplum kuruluşlarına üyelikle ilişkili değişkenler sadece gençlerin sınıf ya da statü temelli tabakalaşma içerisindeki yerleri ile ilişkili değil. Aynı zamanda nerede ve kiminle birlikte yaşadıkları da gençlerin sivil toplum kuruluşlarına üyelikleri ile ilişkili görünüyor.

Örneğin, öğrenci olan gençlerin nerede ve kiminle barındıkları ile sivil toplum kuruluşu üyeliği ilişkisine baktık. Tüm gençler yerine öğrenciler özelinde böyle bir analiz yapmanın daha anlamlı olduğunu düşündük. Sivil toplum kuruluşlarına üye olan gençlerin yüzde 62,8'i ailesiyle yaşarken, yüzde 20,1'i ailesinden ayrı bir evde, yüzde 17,2'si ise yurttta yaşadığını beyan etti. Ancak gençlerin yaşadıkları yerlere göre toplam örneklemedeki temsilleri üzerinden yapılan Ki-Kare analizine göre, sivil toplum kuruluşlarına üye gençler arasında ailesiyle yaşayan gençlerin beklenenden az, yurttta yaşayanların ise beklenenden fazla oranda yer aldığı ortaya çıktı. Sivil toplum kuruluşlarına üye gençler arasında ailesinden ayrı bir evde yaşayan gençler ise beklenen oranda yer alıyor.

Buradan hareketle, ailesiyle birlikte yaşayan gençlerin sivil toplum kuruluşlarıyla beklenen orandan az ilişkilmiş olması üzerine düşünmek gerekir. Bu bulgunun birçok nedeni olabilir. Örneğin, ailelerin öğrencileri sivil toplum kuruluşlarından uzak tuttuğu, ailesiyle yaşayan gençlerin üniversitelerdeki öğrenci topluluğu toplantı ve aktivitelerine daha az katılım gösterebildiği, özellikle kız öğrencilerin ailelerinin evinde bakım ve temizlik gibi sorumluluklar üstlenmek durumunda kalmaları, öğrenci topluluklarının çalışmalarının ailesiyle yaşayan öğrencileri içerecek şekilde düzenlenmediği gibi nedenler bu bulguya yol açıyor olabilir.

Öğrencilerin sınıfsal pozisyonu ya da statü hiyerarşisindeki yerlerinin dışında, özerk hareket edebilme yetilerinin de siyasi katılımlarıyla ilişkili olduğunu destekleyen bir diğer bulgumuz ise, sivil toplum kuruluşlarından en az birine üye olan gençler arasında arkadaşlarıyla nadiren görüşebilen gençlerin beklenenden çok daha az oranda temsil edilmesi. Arkadaşlarıyla istediği zaman görüşebilen gençler ise sivil toplum kuruluşlarına üye gençler arasında beklenenden fazla temsil ediliyor. Yaptığımız bir diğer Ki-Kare analizinde ise arkadaşlarıyla istediği zaman görüşebilme özgürlüğünün cinsiyet kısımları ile STK üyeliği ilişkisine yakından baktık. Burada gördüğümüz kadarıyla, sivil toplum kuruluşlarına üye genç kadınlar arasında arkadaşlarıyla nadiren görüşebilenler beklenenin çok altında bir oranda temsil edilirken arkadaşlarıyla istediği zaman görüşebildiğini beyan eden genç kadınlar beklenenin üzerinde temsil ediliyorlar.

## 6.2. Devlet kurumuna şikâyet

Gençlere sorduğumuz siyasi katılım sorularından biri gençlerin bir aktif yurttaşlık pratiği olarak şikâyetlerini devlet kurumlarına iletip iletmediklerine ilişkindi. Bu çerçevede, gençlere yönelttiğimiz soru şöyleydi: "Son üç ay içinde herhangi bir sorun ile ilgili bir devlet kurumuna şikâyetini ilettin mi?". Gençlerin yüzde 9,7'si bu soruya olumlu yanıt verdi.

Devlet kurumuna şikâyette bulunma/bulunmama ile yaz tatiline gitme arasındaki ilişkiyi incelediğimizde, yaz tatiline giden gençlerin yüzde 16,4'ünün, yaz tatiline gitmeyen gençlerin ise yüzde 9'unun son üç ay içinde bir şikâyette bulunduğunu belirttiği görülüyor.

Sınıfsal pozisyon göstergesi olarak tanımladığımız sağlık güvencesine sahip olma/olmama durumu ve sahip olunan sağlık güvencesi ile devlet kurumuna şikâyette bulunma/bulunmama ilişkisini incelediğimizde, özel sağlık sigortası olanların yüzde 24,7'si, SGK'luların yüzde 9,4'ü ve sağlık güvencesi olmayanların ise yüzde 8'i son üç ayda devlet kurumuna şikâyette bulunduğunu beyan etmiş. Ki-Kare analizine göre, devlet kurumuna son üç ay

içinde şikâyetle bulunduğunu belirtenler içerisinde özel sağlık sigortasına sahip olanların oranı beklenenden yüksek.

Benzer eğilimler diğer değişkenlerde de mevcut. Devlet kurumuna şikâyetle bulunan öğrenci olmayanların sayısı beklenenden az. Son 3 ay içinde devlet kurumuna şikâyet iletenler arasında üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla; eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı ise beklenenden az.

Bu bulgulardan hareketle, devlet kurumuna şikâyet iletmeye dahi yüksek sosyo-ekonomik statüdeki gençlerin şikâyet iletenler içerisinde normal dağılımın üzerinde temsil edildiği, düşük sosyo-ekonomik statüdeki gençlerin ise beklenenden az temsil edildiği rahatlıkla iddia edilebilir. Aslında devlet kurumuna şikâyet iletmeye örneğin bir sivil toplum kuruluşuna üye olmak ya da bir sivil toplum kuruluşunun gönüllüsü olmak kadar çok kaynak gerektirmediği, dolayısıyla bu katılım biçiminde sosyo-ekonomik statünün etkisinin çok fazla olmaması gerektiği düşünülebilir. Ancak örneğin şikâyeti iletecek mekanizmaları bilmek ve şikâyeti iletecek mekanizmalara erişimi olmak (örn. İnternet üzerinden bilgi edinme başvurusunda bulunmak) gibi kaynaklar da gençler arasında pek tabii sosyo-ekonomik statüye göre eşitsiz bir biçimde dağıtılmış olabilir. Düşük sosyo-ekonomik statüye sahip gençler (örn. Lise terk çalışan bir genç erkek, ilköğretim mezunu bir ev kızı) devlet kurumuna şikâyetlerini iletebileceklerini ya da ilettiklerinde dikkate alınacaklarını hissetmedikleri için dahi bu şikâyetlerini iletmiyor olabilirler.

### 6.3. Protestoya katılım

Gençlere “Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri, protestoya katıldın mı?” diye sorduk. Araştırmanın sonuçlarına göre, gençlerin yalnızca yüzde 10,7’si son üç ay içinde bir protestoya katılmış. Ancak bu araştırma içerisinde anketin uygulama döneminin Mayıs 2013 olduğunu ve bu tarihin ardından gençlerin yoğun olarak katıldığı bir eylem dalgasının başladığını da not etmek gerekiyor. Gençlerin siyasal katılımına ilişkin yapılacak yeni bir araştırmalarda bu oranın daha yüksek çıkabileceğini düşünüyoruz.

Gençlerin sınıfsal pozisyonları ile son üç ayda en az bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katılma durumları arasında bir ilişki olup olmadığını yaz tatiline gitme değişkeni üzerinden inceledik. Gençlerin neredeyse dörtte biri yaz tatiline gidiyor. Yaz tatiline giden gençlerin yüzde 14,2’si son üç ayda en az bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katıldığını beyan etmiş. Yaz tatiline gitmediğini belirten gençlerin ise yüzde 9,4’ü protestoya katıldığını söylemiş. Tatile giden gençler protestoya katıldığını belirten gençler arasında beklenenden yüksek oranda temsil ediliyor.

Protestoya katılma ile cinsiyet ilişkisinin incelemesi de önemli sonuçlar verdi. Araştırmamızda Türkiye’de 18-24 yaş grubundaki gençlerin yüzde 10,7’si son üç ayda en az bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katıldığını beyan etti. Genç erkeklerin yüzde 13,3’ü protestoya katıldığını bildirirken, genç kadınlarda bu oran yüzde 7,8’dir. Ki-Kare analizi ise protestoya katılmış gençler arasında genç kadınların beklenenden düşük, genç erkeklerin ise beklenenden yüksek oranda temsil edildiğini gösteriyor.

Eğitim durumunu statü göstergesi olarak tanımlamıştık. Bu çerçevede eğitim durumu ile protestoya katılım ilişkisini inceledik. Lise mezunlarının (üniversite öğrencileri de dahil olmak üzere) yüzde 12,6'sı, üniversite mezunlarının (ki 18-24 yaş grubunda üniversite mezunları kısıtlı bir gruba tekabül ediyor) yüzde 11,7'si, lise altı eğitime sahip olan gençlerin ise yüzde 8'i son üç ayda en az bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katılmış. Yaptığımız Ki-Kare analizine göre, protestoya katıldığını beyan edenler arasında lise altı eğitime sahip olan gençlerin beklenenden düşük, lise mezunlarının beklenenden yüksek, üniversite mezunlarının ise beklenen oranda katılım gösterdiği ortaya çıkmıştır. Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu söyleyen gençlerden son üç ay içinde herhangi bir gösteri, yürüyüş veya protestoya katılmış olduğunu söyleyen gençlerin sayısının beklenenden fazla; bu eylemlerden herhangi birine katılmamış olduğunu söyleyenlerin sayısının ise beklenenden az olduğu görülüyor.

Protestoya katılım öğrencilik durumu ile de ilişkili görünüyor. Öğrencilerin yüzde 13,1'i son üç ayda bir protestoya katıldığını belirtirken, aynı oran öğrenci olmayan gençlerde yüzde 6,7'dir. Ki-Kare analizinin sonuçlarına göre, son üç ayda en az bir protestoya katıldığını beyan eden gençler arasında öğrenciler beklenenden yüksek oranda, öğrenci olmayanlar ise beklenenden düşük oranda temsil ediliyor.

Gençlerin kiminle ikamet ettiği ile son üç ayda en az bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katılma durumları ilişkili görünmektedir. Araştırmamızın sonuçlarına göre, gençlerin yüzde 80,2'si ailesiyle yaşamakta, yüzde 12,6'sı ailesinde ayrı bir evde ve yüzde 7,2'si ise yurttan yaşamakta olduğunu beyan etti. Yurttan yaşayan gençlerin yüzde 20,7'si, ailesinden ayrı bir evde yaşayanların yüzde 16,9'u son üç ayda bir protestoya katıldığını belirtirken, ailesiyle yaşayan gençlerin sadece yüzde 8,8'i protestoya katıldığını söylüyor. Ki-Kare analizinin sonuçlarına göre, protestoya katılan gençler arasında ailesiyle yaşayanlar beklenenden az, ailesinden ayrı veya yurttan yaşayanlar ise beklenenden yüksek oranda görünüyor. Benzer şekilde, son üç ay içinde bir yürüyüşe katılmış olduğunu belirten gençler arasında ailesi olmadan süresiz idare edebileceğini söyleyen gençlerin oranının beklenenden fazla olduğu ortaya çıkıyor.

Toplumun çoğunluğundan ayrıışan kimliklere sahip gençler de sosyo-ekonomik statüden görece bağımsız siyasi toplumsallaşma yollarının olduğunu kanıtlar bir biçimde son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katıldığını söyleyen gençler arasında beklenenden yüksek oranda temsil ediliyor. Herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katıldığını söyleyen gençler arasında kendini Türk olarak tanımlamayan (Kürt, Arap ve diğer) gençlerin, Alevi gençlerin ve kendini Müslüman olarak tanımlamayan gençlerin sayısının beklenenden yüksek olduğu görülüyor.

#### **6.4. Çevrimiçi siyasi mesaj verme**

Gençlerin siyasi katılım göstergelerinden biri olarak internette siyasi içerikli ileti yazmayı tanımlamıştık. Bu çerçevede, gençlere şu soruyu yönelttik: "Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili bir ileti/mesaj yazdın mı?" Gençlerin yüzde 20,1'i son bir hafta içinde internette siyasi içerikli bir mesaj paylaştığını belirtirken, yüzde 79,9'u böyle bir faaliyette bulunmadığını belirtti.

Sınıfsal pozisyon göstergesi olarak tanımladığımız yaz tatiline gitme ile internette siyasi mesaj paylaşma arasındaki ilişkiye baktığımızda, yaz tatiline giden gençlerin yüzde 31,5'inin, yaz tatiline gitmeyenlerin ise yüzde 19'unun son bir hafta içinde internette siyasi içerikli mesaj yayınladığı ortaya çıktı. Yaptığımız Ki-Kare analizine göre, son bir hafta içinde internette siyasi içerikli mesaj paylaştığını belirten gençler arasında yaz tatiline gittiğini belirtenler beklenenden yüksek oranda temsil ediliyor. Yaz tatiline gittiğini belirten gençler internette siyasi paylaşımında bulunmadığını beyan eden gençler arasında ise beklenenden düşük oranda temsil ediliyor.

İnternette siyasi paylaşımında bulunma ile gençlerin ailelerinin hangi gelir grubunda olduğuna yönelik algısı arasında da istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit ettik. Ailesinin yüksek gelirli olduğunu düşünen gençlerin yüzde 25'i, ortanın üstü gelire sahip olduğunu düşünen gençlerin yüzde 23,1'i, ortanın altı gelire sahip olduğunu düşünen gençlerin yüzde 17'si ve dar gelirli gençlerin yüzde 14,7'si son bir hafta içinde internette siyasi paylaşımında bulunduğunu belirtti. Ki-Kare analizinin sonuçlarına göre, son bir hafta içinde internette siyasi paylaşımında bulunduğunu beyan eden gençler içinde ailesinin üst orta gelir grubunda olduğunu düşünen gençler beklenenden yüksek oranda temsil edilirken, ailesinin alt orta ya da düşük gelir grubunda olduğunu düşünen gençlerin ise düşük oranda temsil edildiğini gördük.

İnternette siyasi paylaşımında bulunma ile öğrenci olma durumu arasındaki ilişki de istatistiki olarak anlamlı çıktı. Öğrencilerin yüzde 23,9'u, öğrenci olmayanların ise yüzde 13,6'sı internette siyasi içerikli mesaj paylaştığını belirtti. Son bir hafta içinde internette siyasi içerikli ileti paylaştığını belirten gençler arasında öğrenci olanlar beklenenden yüksek, öğrenci olmayanlar ise beklenenden düşük oranda temsil ediliyor.

İnternette siyasi paylaşımında bulunma ile eğitimsel kazanım arasındaki ilişki de istatistiki olarak anlamlı çıktı. Üniversite mezunlarının yüzde 29,3'ü, lise mezunlarının yüzde 23,7'si ve lise altı eğitime sahip gençlerin yüzde 12,5'i son bir hafta içinde internette siyasi içerikli paylaşımında bulunduğunu beyan etti. Ki-Kare analizine göre, üniversite mezunları ve lise mezunları son bir hafta içinde internette siyasi içerikli paylaşımında bulunduğunu beyan eden gençler arasında beklenenden yüksek oranda yer alırken, lise altı eğitime sahip gençlerin ise beklenenden düşük oranda yer aldığı ortaya çıktı. Ayrıca, annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu söyleyen gençlerden son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen gençlerin sayısı beklenenden fazla, bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu söyleyen gençlerin sayısı beklenenden az. Annesinin okuryazar olmadığını söyleyen gençler arasında son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen gençlerin sayısının ise beklenenden az olduğu görülüyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2013 yılında gerçekleştirdiği Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Anketi'nin sonuçlarına göre, Türkiye'de 16-24 yaş arası gençlerin yüzde 68,7'si internet kullanıyor (TÜİK, 2013). Gençlerin yüzde 30'undan fazlasının internete erişimi olmadığı düşünüldüğünde, internette siyasi içerikli bir mesaj yazmanın tüm gençler için erişilebilir bir katılım mekanizması olmadığı görülebilir. Evde bir bilgisayara ya da akıllı bir telefona sahip olma durumunun sosyo-ekonomik statüyle yakından ilişkili olduğu düşünüldüğünde, internette siyasi mesaj yazma ile gençlerin sosyo-ekonomik statüleri arasında

anlamli bir iliŒki bulunmasi anlaŒilir oluyor. Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaŒmıŒ olduğunu soyleyen gençler arasında ailesini maddi durum bakımından ortanın üstü olarak tanımlamıŒ olanların sayısının beklenenden fazla, ortanın altı olarak tanımlamıŒ olanların sayısının beklenenden az, dar gelirli olarak tanımlamıŒ olanlarının sayısının neredeyse beklenenden az olması da bu hipotezin geçerli olabileceğine iŒaret ediyor.

İnternette siyasi paylaŒımda bulunma ile cinsiyet arasında da istatistiki olarak anlamli bir iliŒki bulunuyor. Genç erkeklerin yüzde 22,6'sı son bir hafta içinde internette siyasi paylaŒımda bulunduğunu belirtirken, genç kadınların yüzde 17,2'si bu faaliyette bulunduğunu beyan etmiŒ. Ki-Kare analizinde ise internette siyasi paylaŒımda bulunan gençler arasında genç kadınların beklenenden az, genç erkeklerin ise beklenenden fazla temsil edildiğini tespit ettik. Cinsiyet ile internette siyasi mesaj yazma arasındaki iliŒki gençlerin internete eriŒiminde cinsiyet temelli bir eŒitsizliđin mevcut olmasından kaynaklanıyor olabilir. TÜİK verilerine göre, Türkiye'de 16-24 yaŒ grubu genç erkeklerin yüzde 80,1'i, genç kadınların ise yalnızca yüzde 57,5'i internete eriŒebiliyor (TÜİK, 2013).

Gençler genç oldukları için toplumsal değerler hiyerarŒisinin alt basamaklarında yer alıyorlar. Eğer eğitim ya da iyi bir iŒ gibi kendilerini gclendirecek iliŒki ağlarının içinde yer almıyorlarsa, hayatları üzerindeki kontrol mekanizmalarının da daha güçlü olduğunu dŒnyoruz. Bu noktadan hareketle, kendimize gençlerin arkadaŒlarıyla grŒme sıklığının internet ortamında ne ölçüde zgr hareket edebildikleri ile iliŒkisi olup olmadığını sorduk. ArkadaŒlarla grŒebilme ve internette siyasi içerikli mesaj yazma iliŒkisini incelediğimizde, arkadaŒlarıyla istediği zaman grŒebilenlerin yüzde 22,3', arkadaŒlarıyla nadiren grŒebilenlerin yüzde 15'i, arkadaŒlarıyla hiç grŒemeyenlerin yüzde 4,3' internette siyasi içerikli paylaŒımda bulunduğunu belirtti. Ki-Kare analizine göre, son bir hafta içinde internette siyasi paylaŒımda bulunan gençler arasında arkadaŒlarıyla istediği zaman grŒenlerin oranı beklenenden yüksek, nadiren grŒebilenlerin ve hiç grŒemeyenlerin oranı ise beklenenden dŒk ıktı. Aynı analizi cinsiyet kırılımıyla birleŒtirdiđimizde, bu iliŒkinin genç kadınlar için geerliyen, genç erkekler için geçerli olmadığını gördük.

İnternette siyasi içerikli ileti yazma ile öğrencilerin kiminle birlikte ve nerede yaŒadıđı arasında anlamli bir iliŒki olduğunu tespit ettik. Ailesinden ayrı bir evde yaŒayan öğrencilerin yüzde 34,2'si, yurttta yaŒayan öğrencilerin yüzde 27,9'u ve ailesiyle birlikte yaŒayan öğrencilerin yüzde 20,8'i son bir hafta içinde internette siyasi bir paylaŒımda bulunduğunu beyan etti. Ki-Kare analizinin sonuçlarına göre, son bir hafta içinde internette siyasi bir mesaj paylaŒan gençler arasında ailesiyle yaŒayanlar beklenenden dŒk oranda, ailesinden ayrı bir evde yaŒayanlar beklenenden yüksek oranda, yurttta yaŒayanlar ise beklenen oranda temsil edildi.

## 6.5. Van dayanıŒma kampanyasına destek

AraŒtırma kapsamında gençlere siyasi katılımın bir biçimi olarak dayanıŒma kampanyalarına destek verip vermediklerini sorduk. Van depremi Türkiye'nin son dönemde yaŒadıđı en ciddi doğal afetlerden biri olduğu için soruyu "Van'da gerekleŒen deprem ile ilgili Van halkına destek kampanyalarından herhangi birine katıldın mı?" diye sorduk ve "evet" ya da "hayır" seçenekleri sunduk. AraŒtırmanın sonucuna göre, gençlerin yüzde 48,3' Van dep-

remi sonrası kampanyalardan birine destek verdiğini beyan etti.

Van depremi sonrası Van halkına destek kampanyalarından birine katılma ile öğrencilik durumu ilişkisini incelediğimizde, öğrencilerin yüzde 51,6'sının bu kampanyalardan birine destek olduğunu beyan ettiğini, öğrenci olmayanların ise yüzde 33,6'sının benzer bir kampanyaya destek olduğunu belirttiğini gördük. Yaptığımız Ki-Kare analizinin sonuçlarına göre, Van halkına destek kampanyalarına katılanlar içerisinde öğrenci olanların oranı beklenenden yüksek, öğrenci olmayanların oranı ise beklenenden düşük.

Dayanışma kampanyasına katılımıla eğitimsel kazanım arasında öğrencilik durumuna benzer bir ilişki mevcut. Van halkıyla dayanışma kampanyalarından en az birine destek veren gençler arasında lise altı eğitimi olanlar beklenenden düşük, lise mezunu (şu anda üniversite öğrencisi olanlar dahil) ve üniversite mezunu olanlar ise beklenenden yüksek oranda temsil ediliyor.

Sosyo-ekonomik statü göstergelerinin diğerleri ile de Van depremi sonrası dayanışma kampanyalarına destek arasında benzer bir ilişki görülüyor. Örneğin, kampanyalardan en az birine katılmış olduğunu söyleyen gençler arasında yaz tatiline gidenlerin sayısı neredeyse beklenenden fazla, gitmemiş olanların sayısı neredeyse beklenenden az. Ailesini maddi bakımdan ortanın üstü olarak tanımlamış gençlerden depremle ilgili olarak düzenlenen Van halkına destek kampanyalarına katılmış olanların sayısı ise beklenenden fazla.

Van depremi sonrası destek kampanyalarına katılım ile sosyo-ekonomik statü arasındaki ilişki, destek kampanyasına katılabilecek maddi ya da aynı olanaklara sahip olma kapasitesinin sosyo-ekonomik statünün bir fonksiyonu olmasından ileri geliyor olabilir.

Van'la dayanışma kampanyalarına katılım ile gençlerin kiminle yaşadığı arasında bir ilişki olup olmadığını inceledik. Yaptığımız Ki-Kare analizinin sonuçlarına göre, Van kampanyalarından birine destek verenler arasında ailesiyle yaşayan öğrenciler beklenenden düşük, ailesinden ayrı bir evde yaşayanlarla yurttta yaşayanlar ise beklenenden yüksek oranda temsil ediliyor.

## 6.6. Bağış kampanyasına destek

Gençlere yönelttiğimiz bir diğer soru ise popüler bağış kampanyalarına katılıp katılmadıkları ile ilgiliydi. Soru şöyle ifade edilmişti: "Şimdiye kadar televizyonda yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonuyla bağış mesajı attın mı?" Gençlerin yüzde 28,2'si böyle bir bağış kampanyasına destek verdiğini belirtti. Van depremi sonrası destek kampanyalarına oranla televizyonda yayınlanan ve cep telefonuyla destek verilen bağış kampanyalarına katılım ise daha düşük oranda kaldı.

Sınıfsal pozisyon göstergesi olarak tanımladığımız yaz tatiline gitme/gitmeme durumu değişkeniyle bağış kampanyasına katılım arasındaki ilişkiyi incelediğimizde, yaz tatiline gidenlerin yüzde 36,2'sinin bağış kampanyasına mesaj yoluyla destek verdiği, gitmeyenler arasında destek oranının ise yüzde 25,1 olduğu ortaya çıktı. Ki-Kare analizine göre, bağış kampanyasına katılanlar arasında yaz tatiline giden gençlerin oranı beklenenden yüksek, gitmeyenlerin oranı ise beklenenden düşük oldu.



Gençlerin ailelerinin hangi gelir grubunda olduğuna yönelik öznel değerlendirmeleri ile bağış kampanyasına katılım arasındaki ilişkiyi incelediğimizde, ailelerini yüksek gelirli tanımlayanların yüzde 42'sinin, üst orta gelirli görenlerin yüzde 31'inin, alt orta gelirli tanımlayanların yüzde 24,4'ünün ve dar gelirli görenlerin yüzde 21,2'sinin bağış kampanyasına katıldığı görülüyor. Ki-Kare analizine göre, bağış kampanyalarına destek verdiğini belirtenler arasında yüksek ve üst orta gelire sahip olduğu düşünülen ailelere sahip gençler beklenenden yüksek, dar ve alt orta gelire sahip olduğu düşünülen gençler ise beklenenden düşük oranda temsil ediliyor. Buradan hareketle, bağış kampanyalarına katılımın öznel gelir algısıyla sıkı bir ilişkisi olduğu sonucuna varabiliriz.

Eğitim durumu ile bağış kampanyasına destek arasındaki ilişki de istatistiki olarak anlamlıdır. Lise altı eğitime sahip gençlerin yüzde 22,6'sı, lise mezunu (üniversite öğrencileri dahil) gençlerin yüzde 30,4'ü ve üniversite mezunu gençlerin yüzde 36,8'i bağış kampanyasına katıldığını belirtti. Ki-Kare analizi, bağış kampanyasına katılan gençler arasında lise altı eğitime sahip gençlerin beklenenden az, lise mezunu gençlerin beklenen oranda ve üniversite mezunu gençlerin beklenenden yüksek oranda temsil edildiğini gösteriyor. Benzer biçimde, bağış kampanyalarından herhangi birine cep telefonu ile mesaj atarak destek olmamış olduğunu söyleyen gençlerden annesi okuryazar olmayanların oranının beklenenden az olduğu ortaya çıkıyor.

Sağlık güvencesine sahip olma/olmama ve sahip olunan sağlık güvencesini de sınıfsal pozisyon göstergesi olarak tanımlamıştık. Sağlık güvencesine sahip olma/olmama ile bağış kampanyasına katılım arasındaki ilişkiye baktığımızda, SGK'luların yüzde 30,3'ünün, özel sağlık sigortası olanların yüzde 22,4'ünün ve sağlık güvencesi olmayanların yüzde 20,6'sının bağış kampanyasına katıldığını belirttiğini görüyoruz. Ki-Kare analizine göre, bağış kampanyasına katılanlar arasında sağlık güvencesi olmayan gençler beklenenden düşük, SGK'lı gençler ise neredeyse beklenenden yüksek oranda temsil ediliyor.

Son olarak, televizyonda ya da başka bir yayın organında yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonu ile mesaj atarak destek olmuş olduğunu söyleyen gençlerden ailesini maddi bakımdan dar gelirli ve ortanın altı olarak tanımlamış olan gençlerin sayısının beklenenden az, ortanın üstü ve yüksek gelirli olarak tanımlamış olan gençlerin sayısının ise beklenenden fazla olduğu ortaya çıkıyor.

Bağış kampanyalarına katılımın sosyo-ekonomik statüyle ilişkisi de, tıpkı Van depremi sonrası dayanışma kampanyalarına katılımı olduğu gibi, destek kampanyasına katılabilecek maddi ya da ayni olanaklara sahip olma kapasitesinin sosyo-ekonomik statünün bir fonksiyonu olmasından ileri geliyor olabilir.



# 7

## SONUÇ

Gençlerin siyasi katılım biçimlerinde ne oranda yer aldıklarına ilişkin genel bulgular en çok katıldıklarından en az katıldıklarına doğru şu şekilde sıralanabilir:

- Gençlerin yüzde 58,1'i ilk seçimlerde bir siyasi partiye oy vermeye karar vermiş olduğunu belirtti.
- Gençlerin yüzde 48,3'ü Van depremi sonrası kampanyalardan birine destek verdiğini ifade etti.
- Gençlerin yüzde 28,2'si şimdiye kadar hayatında en az bir defa televizyonda yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonu ile bağış mesajı attığını beyan etti.
- Gençlerin yüzde 27,1'i bir sivil toplum kuruluşuna üye ya da bir sivil toplum kuruluşunun gönüllüsü ya da aktivisti olduğunu belirtti.
- Gençlerin yüzde 20,1'i 2013 yılında Nisan'ın son haftasından Mayıs'ın ilk haftasına kadar internette toplumsal bir sorun ile ilgili bir ileti/mesaj yazdığını belirtti.
- Gençlerin yüzde 12'si bir siyasi partinin gençlik kollarında aktif ya da parti üyesi olduğunu belirtti.
- Gençlerin yüzde 10,7'si 2013 yılının Mayıs ayından önceki üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katıldığını belirtti.
- Gençlerin yüzde 9,7'si son üç ay içinde herhangi bir sorun ile ilgili bir devlet kurumuna şikâyetini ilettiğini ifade etti.

Bu bulgular üzerinden gençlerin en yoğun biçimde rağbet gösterdiği siyasi katılım biçiminin oy kullanmak olduğu görülüyor. Bununla birlikte, gençler somut bir nedenle oluşturulan dayanışma kampanyalarına da önemli ölçüde rağbet ediyor.

Gençlerin dörtte birinden fazlasının bir sivil oluşumun parçası olması önemli bir siyasi katılım göstergesi. Örneğin, gençlerin yalnızca yüzde 12'si bir siyasi partinin üyesi olmayı ya da bir siyasi partide aktif olmayı tercih ederken, gençlerin dörtte birinden fazlasının bir sivil oluşum ile ilişkilendirilmiş olması; siyasi partilerin gençleri kapsamakta sivil oluşumlara oranla daha eksik kalmakta olduğunu gösteriyor olabilir. Gençlerin üyesi, gönüllüsü ya da aktivisti olduklarını belirttikleri sivil oluşumların yüzde 44 gibi büyük bir bölümünün öğrenci toplulukları olması, gençlerin kendileri tarafından yönetilen ve yaş hiyerarşisine maruz kalmadan var olabildikleri sivil oluşumlara daha fazla rağbet ettiğini düşündürüyor.

Gençlerin devlet kurumuna şikâyet iletmekten daha yüksek bir oranda toplu yürüyüş, gösteri ve protestoya katılması ise gençlerin devlet kurumlarına edilen şikâyetlerinin karşılık bulacağına inanmamasından kaynaklanıyor olabilir.

Bir diğer önemli bulgu ise toplu yürüyüş, gösteri ya da protestoya katıldığını belirten gençlerin oranının siyasi partilerde aktif olduğunu belirten gençlerin oranına yakın olması. Toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katılan gençlerin oranının siyasi partilerde aktif olduğunu belirten gençlerin oranına yakın olması gençlerin taleplerini söylemine ve politikalarına eklemeyi hedefleyen siyasi partilerin kendi gençlik kolları kadar protestolara katılan gençleri de dinlemesi gerektiğini gösteriyor olabilir.

Herhangi bir siyasi partinin üyesi olan veya herhangi bir siyasi partide aktif olarak çalışanların yarısından fazlasının aynı zamanda bir sivil toplum kuruluşunun da üyesi, gönüllüsü ya da aktivisti olduğuna dair bulgu, sivil toplumda ve siyasi partilerde olan gençlerin birbirlerinden tamamen bağımsız gençlik grupları gibi değerlendirilmesini olanaksız kılıyor. Siyasi katılım gösteren gençlerin bir bölümü birçok siyasi katılım mekanizmasını bir arada kullanıyor.

Çalışmamızın odağını oluşturan gençlerin sosyo-ekonomik statüleri ile siyasi katılımları arasındaki ilişkiye dair temel bulgular bir sonraki sayfada sunulan şemada görülebilir (Şema 1). Şemada hangi sosyo-ekonomik statü göstergeleri ile hangi siyasi katılım değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki oluşmuş olduğu gösteriliyor.

**Şema 1. Değişkenler arasında ilişkiler** (X sembolü iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilemediğini göstermektedir.)

	Oy verme	Siyasi Parti Üyelği	Siyasi Parti Üyelği İsteği	Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	Sivil Toplum Kuruluşlarına Üye olma İsteği	Devlet Kurumlarına Şikâyet	Protestoya Katılım	Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Badış Kampanyasına Destek	Genel Siyasi Katılım
Öğrencilik durumu	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili
Burs alma durumu (öğrenciler arasında)	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili
Burs veya kredi alma durumu (öğrenciler arasında)	İlişkili	X	X	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili
Eğitimsel kazanım (lise altı, lise, üniversite)	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili
Okunan/Mezun olunan üniversite tipi	X	X	X	İlişkili	X	X	X	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili
Kent-metropol (sade kampüste okuyan yani vakıf ve devlet üniversitesi öğrencileri için)	X	X	X	X	İlişkili	X	X	X	X	X	İlişkili
Cinsiyet	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	X	X	İlişkili
Çalışma durumu	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili
Çalışma saati (sadece çalışanlar için)	X	X	X	İlişkili	X	X	X	İlişkili	İlişkili	X	X
İşsiz idare etme	X	İlişkili	X	İlişkili	X	X	İlişkili	X	İlişkili	X	X
Ailesiz idare etme	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	X	X	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili
Nerede-kimle yaşadığı (öğrenciler arasında)	X	X	X	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	X	X
Etnik Kimlik (Türk-Diğer)	İlişkili	X	X	X	X	X	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili
Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer)	İlişkili	X	X	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili
Dimi Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman olmayan)	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	X	X	X
Yaz tatiline gitme durumu	İlişkili	X	X	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili
Sağlık güvençesi	İlişkili	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	X
Aile gelir algısı	İlişkili	X	X	İlişkili	X	X	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili
Anne eğitim durumu	İlişkili	X	X	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili
Çalışma/Okuma Durumu	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili
Medeni Durum/Cinsiyet	İlişkili	İlişkili	X	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	İlişkili	X	X	X

Şemadan da görülebileceği üzere, sosyo-ekonomik statü göstergeleri ile siyasi katılım göstergelerinin önemli bir bölümü arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler tespit edildi. Bu ilişkiler siyasi katılım göstergeleri esas alınarak aşağıda ayrıntılı bir biçimde raporlandı.

Oy verme ile arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunan sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve bu göstergelerin oy verme ile ilişkisinin yönü şöyle:

- Oy veren öğrenci beklenenden az, öğrenci olmayan beklenenden fazla.
- Oy veren kadınların sayısı neredeyse beklenenden az, erkeklerinki neredeyse beklenenden fazla.
- Yaz tatiline giden gençlerden oy kullanmayanların sayısı beklenenden fazla, yaz tatiline gitmeyenler/gidemeyenler içinde oy kullanmayanların oranı neredeyse beklenenden az.
- Yeşil kartı olan (genel sağlık sigortası primleri devlet tarafından ödenen) gençlerden seçimlerde bir partiye oy verecek olan gençlerin sayısı beklenenden fazla.
- Oy kullanmayacağını belirten gençlerden ailesini maddi durum bakımından ortanın altı olarak tanımlayanların sayısı beklenenden az, ortanın üstü olarak tanımlayanların sayısı beklenenden fazla.
- Annesinin okur yazar olmadığını belirten gençlerden bir partiye oy vereceğini belirtenlerin sayısı beklenenden fazla.
- Bir partiye oy vereceğini belirten gençler arasında Kürt gençlerin oranı beklenenden yüksek.
- Türk veya Kürt olmayan gençlerin oy kullanmayan gençler arasındaki oranı beklenenden yüksek.
- Bir partiye oy vereceğini belirten Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden düşük, oy kullanmayan Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden yüksek.

Siyasi parti üyeliği ile arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunan sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve bu göstergelerin oy verme ile ilişkisinin yönü şöyledir:

- Parti üyesi olan kadınların sayısı beklenenden düşük, erkeklerin sayısı beklenenden yüksek.
- Bir partiye üye olan gençler arasında ailesiz hiç idare edemeyeceğini belirten gençlerin oranı neredeyse beklenenden az, 6 ay/1 yıl kadar idare edebileceğini belirten gençlerin oranı neredeyse beklenenden fazla.
- Yarı zamanlı-düzensiz çalışan gençlerin parti üyeliği oranı beklenenden yüksek, çalışmayanların parti üyeliği oranı beklenenden düşük.
- Herhangi bir siyasi partiye üye olduğunu belirten gençlerden okuyan çalışan gençlerin sayısı beklenenden fazla.
- Siyasi parti üyeleri arasında işsiz hiç idare edemeyeceğini belirten gençlerin sayısı beklenenden az.
- Parti üyesi olan Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden yüksek.

STK üyeliği ile arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunan sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve bu göstergelerin oy verme ile ilişkisinin niteliği şöyledir:

- Öğrenci olan STK üyelerinin sayısı beklenenden fazla, öğrenci olmayan STK üyelerinin

sayısı ise beklenenden az.

- STK üyesi olmayan öğrencilerin sayısı beklenenden az, STK üyesi olmayan öğrenci olmayanların sayısı beklenenden fazla.
- Açık öğretimde okuyan öğrencilerin sayısı herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan öğrencilerin içinde beklenenden az, herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmayan öğrencilerin içinde beklenenden fazla.
- STK üyesi öğrenciler arasında burslu öğrencilerin oranı beklenenden fazla, burs almayan öğrencilerin oranı neredeyse beklenenden az.
- STK üyesi olmayan öğrenciler arasında burs alan gençlerin oranı beklenenden az.
- STK üyesi lise mezunları ile üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden düşük. Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmayan eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden fazla.
- Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan öğrencilerden ailesiyle yaşıyor olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden az, yurttta yaşıyor olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden fazla.
- STK üyesi olmayan gençlerden eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden fazla.
- STK üyesi gençlerden açık öğretimde okuyan gençlerin sayısı beklenenden az, STK üyesi olmayan gençler arasında beklenenden fazla.
- STK üyesi gençler arasında kadınların sayısı beklenenden düşük, erkeklerin sayısı beklenenden yüksek.
- Tam zamanlı çalışanların STK üyelik oranı beklenenden düşük.
- STK üyesi olanların haftalık ortalama çalışma saati, STK üyesi olmayanların çalışma saatinden daha az.
- Okuyup çalışan ve okuyup çalışmayan herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olduğunu belirten gençlerin sayıları beklenenden fazla, okumayan çalışan ve okumayan çalışmayan gençlerin sayıları beklenenden az. Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmadığını belirten gençlerden okuyup çalışmayan gençlerin sayısı beklenenden az, okumayan çalışmayan gençlerin sayısı beklenenden fazla, okumayan çalışan gençlerin sayısı neredeyse beklenenden fazla.
- Yaz tatiline giden gençlerden bir STK'ya üye/gönüllü olan gençlerin sayısı beklenenden fazla, yaz tatiline gitmeyen/gidemeyen gençlerden bir STK'ya üye/gönüllü olanların sayısı beklenenden az. Herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olmayan gençlerden yaz tatiline gidenlerin sayısı beklenenden az.
- Herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olduğunu belirten gençler arasında ailesini maddi durum bakımından yüksek gelirli olarak tanımlamış olan gençlerin sayısı beklenenden fazla, dar gelirli olarak tanımlamış olanların sayısı neredeyse beklenenden az.
- Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu belirten gençlerden herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden fazla, herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olmadığını belirtenlerin sayısı beklenenden az.
- Bir STK'ya üye olan gençler arasında ailesi olmadan hiç idare edemeyeceğini belirten gençlerin oranı beklenenden az.
- Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan gençler arasında Türk veya Kürt olmayan gençlerin oranı beklenenden yüksek.
- STK üyesi olan Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden fazla.
- Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olduğunu belirten evli gençlerin sayısı beklenenden az.

- Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olduğunu belirten bekâr genç kadınların sayısı beklenenden fazla; evli genç kadınların sayısı beklenenden az, herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmadığını belirten evli genç kadınların sayısı neredeyse beklenenden fazla.

Son 3 ay içinde devlet kurumuna şikâyet ile arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunan sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve bu göstergelerin oy verme ile ilişkisinin niteliği şöyledir:

- Devlet kurumuna şikâyette bulunan öğrenci olmayanların sayısı beklenenden az.
- Devlet kurumuna şikâyet iletenler arasında üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden az.
- Son üç ay içinde herhangi bir devlet kurumuna şikâyet bildirmiş olan gençlerden yaz tatiline gidenlerin sayısı neredeyse beklenenden fazla.
- Özel sigortası olan gençler arasında son üç ay içinde bir devlet kurumuna şikâyette bulunan gençlerin oranı beklenenden fazla.
- Son üç ay içinde herhangi bir sorun ile ilgili olarak bir devlet kurumuna şikâyetini iletmış olan gençler arasında yarı zamanlı-düzensiz çalışanların oranı beklenenden yüksek, çalışmayan gençlerin oranı neredeyse beklenenden düşük.
- Son üç ay içinde bir devlet kurumuna şikâyette bulunmuş olduğunu belirten gençlerden hem okuyup hem çalışanların oranı beklenenden yüksek, okumayan çalışmayanların oranı beklenenden düşük.
- Son üç ay içinde bir devlet kurumuna şikâyetini iletmış olan Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden yüksek.

Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş, gösteri veya protestoya katılım ile arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunan sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve bu göstergelerin oy verme ile ilişkisinin niteliği şöyledir:

- Yürüyüşe katılan öğrencilerin sayısı beklenenden fazla, öğrenci olmayanların sayısı beklenenden az.
- Herhangi bir toplu yürüyüşe katılan öğrenciler arasında burs veya kredi alanların oranı beklenenden yüksek.
- Toplu yürüyüşe katılan lise mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altı olanların sayısı beklenenden az.
- Yürüyüşe katılan gençlerin arasındaki kadınların oranı beklenenden düşük, erkeklerin oranı beklenenden yüksek. Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili ileti yazmış olan gençler arasında işsiz gençlerin oranı beklenenden düşük, tam zamanlı çalışan gençlerin oranı neredeyse beklenenden düşük.
- Son üç ay içinde bir yürüyüşe katılmış olan gençler arasında ailesinin maddi desteği olmadan süresiz idare edebileceğini belirten gençlerin oranı beklenenden fazla.
- Son üç ay içinde bir gösteri/yürüyüş/protestoya katılmış olduğunu belirten öğrenciler içinde ailesiyle yaşayanların sayısı beklenenden az, ailesinden ayrı evde ve yurttan yaşayan gençlerin sayısı beklenenden fazla.
- Son üç ay içinde bir toplu yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu belirten gençlerden işsiz hiç idare edemeyeceğini belirtenlerin sayısı neredeyse beklenenden az, aynı grup içinde işsiz 1 ay idare edebileceğini belirtenlerin sayısı beklenenden fazla.
- Son üç ay içinde herhangi bir gösteri/yürüyüş/protestoya katılmış olduğunu belirten



gençlerden yaz tatiline gidenlerin sayısı beklenenden yüksek.

- Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu belirten gençlerden son üç ay içinde herhangi bir gösteri/yürüyüş/protestoya katılmış olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden fazla, bu eylemlerden herhangi birine katılmamış olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden az.
- Son üç ay içinde herhangi bir gösteri/yürüyüş/protestoya katılmış olduğunu belirten gençler arasında okuyup çalışmayan gençlerin oranı beklenenden fazla, okumayıp çalışmayan ve okumayan çalışmayan gençlerin oranları beklenenden az.
- Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüşe katıldığını belirten gençler arasında Türk gençlerin oranı beklenenden düşük, Kürt gençlerin ve Türk veya Kürt olmayan gençlerin oranları beklenenden yüksek.
- Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu belirten gençler arasında Sünni Müslüman gençlerin sayısı beklenenden düşük, Alevi Müslüman gençler ile Müslüman olmayan gençlerin sayıları beklenenden yüksek. Herhangi bir eyleme katılmadığını belirten gençlerden Müslüman olmayanların oranı beklenenden düşük.
- Son üç ay içinde bir yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu belirten evli gençlerin sayısı beklenenden az.
- Son üç ay içinde bir yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu belirten evli genç kadınların sayısı beklenenden altında.

Çevrimiçi siyasi mesaj verme ile arasında istatistik olarak anlamlı bir ilişki bulunan sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve bu göstergelerin oy verme ile ilişkisinin niteliği şöyledir:

- İnternette toplumsal bir sorunla ilgili mesaj atan öğrencilerin sayısı beklenenden fazla, öğrenci olmayanların beklenenden az.
- İnternette siyasi mesaj yazmamış olanlar arasında öğrenci olmayanların sayısı beklenenden fazla.
- İnternette toplumsal bir ileti paylaşmış olan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olanların oranı daha fazla, burs veya kredi almamış olanların oranı daha az.
- İnternette toplumsal bir ileti paylaşmamış olan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olanların oranı beklenenden düşük.
- İnternette toplumsal içerikli mesaj atan lise ve üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin sayısı beklenenden az. Bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu belirten gençlerden eğitimi lise altında olanların sayısı beklenenden fazla.
- İnternette toplumsal içerikli ileti paylaşmayanlar arasında eğitimi lise altında olan gençlerin sayısı beklenenden fazla.
- İnternette toplumsal bir sorunla ilgili mesaj yazan kadınların sayısı beklenenden az, erkeklerinki beklenenden fazla.
- İnternette toplumsal bir sorun ile ilgili ileti yazmış olan gençler arasında işsiz gençlerin oranı beklenenden düşük, tam zamanlı çalışan gençlerin oranı neredeyse beklenenden düşük.
- Son hafta içinde internette toplumsal mesaj paylaşan grubun ortalama çalışma saati, paylaşmayan grubun ortalama çalışma saatinden daha düşük.
- Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili ileti paylaşmış olduğunu belirten gençlerden yaz tatiline gidenlerin sayısı beklenenden fazla.

- Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu belirten gençler arasında ailesini maddi durum bakımından ortanın üstü olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden fazla, ortanın altı olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden az, dar gelirli olarak tanımlamış olanların sayısı neredeyse beklenenden az.
- Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu belirten öğrenciler içinde ailesiyle yaşayanların sayısı beklenenden düşük, ailesinden ayrı evde yaşayanların sayısı beklenenden yüksek.
- Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu belirten gençlerden son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden fazla, bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu belirten gençler arasında son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden az.
- Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili ileti paylaşmış olduğunu belirten gençlerden okuyup çalışmayanların sayısı beklenenden fazla, okumayıp çalışan ve okumayan çalışmayanların sayıları beklenenden az.
- Müslüman olmayan gençlerin oranı son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili bir ileti paylaşmış olanlar arasında daha yüksek, bu yönde herhangi bir ileti paylaşmamış olanlar arasında daha düşük.
- Son bir hafta içinde internetten toplumsal bir sorunla ilgili ileti paylaşmış olduğunu belirten evli gençlerin sayısı beklenenden az, bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu belirten evli gençlerin sayısı beklenenden fazla.
- Son bir hafta içinde internetten toplumsal bir sorunla ilgili ileti paylaşmış olduğunu belirten evli genç kadınların sayısı beklenenin altında, bekâr kadınların sayısı ise neredeyse beklenenin üzerinde. Bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu belirten evli genç kadınların sayısı neredeyse beklenenden fazla.

Van depremi sonrasında dayanışma kampanyasına destek ile arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunan sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve bu göstergelerin oy verme ile ilişkisinin niteliği şöyledir:

- Van'a destek kampanyalarına katılan öğrencilerin sayısı beklenenden fazla, öğrenci olmayanların sayısı beklenenden az.
- Kampanyalara katılmayanlar arasında öğrencilerin sayısı beklenenden az, öğrenci olmayanların sayısı beklenenden fazla.
- Van depremi ile ilgili herhangi bir destek kampanyasına katılmış olan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olanların oranı beklenenden yüksek, katılmamış olan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olanların oranı beklenenden düşük.
- Van halkına destek kampanyasına katılanlar arasında lise -nerdeyse- ve üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin sayısı beklenenden az.
- Van'a destek kampanyalarına katılmayanlar arasında üniversite mezunlarının sayısı beklenenden az, eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin sayısı beklenenden fazla.
- Van'a destek kampanyalarına katılan açık öğretim öğrencilerinin sayısı neredeyse beklenenden az, katılmayanlar arasında açık öğretim öğrencilerinin sayısı beklenenden fazla.

- Van depremi ile ilgili düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından herhangi birine katılmış olan gençler arasında tam zamanlı çalışanların oranı neredeyse beklenenden düşük, kampanyalardan herhangi birine katılmamış olan gençler arasında tam zamanlı çalışanların oranı neredeyse beklenenden yüksek.
- İşsiz bir yıl idare edebileceğini belirten gençlerden Van depremiyle ilgili düzenlenen destek kampanyalarına katılmış olanların oranı neredeyse beklenenden yüksek, bu kampanyalardan herhangi birine katılmamış olanların oranı neredeyse beklenenden düşük.
- Van'a destek kampanyalarından birine katılmış olan gençlerin haftalık çalışma saati ortalamaları kampanyalardan birine katılmamış olan gençlerin haftalık çalışma saati ortalamalarının altında.
- Depremle ilgili olarak, Van halkına destek olmak için düzenlenen kampanyalardan birine katılmış olduğunu belirten gençler arasında yaz tatiline giden gençlerin sayısı neredeyse beklenenden fazla, gitmemiş olanların sayısı neredeyse beklenenden az.
- Ailesini maddi bakımdan ortanın üstü olarak tanımlamış gençlerden depremle ilgili olarak düzenlenen Van halkına destek kampanyalarına katılmış olanların sayısı beklenenden fazla. Aynı gençlerden bu kampanyalardan herhangi birine katılmamış olduğunu belirtenlerin sayısı ise neredeyse beklenenden az.
- Depremle ilgili olarak düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından birine katılmış olduğunu belirten öğrenciler içinde ailesiyle birlikte yaşayanların sayısı beklenenden az, ailesinden ayrı evde ve yurttaki kalanların sayısı beklenenden fazla. Böyle bir kampanyaya katılmamış olduğunu belirten öğrenciler içindeyse tam tersi bir durum söz konusu: Ailesinden ayrı evde ve yurttaki kalan öğrencilerin sayısı beklenenden az, ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin sayısı beklenenden fazla.
- Depremle ilgili olarak düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından birine katılmış olduğunu belirten gençlerden okuyup çalışmayanların oranı beklenenden yüksek, okumayıp çalışan ve okumayan-çalışmayanların oranı beklenenden düşük. Bu yönde herhangi bir kampanyaya katılmamış olduğunu belirten gençlerde ise okuyup çalışmayan gençlerin sayısı beklenenden az, okumayıp çalışan ve okumayan-çalışmayan gençlerin sayıları beklenenden fazla.

Televizyonda yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonuyla bağış mesajı gönderme ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunan sosyo-ekonomik statü göstergeleri ve bu göstergelerin oy verme ile ilişkisinin niteliği şöyledir:

- Cep telefonu bağışı yapan üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden az.
- Telefonda bağış yapmamış gençler arasında eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin sayısı neredeyse beklenenden fazla.
- Cep telefonu ile bağış yaptığını belirten gençler arasında ailesiz hiç idare edemeyeceğini belirten gençlerin oranı beklenenden az, 6 ay/1 yıl kadar idare edebileceğini belirten gençlerin oranı beklenenden fazla.
- Herhangi bir güvencesi olmayan gençler arasında bugüne kadar cep telefonuyla bir kampanyaya destek olduğunu belirten gençlerin sayısı beklenenden az, herhangi bir kampanyaya destek olmadığını belirten gençlerin sayısı neredeyse beklenenden fazla.
- Televizyonda vs. yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonuyla bağış mesajı atıldığını belirten gençler arasında yaz tatiline giden gençlerin sayısı beklenenden fazla,

yaz tatiline gitmeyenlerin sayısı beklenenden az. Bu şekilde herhangi bir bağış kampanyasına destek olmadığını belirten gençlerden yaz tatiline giden gençlerin sayısı beklenenden az.

- Televizyonda vs. yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonu ile mesaj atarak destek olmuş olduğunu belirten gençlerden ailesini maddi bakımdan dar gelirli ve ortanın altı olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden az, ortanın üstü ve yüksek gelirli olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden fazla.
- Televizyonda vs. yayınlanan bağış kampanyalarından herhangi birine cep telefonu ile mesaj atarak destek olduğunu belirten gençlerden annesi okuyazar olmayanların oranı beklenenden az.
- Televizyonda vs. yayınlanan bağış kampanyalarından birine cep telefonuna mesaj atarak destek olduğunu belirten gençlerden okumayan çalışmayanların sayısı beklenenden az.

Sosyo-ekonomik statü göstergelerinin gençlerin siyasi katılımlarına toplam etkisini incelemek üzere bir birleşik siyasi katılım puanı oluşturduk. Bu birleşik siyasi katılım puanı ile sosyo-ekonomik statü göstergeleri arasındaki ilişkiye baktığımızda şu sonuçlara ulaştık:

- Öğrencilerin ortalama siyasi katılım düzeyleri, öğrenci olmayanlardan yüksek.
- Burs ve kredi alan öğrencilerin ortalama siyasi katılım düzeyleri, burs ve kredi almayan öğrencilerden yüksek.
- Eğitim düzeyi lise altında olan gençlerin ortalama siyasi katılım düzeyleri, eğitim düzeyi lise ve üstünde olan gençlerin ortalama siyasi katılım düzeylerinden düşük.
- Açık öğretimde okuyan öğrencilerin ortalama siyasi katılım düzeyleri devlet üniversitesi öğrencilerinden düşük, vakıf üniversitesi öğrencilerinden ise neredeyse düşük.
- Metropollerde yaşayan öğrencilerin ortalama siyasi katılım düzeyleri kentlerde yaşayan öğrencilerin ortalama siyasi katılım düzeylerinden daha yüksek.
- Ailesini maddi açıdan dar gelirli olarak tanımlamış olan gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri ailelerini maddi açıdan ortanın üstü ve yüksek gelirli olarak tanımlamış olan gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden daha düşük.
- Genç kadınların ortalama siyasi katılım düzeyleri, genç erkeklerden düşük.
- Ailesinin maddi olanakları olmadan 6 ay ya da 1 yıl boyunca idare edebileceğini belirten gençlerin ortalama siyasi katılım düzeyleri, ailesinin maddi olanakları olmadan hiç idare edemeyeceğini belirten gençlerin ortalama siyasi katılım düzeylerinden yüksek.
- Yaz tatiline giden gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri yaz tatiline gitmeyen gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden daha yüksek.
- Annesinin üniversite ya da daha yüksek bir okuldan mezun olmuş olduğunu belirten gençlerin genel siyasi katılımları annesinin ortaokul veya lise mezunu olduğunu belirten gençlerin genel siyasi katılımlarından daha yüksek.
- Okuyup çalışmayan gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri okumayan çalışmayan gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden yüksek.
- Kendisini Türk olarak tanımlayan gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri kendisini Türk olarak tanımlamayan gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden düşük.

Araştırmamızın sonuçları Türkiye’de 18-24 yaş grubundaki gençlerin siyasi katılımlarına ilişkin önemli ipuçları sunmaktadır. Öne çıktığını düşündüğümüz sonuçlar şunlardır:

1. 18-24 yaş grubunda öğrenci olmayan gençlerin beklenenden fazla katılım gösterdiği tek alan oy verme.
2. Öğrenci olan gençler oy verme dışında hemen her siyasi katılım biçiminde beklenenden yüksek oranda yer alıyorlar.
3. Öğrenci olan gençlerden devlet üniversitesi öğrencileri ve burs ile kredi alan öğrenciler hemen her siyasi katılım biçiminde beklenenden yüksek oranda yer alıyorlar.
4. Eğitim düzeyi açısından bakıldığında, lise altı eğitime sahip gençler oy verme dışında hemen her siyasi katılım biçimine beklenenden az oranda rağbet ediyorlar.
5. Üniversite öğrencileri arasında açık öğretim öğrencileri hemen her siyasi katılım biçimine diğer üniversitelerin öğrencilerine oranla beklenenden az oranda katılıyorlar.
6. Siyasi katılımın hemen tüm biçimlerinde (oy verme, siyasi parti üyeliği, STK üyeliği, protestoya katılım vb.) kadın-erkek eşitsizliği göze çarpıyor.
7. Ailesinin maddi desteği olmadan hiç idare edemeyeceğini belirten gençler, hemen her siyasi katılım biçiminde (siyasi parti üyeliği, STK üyeliği ve cep telefonu ile bağış yapma vb.) beklenenden az yer alıyorlar.
8. Tam zamanlı çalışan ve/veya çalışma saati yüksek olanlar ile çalışmayanlar belirli siyasi katılım biçimlerinde beklenenden düşük oranda yer alıyorlar (Tam zamanlılar için STK üyeliği, çalışmayanlar için siyasi parti üyeliği gibi).
9. Yaz tatiline gidebilen gençler oy verme ve siyasi parti üyeliği dışındaki tüm katılım biçimlerinde beklenenden yüksek oranda temsil ediliyorlar.
10. Etnik ya da dini kimliği dolayısıyla Türkiye toplumunda azınlık konumunda bulunan gençler birkaç istisna dışında (Müslüman olmayan gençlerin oy veren gençler arasında beklenenden az oranda bulunması gibi) siyasi katılım biçimlerinin büyük bir kısmında beklenenden fazla yer alıyorlar.



# 8

## DEĞERLENDİRMELER

Türkiye’de 18-24 yaş aralığındaki gençler arasında siyasi katılım açısından aktif kabul edilebilecek önemli bir kitle mevcut. Yaklaşık yüzde 27’si öğrenci toplulukları başta olmak üzere farklı sivil toplum kuruluşlarının parçası olan, yaklaşık yüzde 20’si internet üzerinden siyasi mesajlar veren, neredeyse yüzde 10’u bir siyasi partiyle ilişkili olan ve yine yaklaşık yüzde 10’u -2013 yılının Mayıs ayı ortasından önce- en az bir toplu yürüyüş, gösteri ya da protesto-ya katılan bir gençlik ile karşı karşıyayız. Bu gençler arasında öğrencilerin yanı sıra, öğrenci olmayanlar ve çalışan gençler de bulunuyor; hem de azımsanamayacak sayılarda.

Ancak gençlerin geri kalanının (oy verme dışında tüm siyasi katılım biçimlerinde gençlerin çoğunluğunun) siyasi katılım ile ilişkileri zayıf. Bu durumun iki farklı açıklaması olabileceğini düşünüyoruz. Bunlardan ilki, gençlerin bu çalışmada gençlere sorulan siyasi katılım biçimlerinden uzak durmasının bizzatı bir siyasi duruş olarak değerlendirilebileceği. Örneğin, oy kullanmayı ele alalım. Oy kullanmak genel anlamda katılım için en az kaynak gerektiren katılım biçimlerinden biri. Dolayısıyla, gençlerin oy kullanabilecekken oy kullanmamalarını siyasi bir tavır olarak değerlendirmek mümkün olabilir. Bu gençler temsili demokrasi kurumlarının etkinliğine inanmıyor ya da oy kullanmanın kendi taleplerini yansıtmanın etkili bir yolu olmadığını düşünüyor olabilirler.

Gençlerin çoğunluğunun siyasi katılımı ile ilişkisinin zayıf olmasına yönelik ikinci açıklama ise siyasi katılımın farklı biçimlerinin (örneğin, bir siyasi partide aktif görev alma ya da bir sivil toplum kuruluşuna katılma) gençler için boş zaman, maddi güvence ve toplumsal beceriler

gibi daha fazla kaynak gerektirdiği üzerinden getirilebilir. Tüm gençlerin bu tür olanaklara sahip olamamasının bir sonucu olarak, gençlerin önemli bir bölümü katılamıyor olabilir. Bu açıklamanın bu araştırma bulgularından hareketle ampirik temelleri olduğunu söyleyebiliriz. Araştırmamız farklı siyasi katılım biçimlerine rağbet eden gençler arasında kendisi daha eğitilmiş, annesi daha eğitilmiş, ailesinin gelir seviyesini ortanın üstü olarak algılayan, yaz tatiline gidebilen vb. görece yüksek sosyo-ekonomik statü göstergelerine sahip gençlerin beklenenden yüksek oranda yer aldığını ortaya koyuyor.

Sosyo-ekonomik dezavantajların katılımın önünde oluşturabileceği engelleri görmeksizin, gençlerin katılma "isteği" gösterip göstermediği üzerinden gençlerin siyasete ilgisine ve siyasi katılımına yönelik yorum yapmak hatalı olur. Zira, isteyebilme kapasitesi genellikle bu kapasitenin ortaya çıkmasından önce bir özgürlük alanının varlığını gerektirir. Biz bu özgürlük alanının varlığını ancak tüm gençlerin asgari düzeyde gelire, boş zamana sahip oldukları ve asgari toplumsal becerileri edinebildikleri bir durumda varsayabileceğimizi düşünüyoruz. Bu nedenle, gençlerin farklı siyasi katılım biçimlerine rağbet edip etmedikleri meselesini yalnızca gençlerin siyasete katılma istekleri üzerinden değerlendirmenin isabetli olacağını düşünmüyoruz. Buradan hareketle, siyasi hakların etkin kullanımının toplumun geneli için olduğu gibi gençler için de sosyal hakların hayata geçirilmesini gerektirdiğini iddia ediyoruz.

Türkiye özellikle üniversite eğitimi dışında kalan gençlerine yönelik hemen hiçbir kamusal destek sunmayan ve gençlerin önemli bir bölümünün istihdam yoluyla kendi kendilerine yetebilen haneler kurabilmesi ve bunları sürdürebilmesinin çok da mümkün olmadığı bir ülke. Kurtaran, Nemutlu ve Yentürk'ün ifadesiyle, "Türkiye'de gençlik politikasının olmaması bizzat bu ülkenin gençlik politikası"dır (Kurtaran, Nemutlu ve Yentürk, 2008: 3).

2008 yılından bu yana kamunun gençlere yönelik yaptığı harcamaların düzeyinde artış görülüyor. Ancak hem harcamaların yöneltildiği politikalar gençleri özerk bireyler haline getirmeye yönelik olmaktan epey uzak; hem de gençlere yönelik kamu harcamalarının düzeyi halen çok yetersiz (Yentürk, Kurtaran ve Yılmaz, 2014: 49-50). Bu koşullarda, yani gençlerin önemli bir bölümünün yaşayabileceği düzenli bir gelire, boş zamana, bağımsız karar verebilecekleri barınma ve sosyalleşme imkânlarına ve toplumsal becerilere erişimi kısıtlyken ve gençleri güçlendirmeye yönelik sağlam bir gençlik politikası uygulanmıyorken, gençlerin siyasi katılıma ilişkin neyi isteyip, neyi istemeyecekleri gençlerin gündelik yaşamlarında pek de karşılığı olmayan bir soru olarak karşımıza çıkıyor.

Ayrıca, siyasi partiler ve sivil toplum kuruluşları sosyal ve ekonomik dezavantajları olan gençlere yer açmak için herhangi bir ek çaba harcamıyorlar. Böyle bir ortamda, bu tür katılım biçimlerine tüm gençlerin eşit erişimi olabileceğini iddia etmek ve siyasal alanın kendiliğinden sosyo-ekonomik alandan görece bağımsız eşitlikçi bir ortam olabileceğini varsaymak doğru olmaz. Dolayısıyla, bu siyasi katılım biçimlerinde gençlerin yer almamasında her ne kadar kendi tercihleri de birer etmen olarak düşünülebilirse de, aynı zamanda kendi tercihleri dışındaki kısıtlardan ötürü (örn. çalışan gençlerin uzun çalışma saatleri dolayısıyla zamanlarının olmaması, maddi güvencesi olmayan gençlerin kendilerini güvende hissetmemeleri dolayısıyla siyaseti lüks görmeleri vb.) katılamıyor olabileceklerini de hesaba katmanın olmazsa olmaz olduğunu düşünüyoruz.



Sosyoloji içerisindeki toplumsal tabakalaşma kuramlarının siyaset bilimindeki yansıması olan siyasi katılıma sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşım, genel anlamda yüksek sosyo-ekonomik statüye sahip kişilerin, düşük sosyo-ekonomik statüye sahip kişilerden daha yüksek oranda siyasi katılım gösterebileceğini iddia ediyor. Bizim genel bulgularımız da bu modelin hipotezlerini doğrular nitelikte.

Araştırmamızın genel bulguları Beck ve Jennings'ın gençlerin ebeveynlerinin sosyo-ekonomik statülerinin genç ergenlerin siyasi katılımına doğrudan etkisi olduğu yönündeki (Beck ve Jennings, 1982: 96) ve Pacheco ve Plutzer'in ebeveynlerin eğitim seviyelerinin gençlerin siyasi katılımları ile ilişkili olduğu (Pacheco ve Plutzer, 2008) savlarını destekler nitelikte. Her ne kadar bizim analizimiz sosyo-ekonomik statü ile siyasi katılım arasında doğrudan bir nedenden sonuç ilişkisi kurmamıza olanak vermese de, bu araştırmada sosyo-ekonomik statünün gençlerin bazı siyasi katılım biçimlerine rağbet etmesiyle ilişkili olduğu yönünde net bir bulgunun ortaya çıkmasını anlamlı görüyoruz.

Siyasi katılımda "cinsiyet uçurumu"na ilişkin bulgularımız da daha önce başka ülkelerde gerçekleştirilmiş benzer araştırmaların bulgularıyla paralel. Desposato ve Norrander Latin Amerika ülkelerinde cinsiyet ve siyasi katılım ilişkisine yönelik yaptıkları araştırmada hem konvansiyonel hem de konvansiyonel olmayan katılım biçimlerinde kadınlar ve erkeklerin siyasi katılımları arasında anlamlı bir fark buluyorlar (Desposato ve Norrander, 2009: 144). Bu araştırma, Latin Amerika ülkelerinin tümünde kadınların erkeklere oranla daha az siyasi katılım göster(ebil)diği sonucuna varıyor. Bizim araştırmamızın sonucu da Türkiye'de gençlerin siyasi katılımında bir "cinsiyet uçurumu" olduğunu gösteriyor.

Araştırma bulgularımızın siyasi katılıma sosyo-ekonomik temelli yaklaşımın temel hipotezini doğrulamadığı tek alanın oy verme olduğunu söyleyebiliriz. Gençler için sosyo-ekonomik statü ile siyasi katılım arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların bir diğerinde Pacheco ve Plutzer, sosyal ve ekonomik dezavantajların gençlerin daha az oy vermesine neden olduğunu iddia ediyorlar (Pacheco ve Plutzer, 2008: 589). Bizim araştırmamızda ise, düşük sosyo-ekonomik statüye sahip ya da sosyal ve ekonomik dezavantajlarla yaşayan gençler oy veren gençler arasında beklenenden fazla temsil ediliyor. Türkiye'de düşük sosyo-ekonomik statüye sahip gençlerin yüksek sosyo-ekonomik statüye sahip gençlere oranla daha fazla rağbet ettikleri yegâne siyasi katılım biçiminin oy verme olduğunu belirtebiliriz. Bunun en önemli nedenlerinden biri Türkiye'de oy kullanmanın yurttaşlar için bir ödev olması olduğunu söyleyebiliriz. Ancak yine de sosyo-ekonomik dezavantajlar yaşayan gençlerin oy vermeye daha fazla rağbet etmesi önemli bir bulgu.

Siyasi katılıma sosyo-ekonomik statü temelli yaklaşımın öngörülerine sığmayan bir diğer bulgu (ilki oy kullanacağını belirten gençler arasında düşük sosyo-ekonomik statüye sahip gençlerin daha fazla temsil edilmesi idi) ise toplumun büyük çoğunluğundan ayrışan etnik ya da dini kimliğe sahip gençlerin birçok siyasi katılım biçimine beklenenden fazla rağbet ettiğini görmemiz. Özellikle sosyal ve ekonomik dezavantajlara sahip olma olasılığı diğer toplumsal kesimlere oranla daha yüksek olan anadili Kürtçe olan gençlerin farklı siyasi katılım biçimlerine istatistiksel olarak beklenenden daha yoğun ilgi gösterdiğine ilişkin bulgumuz, Nie ve arkadaşlarının belirli siyasi durumlarda düşük sosyo-ekonomik statüye sahip bireylerin siyasallaştığı, dolayısıyla sosyo-ekonomik temelli yaklaşımın öngörüsünün aksine, yüksek katılım gösterdiği iddiaları ile uyuşur nitelikte (Nie, Powell ve Prewitt, 1969:

361-378 ve 880-832). Ayrıca, genel olarak kendini Türk ve/veya Sünni Müslüman olarak tanımlamayan gençlerin beklenenden yüksek oranda katılım göstermesi, toplumda azınlık olmaları üzerinden güçlü toplumsal bağlar oluşturmaları ve bu bağların onların siyasi toplumsallaşmasını kolaylaştırmasından kaynaklanıyor olabilir. Toplumun genelinden farklılaşan kimliklere sahip gençlerin (Sünni Müslüman olmamak ve etnik kimliğini Türk olarak tanımlamamak) beklenenden yüksek siyasi katılım göstermeleri Türkiye’de demokratikleşme için önemli bir fırsat oluştururken, bu gençlerin aynı zamanda ciddi ayrımcılık hikâyelerine sahip oldukları ve siyasi katılımlarının iktidarlar tarafından demokratikleşme için bir fırsat olmaktan çok bir tehdit olarak algılandığını da not etmek gerek. Dolayısıyla bu gençlerin beklenenden yüksek oranda siyasi katılım göstermeleri büyük oranda onların siyasallaşmasını zorlaştıran bir toplumsal yapıya karşı verdikleri emek ve zaman ile mümkün olsa gerek.

Bu araştırmanın bulgularını değerlendirirken şu soruya yanıt vermenin kilit önemde olduğunu düşünüyoruz: Sosyal ve ekonomik dezavantajlar yaşayan ya da düşük sosyo-ekonomik statüye sahip olan gençlerin veya genç kadınların oy verme dışında kalan farklı siyasi katılım mekanizmalarında beklenenin altında temsil ediliyor olması neden bir sorun olarak değerlendirilmeli? Çünkü bu durum sosyal ve ekonomik dezavantajlar yaşayan ya da düşük sosyo-ekonomik statüye sahip olan gençlere siyasi temsil ve katılım kanallarının açık olmadığına işaret eder.

Siyasi katılım ve temsil kanallarının sosyal ve ekonomik dezavantajlar yaşayan ya da düşük sosyo-ekonomik statüye sahip gençlere açık olmamasının bu grupların yaşadığı sorunların ve taleplerinin siyasallaşmasının önünde ciddi bir engel oluşturduğu düşüncesindeyiz. Halihazırda sosyo-ekonomik yapı ve ataerki dolayısıyla daha fazla sorunla karşı karşıya gelen bu gençlerin yaşadığı sorunları ve bu sorunları ortadan kaldıracak taleplerini siyasi dile dökmemelerinin; dolayısıyla bu sorun ile taleplerin siyasetin konusu olamamasının ülkede eşit yurttaşlığı temel alan bir yapının tesis edilmesini olanaksız kıldığına dikkat çekmek istiyoruz. Toplumsal eşitsizliklerin mağduru olan gençlerin, farklı siyasi katılım biçimleri içerisinde en az temsil edilen gençler olması adeta döngüsel bir toplumsal adaletsizliğe işaret ediyor (benzer bir yaklaşım için bkz. Candaş ve Yılmaz, 2012). Yentürk ve arkadaşlarının “İstanbul Gençliği” araştırması üzerine yazdıkları makalede belirttikleri gibi, gençlerin sosyal dışlanması eğitimden ve çalışma olanaklarından uzak kalmaları kadar, siyasi katılım mekanizmalarının da dışında kalmaları anlamına geliyor. (Yentürk vd., 2007: 9). Dolayısıyla, bu bulguların işaret ettiği toplumsal durumun her şeyden önce bir demokrasi açığı meselesi olarak değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Siyasi irade gençlerin tümü için eşit yurttaşlığı tesis etmeyi hedeflediği ölçüde, bu döngüsel adaletsizliği ve gençlerin siyasi alanda yaşadıkları sosyal dışlanmayı kırma amacıyla kararlı adımlar atabilir. Bu adımların bir boyutu tüm gençleri güçlendirecek demokratik ve hak temelli gençlik politikalarını ve insana yaraşır iş olanakları sunabilen istihdam politikalarını içerecek gençlere yönelik hak temelli sosyal politikaların geliştirilmesi ve uygulanması iken, diğer boyutu ise gençlerin siyasi katılımının önündeki engellerin kaldırılması ve sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı genç gruplarının siyasi katılımını teşvik edecek mekanizmalar üretilmesidir.

Bu genel yaklaşımın ötesinde, genç gruplarına yönelik özel destekleri de düşünmek gerekebilir. Örneğin, sosyal ve ekonomik dezavantajları nedeniyle siyasi partilerde ya da sivil

toplum kuruluşlarında yer alamayan gençlerden 18-24 yaş arasında tam zamanlı çalışan ve eğitimin dışında kalmış olanlar beklenenden yüksek oranda bulunuyorlar. Çalışan gençlerin işçi sendikaları yoluyla siyasi taleplerini oluşturabilmesinin önündeki engellerin kaldırılması bu anlamda döngüsel adaletsizliğin kırılmasına yönelik olumlu bir adım olabilir. Bununla birlikte, siyasi partilerin ya da sivil toplum kuruluşlarının tam zamanlı çalışan gençleri katabilmeye yönelik yeni stratejiler geliştirmeye emek harcaması da düşünülebilir.

Bazı genç grupları için siyasi katılım kanallarının açılması, tam zamanlı çalışan gençlere yönelik siyasi katılım mekanizmalarının oluşturulmasından bile daha güç olabilir. Örneğin, okumayan, çalışmayan ve ailesiyle ikamet eden genç kadınlara siyasi katılım kanallarının açılması için genç kadınların eğitimde daha uzun yıllar geçirmesinin sağlanması ya da genç kadın istihdamının artırılması gibi daha ciddi toplumsal dönüşümlere ihtiyaç olduğu söylenebilir. Diğer yandan, bu uzun vadeli dönüşümün yanı sıra, okumayan ve çalışmayan genç kadınların siyasi katılımı mahalle temelli kadın kooperatiflerinin kurulmasının teşvik edilmesi gibi yöntemlerle desteklenebilir.

Türkiye’de gençlerin siyasi katılımının önünde ciddi engeller bulunuyor. 2012 yılı itibarıyla 30 yaşından küçükler nüfusun yarısını oluşturmasına rağmen, ülkemizde siyaset büyük oranda yaşlılar yönetimine dayalı (gerontokratik) yapısını koruyor. Türkiye’nin siyasi sistemindeki bu demokrasi açığı ancak gençlerin var olan siyasi katılım mekanizmaları içerisinde yer alabilmesinin önünün açılması ile gençlerin ortaya çıkardığı ve çıkaracağı yeni katılım biçimlerinin siyasi kararlara etki etmesinin mümkün kılınması ile kapatılabilir. Gençlerin sosyo-ekonomik tabakalaşma içindeki konumlarının hangi siyasi katılım gösterme olanağına sahip olduğu ile yakından ilişkili olmasına dair bulgumuz ise, tüm bu çabaların sosyal ve ekonomik dezavantajlarla yaşayan gençlerin nasıl içerileceğine dair yöntemler üretilmesi ve gençleri birey temelinde güçlendirmeyi hedefleyen hak temelli demokratik sosyal politikaların geliştirilmesi ile birlikte yürütülmesi gerektiğini gösteriyor.

# KAYNAKLAR

Alkan, Türker (1979) Siyasal Toplumsallaşma, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

ARI Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği (2001) Türk Gençliği ve Katılım, International Republican Institute, İstanbul.

Bakış, Ozan, Levent, Haluk, İnel, Ahmet ve Polat, Sezgin (2009) Türkiye’de Eğitime Erişimin Belirleyicileri, Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi, İstanbul.

Beck, Paul Allen ve Jennings, M. Kent (1982) Pathways to Participation, American Political Science Review, cilt 76., no. 1, s. 94-108.

Brady, Henry E., Verba Sidney ve Lehman Schlozman, Kay (1995) Beyond SES: A Resource Model of Political Participation, American Political Science Review, cilt 89, no. 2, s. 271-294.

Candaş, Ayşen ve Yılmaz, Volkan (2012) Türkiye’de Eşitsizlikler, Friedrich Ebert Stiftung İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) ve Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu Uygulama ve Araştırma Merkezi, İstanbul.

Çarkoğlu, Ali (2013) Electoral Participation and Preferences among the Young Generations in Turkey, Youth and Participation Project Workshop kapsamında sunulmuş bildiri, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 21-22 Haziran 2013, İstanbul. <http://www.sebeke.org.tr/calistay-1-genclerin-siyasi-katilimi-21-22-haziran-2013/>

Desposato, Scott ve Norrander, Barbara (2009) The Gender Gap in Latin America: Contextual and Individual Influences on Gender and Political Participation, British Journal of Political Science, cilt 39, no. 1, s. 141-162.

Erdoğan, Emre (2009) “Olasılıksızlığı Kuramını Anlamak: Türk Gençliği ve Siyasal Partilere Katılım,” C. Boyraz (der.), Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri içinde, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayınları, İstanbul, s. 71-96.

EUYOUPART (2005) Political Participation of Young People in Europe - Development of Indicators For Comparative Research in the EU, Final Comparative Report.

Fahmy, Eldin (2013) Why is it Important to Promote Young People’s Participation in Conventional Politics, and How Can This Be Best Achieved?, Youth and Participation Project Workshop kapsamında sunulmuş bildiri, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 21- 22 Haziran 2013, İstanbul. <http://www.sebeke.org.tr/calistay-1-genclerin-siyasi-katilimi-21-22-haziran-2013/>

Fauvelle-Aymar, Christine (2008) Electoral Turnout in Johannesburg: Socio-Economic and Political Determinants, Transformation: Critical Perspectives in Southern Africa, no. 66 ve 67, s. 142-167.

Kabacalı, Alpay (2007) Türkiye’de Gençlik Hareketleri, Güner Yayınları, İstanbul.

Kentel, Ferhat (2005) Türkiye’de Genç Olmak: Konformizm ya da Siyasetin Yeniden İnşası, Birikim, 2005/08, s. 11-18.

Kılıç, Kemal. (2009) Kentsel Gençlik Araştırması Anketi Bağlamında: Gençlerin Siyasal Eğilimlerini Etkileyen Faktörler, C. Boyraz, (der.), Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri içinde, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayınları, İstanbul, s.31-68.

KONDA. (2014) Türkiye’de Gençlerin Katılımı 2013, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Kurtaran, Yörük, Nemetlu, Gülesin ve Yentürk, Nurhan. (2008) “Gençler Hakkında, Gençler İçin, Gençlerle” Yentürk, Nurhan, Kurtaran, Yörük ve Nemetlu Gülesin (der.), Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, s. 3-20.

Lüküslü, Demet (2005) Constructors and Constructed: Youth as a Political Actor in Modernising Turkey, J. Forbrig (der.), Revisiting Youth Political Participation: Challenges for Research and Democratic Practice in Europe, Avrupa Konseyi Yayınları, s. 29-37.

Milbrath, Lester W. ve Goel, M. Lal (1977) Political Participation, Rand McNally, Chicago.

Neyzi, Leyla (2001) Object or Subject? The Paradox of ‘Youth’ in Turkey, International Journal of Middle East Studies, cilt 33, no. 3, Cambridge University Press, 2001, s. 426-432.

Nie, Norman H., Powell, Bingham G., ve Prewitt, Kenneth (1969) Social Structure and Political Participation, American Political Science Review, cilt 63, s. 361-378 ve 808-832.

OECD (2013) Education at a Glance: Country Note-Turkey.  
[http://www.oecd.org/edu/Turkey\\_EAG2013%20Country%20Note.pdf](http://www.oecd.org/edu/Turkey_EAG2013%20Country%20Note.pdf)

Pacheco, Julianna Sandell ve Plutzer, Eric. (2008) Political Participation and Cumulative Disadvantage: The Impact of Economic and Social Hardship on Young Citizens, Journal of Social Issues, cilt 64, no. 3, s. 571-593.

Tuna, Yasemin Berrak. (2011) İnternet Kuşağı ve Siyasi Aktivizm: Genç Siviller “Yaş”lanıyor, D. Lüküslü, H. Yücel (der.), Gençlik Halleri 2000’li Yıllar Türkiye’sinde Genç Olmak içinde, Efil Yayınevi, Ankara, s. 270-292.

Türkiye İstatistik Kurumu (2013) Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, Ankara.

Yentürk, Nurhan, Kurtaran, Yörük, Uran, Şaylan, Yurttagüler, Laden, Akyüz, Alper ve Nemutlu, Gülesin (2007) İstanbul Gençliği: STK üyeliği bir fark yaratıyor mu?, İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi, İstanbul.

Yentürk, Nurhan, Kurtaran, Yörük ve Yılmaz, Volkan (2014) Gençlerin Güçlendirilmesine Yönelik Harcamaları İzleme Kılavuzu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Yılmaz, Volkan (2009) Siyasal Örgütlenmelerde Genç Olmak: Kurtarmaya Giderken Yakalandıklarımız, C. Boyraz (der.), Gençler Tartışıyor: Siyasete Katılım, Sorunlar ve Çözüm Önerileri içinde Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES) Yayınları, İstanbul, s. 219-231.

# TABLÖLAR

## Öğrenci Olma Durumu – Siyasi Katılım

Tablo 1. Öğrenci Olma Durumu – Oy Verme

Verme	Bir partiye oy verir	Gözlenen Değer	Beklenen Değer	Öğrenci	Öğrenci değil	Toplam Oy
				829	556	1.385
				895,5	489,5	1.385,0
		% içinde Oy Verme		% 59,9	% 40,1	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu		% 53,8	% 66,0	% 58,1
		% Toplam		% 34,8	% 23,3	% 58,1
		Standart Artık Değeri		-2,2	3,0	
	Kararsız	Gözlenen Değer		454	191	645
		Beklenen Değer		417,0	228,0	645,0
		% içinde Oy Verme		% 70,4	% 29,6	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu		% 29,4	% 22,7	% 27,0
		% Toplam		% 19,0	% 8,0	% 27,0
		Standart Artık Değeri		1,8	-2,4	
	Oy kullanmaz	Gözlenen Değer		259	96	355
		Beklenen Değer		229,5	125,5	355,0
		% içinde Oy Verme		% 73,0	% 27,0	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu		% 16,8	% 11,4	% 14,9
		% Toplam		% 10,9	% 4,0	% 14,9
		Standart Artık Değeri		1,9	-2,6	
Toplam		Gözlenen Değer		1.542	843	2.385
		Beklenen Değer		1.542,0	843,0	2.385,0
		% içinde Oy Verme		% 64,7	% 35,3	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu		% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam		% 64,7	% 35,3	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anılamlı Fark (Ki-Kare=33,944; df=2; p<.001; Cramer's V=0,119): Bir partiye oy vereceğini söyleyen öğrencilerin sayısı beklenenden az, öğrenci olmayanların sayısı beklenenden fazladır. Hangi partiye oy vereceği ile ilgili kararsız olan gençlerde öğrenci olmayanların oranı beklenenden azdır. Oy kullanmayacağını söyleyen gençlerde öğrencilerin oranı neredeyse beklenenden fazla, öğrenci olmayanların oranı beklenenden azdır.



**Tablo 2. Öğrenci Olma Durumu – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	Üye olanlar	Gözlenen Değer	Öğrenci	Öğrenci değil	Toplam
		Beklenen Değer	445	107	552
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	356,9	195,1	552,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 80,6	% 19,4	% 100,0
		% Toplam	% 28,3	% 12,5	% 22,7
		Standart Artık Değeri	% 18,3	% 4,4	% 22,7
			4,7	-6,3	
	Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	1.126	752	1.878
		Beklenen Değer	1.214,1	663,9	1.878,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 60,0	% 40,0	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 71,7	% 87,5	% 77,3
		% Toplam	% 46,3	% 30,9	% 77,3
		Standart Artık Değeri	-2,5	3,4	
Toplam		Gözlenen Değer	1.571	859	2.430
		Beklenen Değer	1.571,0	859,0	2.430,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 64,7	% 35,3	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 64,7	% 35,3	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=79,666; df=1; p<.001; Cramer's V=0,181) Öğrenci olan gençlerden herhangi bir STK'da üye/gönüllü olanların sayısı beklenenden fazla, öğrenci olmayan gençlerin STK üyelik/gönüllülük düzeyleri beklenenden düşüktür. Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmayan öğrencilerin sayısı beklenenden az, bu grup içinde öğrenci olmayan gençlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 3. Öğrenci Olma Durumu - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği**

STK'lara Üyelik İsteği	Evet, isterim	Gözlenen Değer	Öğrenci	Öğrenci değil	Toplam
		Beklenen Değer	557	240	797
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	491,9	305,1	797,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 69,9	% 30,1	% 100,0
		% Toplam	% 46,4	% 32,2	% 41,0
		Standart Artık Değeri	2,9	-3,7	
	Hayır, istemem	Gözlenen Değer	644	505	1.149
		Beklenen Değer	709,1	439,9	1.149,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	% 56,0	% 44,0	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 53,6	% 67,8	% 59,0
		% Toplam	% 33,1	% 26,0	% 59,0
		Standart Artık Değeri	-2,4	3,1	
Toplam		Gözlenen Değer	1.201	745	1.946
		Beklenen Değer	1.201,0	745,0	1.946,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	% 61,7	% 38,3	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 61,7	% 38,3	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=38,141; df=1; p<.001; Cramer's V=0,140): İleride bir STK'da gönüllü/üye olmak istediğini söyleyen öğrencilerin sayısı beklenenden fazla, öğrenci olmayanların sayısı beklenenden azdır. Gelecekte bir STK'da gönüllü/üye olmak istemediğini belirten öğrencilerin sayısı beklenenden az, öğrenci olmayanların sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 4. Öğrenci Olma Durumu – Devlet Kurumuna Şikâyet**

Devlet Kurumuna Şikâyet	Evet	Gözlenen Değer	Öğrenci	Öğrenci değil	Toplam
		Beklenen Değer	171	66	237
		% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	152,9	84,1	237,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 72,2	% 27,8	% 100,0
		% Toplam	% 11,0	% 7,7	% 9,8
		Standart Artık Değeri	% 7,1	% 2,7	% 9,8
			1,5	-2,0	
	Hayır	Gözlenen Değer	1.390	792	2.182
		Beklenen Değer	1.408,1	773,9	2.182,0
		% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	% 63,7	% 36,3	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 89,0	% 92,3	% 90,2
		% Toplam	% 57,5	% 32,7	% 90,2
		Standart Artık Değeri	-5	,6	
Toplam		Gözlenen Değer	1.561	858	2.419
		Beklenen Değer	1.561,0	858,0	2.419,0
		% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	% 64,5	% 35,5	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 64,5	% 35,5	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=6,667; df=1; p≤.01; Cramer's V=0,052) Son üç ay içinde bir devlet kurumuna şikâyetle bulunmuş olduğunu söyleyen gençlerde öğrenci olmayanların sayısı beklenenden azdır.



**Tablo 6. Öğrenci Olma Durumu – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

			Öğrenci	Öğrenci değil	Toplam
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	Gözlenen Değer	372	116	488
		Beklenen Değer	315,5	172,5	488,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 76,2	% 23,8	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 23,9	% 13,6	% 20,2
		% Toplam	% 15,4	% 4,8	% 20,2
		Standart Artık Değeri	3,2	-4,3	
Hayır		Gözlenen Değer	1.186	736	1.922
		Beklenen Değer	1.242,5	679,5	1.922,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 61,7	% 38,3	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 76,1	% 86,4	% 79,8
		% Toplam	% 49,2	% 30,5	% 79,8
		Standart Artık Değeri	-1,6	2,2	
Toplam		Gözlenen Değer	1.558	852	2.410
		Beklenen Değer	1.558,0	852,0	2.410,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 64,6	% 35,4	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 64,6	% 35,4	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=35,916; df=1; p<.001; Cramer's V=0,122): Son bir hafta içinde internette toplumsal bir soruna ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen öğrencilerin sayısı beklenenden fazla, aynı grup içinde öğrenci olmayanların beklenenden azdır. Son bir hafta içinde bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu söyleyen gençlerde öğrenci olmayanların sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 7. Öğrenci Olma Durumu – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	Gözlenen Değer Beklenen Değer	Öğrenci	Öğrenci değil	Toplam
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	828	337	1.165
		% içinde Öğrencilik Durumu	753,1 % 71,1	411,9 % 28,9	1.165,0 % 100,0
		% Toplam	% 53,1 % 34,4	% 39,6 % 14,0	% 48,3 % 48,3
		Standart Artık Değeri	2,7	-3,7	
	Hayır	Gözlenen Değer	730	515	1.245
		Beklenen Değer	804,9	440,1	1.245,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 58,6	% 41,4	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 46,9	% 60,4	% 51,7
		% Toplam	% 30,3	% 21,4	% 51,7
		Standart Artık Değeri	-2,6	3,6	
Toplam		Gözlenen Değer	1.558	852	2.410
		Beklenen Değer	1.558,0	852,0	2.410,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 64,6	% 35,4	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 64,6	% 35,4	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=40,741; df=1; p<.001; Cramer's V= 0,130): Depremle ilgili olarak düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından birine katılımış olduğunu söyleyen öğrencilerin sayısı beklenenden fazla, aynı grupta öğrenci olmayan gençlerin sayısı beklenenden azdır. Bu kampanyalardan herhangi birine katılmamış olan gençler içinde ise öğrencilerin sayısı beklenenden az, öğrenci olmayanların sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 8. Öğrenci Olma Durumu – Bağış Kampanyasına Destek**

	Evet		Öğrenci	Öğrenci değil	Toplam
Bağış Kampanyasına Destek		Gözlenen Değer	465	208	673
		Beklenen Değer	435,6	237,4	673,0
		% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 69,1	% 30,9	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 29,8	% 24,4	% 27,9
		% Toplam	% 19,3	% 8,6	% 27,9
		Standart Artık Değeri	1,4	-1,9	
	Hayır	Gözlenen Değer	1.096	643	1.739
		Beklenen Değer	1.125,4	613,6	1.739,0
		% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 63,0	% 37,0	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 70,2	% 75,6	% 72,1
		% Toplam	% 45,4	% 26,7	% 72,1
		Standart Artık Değeri	-9	1,2	
Toplam		Gözlenen Değer	1.561	851	2.412
		Beklenen Değer	1.561,0	851,0	2.412,0
		% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 64,7	% 35,3	% 100,0
		% içinde Öğrencilik Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 64,7	% 35,3	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 7,827; df=1; p≤.005; Cramer's V= 0,057): Televizyonda vs. yayınlanan herhangi bir bağış kampanyası için cep telefonuyla bağış mesajı atılmış olduğunu söyleyen gençlerde öğrenci olmayan gençlerin sayısı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 9. Öğrenci Olma Durumu – Genel Siyasi Katılım Düzeyi**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Öğrenci	1.050	3,1076	1,61524
Öğrenci değil	644	2,8416	1,48808
Toplam	1.694	3,0065	1,57298

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $F(1,1692)=11,486; p \leq .001$ ): Öğrenci olan gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri ( $M=3,108; SD=1,62$ ), öğrenci olmayan gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden ( $M=2,84; SD=1,49$ ) yüksektir.



## Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Siyasi Katılım

**Tablo 10. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Oy Verme**

Oy Verme	Bir partiye oy verir	Gözlenen Değer	Burs Almayan	Burs Alan	Toplam
		Beklenen Değer	563	171	734
		% içinde Oy Verme	579,5	154,5	734
		% içinde Burs Alma Durumu	% 76,70	% 23,30	% 100,00
		% Toplam	% 51,40	% 58,60	% 52,90
		Standart Artık Değeri	% 40,60	% 12,30	% 52,90
			-0,7	1,3	
	Kararsız	Gözlenen Değer	345	71	416
		Beklenen Değer	328,4	87,6	416
		% içinde Oy Verme	% 82,90	% 17,10	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 31,50	% 24,30	% 30,00
		% Toplam	% 24,90	% 5,10	% 30,00
		Standart Artık Değeri	0,9	-1,8	
	Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	187	50	237
		Beklenen Değer	187,1	49,9	237
		% içinde Oy Verme	% 78,90	% 21,10	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 17,10	% 17,10	% 17,10
		% Toplam	% 13,50	% 3,60	% 17,10
		Standart Artık Değeri	0	0	
Toplam		Gözlenen Değer	1.095	292	1.387
		Beklenen Değer	1.095	292	1.387
		% içinde Oy Verme	% 78,90	% 21,10	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00
		% Toplam	% 78,90	% 21,10	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=6,2; df=2; p<.05; Cramer's V= 0,067) : Hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan öğrenci gençlerde burs alan öğrencilerin sayısı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 11. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

STK'lara Üyelik	Üye olanlar	Gözlenen Değer	Burs Almayan	Burs Alan	Toplam
		Beklenen Değer	298	123	421
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	331,7	89,3	421
		% içinde Burs Alma Durumu	% 70,80	% 29,20	% 100,00
		% Toplam	% 26,80	% 41,00	% 29,80
		Standart Artık Değeri	% 21,10	% 8,70	% 29,80
			-1,8	3,6	
	Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	816	177	993
		Beklenen Değer	782,3	210,7	993
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 82,20	% 17,80	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 73,20	% 59,00	% 70,20
		% Toplam	% 57,70	% 12,50	% 70,20
		Standart Artık Değeri	1,2	-2,3	
Toplam		Gözlenen Değer	1.114	300	1.414
		Beklenen Değer	1.114	300	1.414
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 78,80	% 21,20	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00
		% Toplam	% 78,80	% 21,20	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=22,952; df=1; p<.001; Cramer's V=0,127) Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan öğrencilerin arasında burslu öğrencilerin oranı beklenenden fazla, burs almayan öğrencilerin oranı neredeyse beklenenden azdır. Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmayan öğrenciler arasında burs alan gençlerin oranı beklenenden azdır.

**Tablo 12. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Protestoya Katılım**

			Burs Almayan	Burs Alan	Toplam
Protestoya Katılım	Evet	Gözlenen Değer	137	55	192
		Beklenen Değer	151,2	40,8	192
		% içinde Protestoya Katılım	% 71,40	% 28,60	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 12,40	% 18,40	% 13,70
		% Toplam	% 9,70	% 3,90	% 13,70
		Standart Artık Değeri	-1,2	2,2	
	Hayır	Gözlenen Değer	970	244	1.214
		Beklenen Değer	955,8	258,2	1.214
		% içinde Protestoya Katılım	% 79,90	% 20,10	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 87,60	% 81,60	% 86,30
		% Toplam	% 69,00	% 17,40	% 86,30
		Standart Artık Değeri	0,5	-0,9	
Toplam		Gözlenen Değer	1.107	299	1.406
		Beklenen Değer	1.107	299	1.406
		% içinde Protestoya Katılım	% 78,70	% 21,30	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00
		% Toplam	% 78,70	% 21,30	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=7,233; df=1; p<.01; Cramer's V=0,072) Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüşe/gösteriye/protestoya katılmış olduğunu söyleyen öğrenciler arasında burs alanların oranı beklenenden yüksektir.

**Tablo 13. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

			Burs Almayan	Burs Alan	Toplam
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	Gözlenen Değer	249	96	345
		Beklenen Değer	271,2	73,8	345
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 72,20	% 27,80	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 22,60	% 32,00	% 24,60
		% Toplam	% 17,80	% 6,80	% 24,60
		Standart Artık Değeri	-1,3	2,6	
	Hayır	Gözlenen Değer	853	204	1.057
		Beklenen Değer	830,8	226,2	1.057
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 80,70	% 19,30	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 77,40	% 68,00	% 75,40
		% Toplam	% 60,80	% 14,60	% 75,40
		Standart Artık Değeri	0,8	-1,5	
Toplam		Gözlenen Değer	1.102	300	1.402
		Beklenen Değer	1.102	300	1.402
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 78,60	% 21,40	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00
		% Toplam	% 78,60	% 21,40	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=11,242; df=1; p<=0,01; Cramer's V=0,09): Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili bir ileti yazmış olan öğrenciler arasında burslu olan öğrencilerin oranı daha yüksektir.

**Tablo 14. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

			Burs Almayan	Burs Alan	Toplam
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	Gözlenen Değer	566	188	754
		Beklenen Değer	594,7	159,3	754
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 75,10	% 24,90	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 51,20	% 63,50	% 53,80
		% Toplam	% 40,40	% 13,40	% 53,80
		Standart Artık Değeri	-1,2	2,3	
		Gözlenen Değer	539	108	647
		Beklenen Değer	510,3	136,7	647
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 83,30	% 16,70	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 48,80	% 36,50	% 46,20
	% Toplam	% 38,50	% 7,70	% 46,20	
	Standart Artık Değeri	1,3	-2,5		
Toplam		Gözlenen Değer	1.105	296	1.401
		Beklenen Değer	1.105	296	1.401
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 78,90	% 21,10	% 100,00
		% içinde Burs Alma Durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00
		% Toplam	% 78,90	% 21,10	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 14,192; df= 1; p<.001; Cramer's V=0,1) Depremle ilgili olarak düzenlenen Van halkına destek kampanyalarından birine katılmış olan öğrenciler arasında burslu öğrencilerin oranı daha yüksek, bu yönde bir kampanyaya katılmamış olan öğrenciler arasında burslu olan öğrencilerin oranı daha düşüktür.

**Tablo 15. Burs Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Burs Almayan	882	3,0351	1,59949
Burs Alan	168	3,4881	1,64876
Toplam	1.050	3,1076	1,61524

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $F(1,1048)=11,205; p \leq .001$ ): Burs alan öğrenci gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri ( $M=3,49; SD=1,65$ ) burs almayan öğrencilerin ortalama siyasi katılım düzeylerinden ( $M=3,03; SD=1,60$ ) daha yüksektir.

## Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Siyasi Katılım

Tablo 16. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Oy Verme

Oy Verme	Bir partiye oy verir	Gözlenen Değer	Burs-Kredi Almayan	Burs-Kredi Alan	Toplam
		Beklenen Değer	505	229	734
		% içinde Oy Verme	% 68,80	% 31,20	% 100,00
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 50,80	% 58,30	% 52,90
		% Toplam	% 36,40	% 16,50	% 52,90
		Standart Artık Değeri	-0,9	1,5	
	Kararsız	Gözlenen Değer	321	95	416
		Beklenen Değer	298,1	117,9	416
		% içinde Oy Verme	% 77,20	% 22,80	% 100,00
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 32,30	% 24,20	% 30,00
		% Toplam	% 23,10	% 6,80	% 30,00
		Standart Artık Değeri	1,3	-2,1	
	Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	168	69	237
		Beklenen Değer	169,8	67,2	237
		% içinde Oy Verme	% 70,90	% 29,10	% 100,00
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 16,90	% 17,60	% 17,10
		% Toplam	% 12,10	% 5,00	% 17,10
		Standart Artık Değeri	-0,1	0,2	
Toplam		Gözlenen Değer	994	393	1.387
		Beklenen Değer	994	393	1.387
		% içinde Oy Verme	% 71,70	% 28,30	% 100,00
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00
		% Toplam	% 71,70	% 28,30	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=9,229; df=2; p≤.01; Cramer's V=0,082); Hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olan öğrencilerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 17. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

STK'lara Üyelik	Üye olanlar	Gözlenen Değer	Burs-Kredi Almayan	Burs-Kredi Alan	Toplam
		Beklenen Değer	261	160	421
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	301,3	119,7	421
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 62,00	% 38,00	% 100,00
		% Toplam	% 25,80	% 39,80	% 29,80
		Standart Artık Değeri	% 18,50	% 11,30	% 29,80
		Gözlenen Değer	-2,3	3,7	
	Üye olmayanlar	Beklenen Değer	751	242	993
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	710,7	282,3	993
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 75,60	% 24,40	% 100,00
		% Toplam	% 74,20	% 60,20	% 70,20
		Standart Artık Değeri	% 53,10	% 17,10	% 70,20
		Gözlenen Değer	1,5	-2,4	
	Toplam	Beklenen Değer	1.012	402	1.414
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	1.012	402	1.414
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 71,60	% 28,40	% 100,00
		% Toplam	% 100,00	% 100,00	% 100,00
			% 71,60	% 28,40	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=27,01; df=1; p<.001; Cramer's V=0,138): Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olan öğrencilerin oranı beklenenden fazla, burs veya kredi almamış olan öğrencilerin oranı beklenenden azdır. Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmayan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olan öğrencilerin oranı daha düşüktür.



**Tablo 18. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Protestoya Katılım**

Protestoya Katılım	Evet	Gözlenen Değer	Burs-Kredi Almayan	Burs-Kredi Alan	Toplam
		Beklenen Değer	121	71	192
		% içinde Protestoya Katılım	137,2	54,8	192
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 63,00	% 37,00	% 100,00
		% Toplam	% 12,00	% 17,70	% 13,70
		Standart Artık Değeri	% 8,60	% 5,00	% 13,70
			-1,4	2,2	
	Hayır	Gözlenen Değer	884	330	1.214
		Beklenen Değer	867,8	346,2	1.214
		% içinde Protestoya Katılım	% 72,80	% 27,20	% 100,00
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 88,00	% 82,30	% 86,30
		% Toplam	% 62,90	% 23,50	% 86,30
		Standart Artık Değeri	0,6	-0,9	
Toplam		Gözlenen Değer	1.005	401	1.406
		Beklenen Değer	1.005	401	1.406
		% içinde Protestoya Katılım	% 71,50	% 28,50	% 100,00
		% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00
		% Toplam	% 71,50	% 28,50	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=7,804; df=1;  $p \leq 0,05$ ; Cramer's V=0,075): Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüşe/gösteriye/protestoya katılmış olduğunu söyleyen öğrenciler arasında burs veya kredi almış olan öğrencilerin oranı beklenenden yüksektir.



**Tablo 20. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

		Burs-Kredi Almayan	Burs-Kredi Alan	Toplam
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	505	249	754
	Gözlenen Değer	539,8	214,2	754
	Beklenen Değer	% 67,00	% 33,00	% 100,00
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 50,30	% 62,60	% 53,80
	% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 36,00	% 17,80	% 53,80
	% Toplam	-1,5	2,4	
	Standart Artık Değeri	498	149	647
	Gözlenen Değer	463,2	183,8	647
	Beklenen Değer	% 77,00	% 23,00	% 100,00
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 49,70	% 37,40	% 46,20
% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 35,50	% 10,60	% 46,20	
% Toplam	1,6	-2,6		
Toplam	Standart Artık Değeri	1.003	398	1.401
	Gözlenen Değer	1.003	398	1.401
	Beklenen Değer	% 71,60	% 28,40	% 100,00
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% içinde Burs-Kredi Alma Durumu	% 71,60	% 28,40	% 100,00
	% Toplam			

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=17,102; df=1; p<.001; Cramer's V=0,110): Van depremi ile ilgili düzenlenen herhangi bir destek kampanyasına katılmış olan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olan öğrencilerin oranı beklenenenden yüksek, katılmamış olan öğrenciler arasında burs veya kredi almış olan öğrencilerin oranı beklenenenden düşüktür.

**Tablo 21. Burs-Kredi Alma Durumu (Öğrenci Gençler Arasında) – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Burs-Kredi Almayan	819	3,0061	1,61706
Burs-Kredi Alan	231	3,4675	1,55969
Toplam	1.050	3,1076	1,61524

İstatistiksel Olarak Anımlı Fark ( $F(1,1048)=14,899$ ;  $p<.001$ ): Burs veya kredi alan öğrencilerin ortalama siyasi katılım düzeyleri ( $M=3,47$ ;  $SD=1,56$ ) burs ve kredi almayanların ortalama siyasi katılım düzeylerinden ( $M=3,01$ ;  $SD=1,62$ ) daha yüksektir.

## Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenciler Arasında) – Siyasi Katılım

**Tablo 22. Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

			Aileyle yaşıyor	Aileden ayrı evde yaşıyor	Yurttta yaşıyor	Toplam
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	Gözlenen Değer	278	89	76	443
		Beklenen Değer	315,1	77,2	50,6	443
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 62,80	% 20,10	% 17,20	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminle Yaşandığı	% 25,00	% 32,60	% 42,50	% 28,30
		Standart Artık Değeri	-2,1	1,3	3,6	
	Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	836	184	103	1.123
		Beklenen Değer	798,9	195,8	128,4	1.123
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 74,40	% 16,40	% 9,20	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminle Yaşandığı	% 75,00	% 67,40	% 57,50	% 71,70
		Standart Artık Değeri	1,3	-0,8	-2,2	
Toplam		Gözlenen Değer	1.114	273	179	1.566
		Beklenen Değer	1.114	273	179	1.566
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 71,10	% 17,40	% 11,40	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminle Yaşandığı	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anılamlı Fark (Ki-Kare=26,320; df=2; p<.001; Cramer's V=0,130); Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan öğrencilerden ailesiyle yaşıyor olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden az, yurttta yaşıyor olduğunu belirtenlerin sayısı beklenenden fazladır. Yurttta yaşadığını belirtip herhangi bir STK'ya üye olmayan öğrencilerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 23. Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) – Protestoya Katılım**

			Aileyle yaşıyor	Aileden ayrı evde yaşıyor	Yurtta yaşıyor	Toplam
Protestoya Katılım	Evet	Gözlenen Değer	119	48	37	204
		Beklenen Değer	145,5	35,2	23,3	204
		% içinde Protestoya Katılım	% 58,30	% 23,50	% 18,10	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminde Yaşandığı	% 10,70	% 17,80	% 20,80	% 13,10
		Standart Artık Değeri	-2,2	2,2	2,8	
	Hayır	Gözlenen Değer	993	221	141	1.355
		Beklenen Değer	966,5	233,8	154,7	1.355
		% içinde Protestoya Katılım	% 73,30	% 16,30	% 10,40	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminde Yaşandığı	% 89,30	% 82,20	% 79,20	% 86,90
		Standart Artık Değeri	0,9	-0,8	-1,1	
Toplam		Gözlenen Değer	1.112	269	178	1.559
		Beklenen Değer	1.112	269	178	1.559
		% içinde Protestoya Katılım	% 71,30	% 17,30	% 11,40	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminde Yaşandığı	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=20,195; df=2; p<.001; Cramer's V=0,114): Son üç ay içinde bir gösteri/yürüyüş/protestoya katılmış olduğunu söyleyen öğrencilerden ailesiyle yaşayanların sayısı beklenenden az, ailesinden ayrı evde ve yurtta yaşayan gençlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 24. Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

			Ailele yaşıyor	Aileden ayrı evde yaşıyor	Yurtta yaşıyor	Toplam
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	Gözlenen Değer	230	92	50	372
		Beklenen Değer	264,8	64,4	42,8	372
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 61,80	% 24,70	% 13,40	% 100,00
		% içinde Nerede–Kiminle Yaşandığı	% 20,80	% 34,20	% 27,90	% 23,90
		Standart Artık Değeri	-2,1	3,4	1,1	
	Hayır	Gözlenen Değer	876	177	129	1.182
		Beklenen Değer	841,2	204,6	136,2	1.182
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 74,10	% 15,00	% 10,90	% 100,00
		% içinde Nerede–Kiminle Yaşandığı	% 79,20	% 65,80	% 72,10	% 76,10
		Standart Artık Değeri	1,2	-1,9	-0,6	
Toplam		Gözlenen Değer	1.106	269	179	1.554
		Beklenen Değer	1.106	269	179	1.554
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 71,20	% 17,30	% 11,50	% 100,00
		% içinde Nerede–Kiminle Yaşandığı	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=23,127; df=2; p<.001; Cramer's V=0,122): Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen öğrencilerden ailesiyle yaşayanların sayısı beklenenden düşük; ailesinden ayrı evde yaşayanların sayısı beklenenden yüksektir. Son bir hafta içinde bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu söyleyen gençlerden ailesinden ayrı evde yaşayanların sayısı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 25. Yaşanılan Yer-Kişiler (Öğrenci Gençler Arasında) – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

			Aileyle yaşıyor	Aileden ayrı evde yaşıyor	Yurtta yaşıyor	Toplam
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	Gözlenen Değer	539	168	118	825
		Beklenen Değer	587,7	142,3	95	825
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 65,30	% 20,40	% 14,30	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminde Yaşandığı	% 48,70	% 62,70	% 65,90	% 53,10
		Standart Artık Değeri	-2	2,2	2,4	
	Hayır	Gözlenen Değer	568	100	61	729
		Beklenen Değer	519,3	125,7	84	729
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 77,90	% 13,70	% 8,40	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminde Yaşandığı	% 51,30	% 37,30	% 34,10	% 46,90
		Standart Artık Değeri	2,1	-2,3	-2,5	
Toplam		Gözlenen Değer	1.107	268	179	1.554
		Beklenen Değer	1.107	268	179	1.554
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 71,20	% 17,20	% 11,50	% 100,00
		% içinde Nerede-Kiminde Yaşandığı	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=30,350; df=2; p<.001; Cramer's V=0,140): Depremle ilgili olarak düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından birine katılmış olduğunu söyleyen öğrencilerden ailesiyle birlikte yaşayanların sayısı beklenenden az, ailesinden ayrı evde ve yurtta kalan öğrencilerin sayısı beklenenden fazladır. Böyle bir kampanyaya katılmamış olduğunu söyleyen öğrencilerde ise tam tersi bir durum söz konusudur: Ailesinden ayrı evde ve yurtta kalan öğrencilerin sayısı beklenenden az; ailesiyle birlikte yaşayanların sayısı beklenenden fazladır.



**Üniversitenin Bulunduğu Yer (Kent veya Metropol) (Örgün Üniversitede Okuyan Öğrenciler Arasında) – Siyasi Katılım**

**Tablo 26. Üniversitenin Bulunduğu Şehir Tipi (Kampüste Üniversite Okuyan Öğrenciler Arasında) – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

STK'lara Üyelik İsteği	Evvet, isterim	Gözlenen Değer Beklenen Değer	Kent	Metropol	Toplam
			99	214	313
			114,5	198,5	313,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	% 31,6	% 68,4	% 100,0
		% içinde Üniversitenin bulunduğu şehir tipi	% 41,1	% 51,2	% 47,5
		% Toplam	% 15,0	% 32,5	% 47,5
		Standart Artık Değeri	-1,4	1,1	
	Hayır, istemem	Gözlenen Değer	142	204	346
		Beklenen Değer	126,5	219,5	346,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	% 41,0	% 59,0	% 100,0
		% içinde Üniversitenin bulunduğu şehir tipi	% 58,9	% 48,8	% 52,5
		% Toplam	% 21,5	% 31,0	% 52,5
		Standart Artık Değeri	1,4	-1,0	
Toplam		Gözlenen Değer	241	418	659
		Beklenen Değer	241,0	418,0	659,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği	% 36,6	% 63,4	% 100,0
		% içinde Üniversitenin bulunduğu şehir tipi	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 36,6	% 63,4	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=6,275; df=1; P<.05; Cramer's V= 0,98): Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak yeterince anlamlı değil.

**Tablo 27. Üniversitenin Bulunduğu Şehir Tipi (Kampüste Üniversite Okuyan Öğrenciler Arasında) – Genel Siyasi Katılım**

	Üniversitenin bulunduğu şehir tipi	N	Ortalama	Standart Sapma
Genel Siyasi Katılım	Kent	211	30,616	156,479
	Metropol	365	34,466	161,569

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark .t (574)=-2,79 ; p≤.005): Okuduğu üniversite bir kentte bulunan öğrencilerin genel siyasi katılım seviyesi (M=3,06; SD=1,56) okudukları üniversite bir metropolde bulunan öğrencilerin genel siyasi katılım seviyesinden (M=3,44; SD=1,62) düşüktür.

## Okunan-Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri-Mezunları Arasında) – Siyasi Katılım

**Tablo 28. Okunan-Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri-Mezunları Arasında) – Sivil Toplum Kuruluşlarına Katılım**

		Açık Öğretim	Devlet Üniversitesi	Özel/vakıf Üniversitesi	Toplam
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	17	290	34	341
	Gözlenen Değer				
	Beklenen Değer	34,9	278,5	27,6	341,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 5,0	% 85,0	% 10,0	% 100,0
	% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 16,0	% 34,2	% 40,5	% 32,9
	% Toplam	% 1,6	% 28,0	% 3,3	% 32,9
	Standart Artık Değeri	-3,0	,7	1,2	
Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	89	557	50	696
	Beklenen Değer	71,1	568,5	56,4	696,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 12,8	% 80,0	% 7,2	% 100,0
	% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 84,0	% 65,8	% 59,5	% 67,1
	% Toplam	% 8,6	% 53,7	% 4,8	% 67,1
	Standart Artık Değeri	2,1	-7,5	-8	
Toplam	Gözlenen Değer	106	847	84	1.037
	Beklenen Değer	106,0	847,0	84,0	1.037,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 10,2	% 81,7	% 8,1	% 100,0
	% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
	% Toplam	% 10,2	% 81,7	% 8,1	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=16,528; df=2; p<.001; Cramer's V=0,126): Açık öğretimde okuyan öğrencilerin sayısı herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan öğrencilerin içinde beklenenden az, herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmayan öğrencilerin içinde beklenenden fazla çıkmıştır.

**Tablo 29. Okunan-Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri-Mezunları Arasında) – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

			Açık Öğretim	Devlet Üniversitesi	Özel/vakıf Üniversitesi	Toplam
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	Gözlenen Değer	20	244	29	293
		Beklenen Değer	30,1	239,0	23,9	293,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 6,8	% 83,3	% 9,9	% 100,0
		% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 18,9	% 29,0	% 34,5	% 28,4
		% Toplam	% 1,9	% 23,7	% 2,8	% 28,4
		Standart Artık Değeri	-1,8	,3	1,0	
	Hayır	Gözlenen Değer	86	597	55	738
		Beklenen Değer	75,9	602,0	60,1	738,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 11,7	% 80,9	% 7,5	% 100,0
		% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 81,1	% 71,0	% 65,5	% 71,6
	% Toplam	% 8,3	% 57,9	% 5,3	% 71,6	
	Standart Artık Değeri	1,2	-2	-7		
Toplam	Gözlenen Değer	106	841	84	1.031	
	Beklenen Değer	106,0	841,0	84,0	1.031,0	
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 10,3	% 81,6	% 8,1	% 100,0	
	% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	
	% Toplam	% 10,3	% 81,6	% 8,1	% 100,0	

istatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=6,438; df=2; P<.05; Cramer's V=0,079): Açık öğretim üniversitesinde okuyan gençlerde son bir hafta içinde internette toplam bir soruyla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen gençlerin sayısı beklenenden neredeyse azdır.

**Tablo 30. Okunan-Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri-Mezunları Arasında) – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

			Açık Öğretim	Devlet Üniversitesi	Özel/vakıf Üniversitesi	Toplam
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	Gözlenen Değer	45	493	48	586
		Beklenen Değer	58,7	479,4	47,9	586,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 7,7	% 84,1	% 8,2	% 100,0
		% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 43,7	% 58,6	% 57,1	% 57,0
		% Toplam	% 4,4	% 48,0	% 4,7	% 57,0
		Standart Artık Değeri	-1,8	,6	,0	
		Gözlenen Değer	58	348	36	442
		Beklenen Değer	44,3	361,6	36,1	442,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 13,1	% 78,7	% 8,1	% 100,0
		% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 56,3	% 41,4	% 42,9	% 43,0
% Toplam	% 5,6	% 33,9	% 3,5	% 43,0		
		Standart Artık Değeri	2,1	-7	,0	
Toplam		Gözlenen Değer	103	841	84	1.028
		Beklenen Değer	103,0	841,0	84,0	1.028,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 10,0	% 81,8	% 8,2	% 100,0
		% içinde Okunan/Mezun Olunan Üniversite Tipi	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 10,0	% 81,8	% 8,2	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark: (Ki-Kare=8,348; df=2; p<.05; Cramer's V=0,090): Depremle ilgili olarak düzenlenen Van halkıyla dayanışma kampanyalarından birine destek olduğu belirtilen açık öğretim öğrencilerinin sayısı neredeyse beklenenden az, böyle bir kampanyaya destek olmamış olan açık öğretimli öğrencilerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 31. Okunan-Mezun Olunan Üniversite Tipi (Üniversite Öğrencileri-Mezunları Arasında) – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Açık öğretim	79	2,7595	1,72623
Devlet Üniversitesi	530	3,2943	1,60463
Özel/vakıf Üniversitesi	46	3,4348	1,64184
Toplam	655	3,2397	1,62989

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $F(2,652)=4,094$ ;  $p<.05$ ): Açık öğretimde okuyan öğrencilerin genel siyasi katılım düzeyleri ( $M=2,76$ ;  $SD=1,73$ ) devlet üniversitesinde okuyan öğrencilerin genel siyasi katılım düzeylerinden ( $M=3,3$ ;  $SD=1,69$ ) düşüktür. Açık öğretim ve vakıf üniversitelerinde okuyanlar arasındaki fark ise neredeyse anlamlı düzeydedir ( $p=.08$ ) ve yine açık öğretim öğrencilerin genel siyasi katılım düzeyi özel/vakıf üniversitesi öğrencilerinden ( $M=3,43$ ;  $SD=1,64$ ) düşüktür.

## Eğitimsel Kazanım – Siyasi Katılım

Tablo 32. Eğitimsel Kazanım – Oy Verme

Oy Verme	Bir partiye oy verir	Gözlenen Değer	Lise altı	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Toplam
		Beklenen Değer	508	759	100	1.367
		% içinde Oy Verme	484,1	766,0	116,9	1.367,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 37,2	% 55,5	% 7,3	% 100,0
		% Toplam	% 61,7	% 58,2	% 50,3	% 58,7
		Standart Artık Değeri	% 21,8	% 32,6	% 4,3	% 58,7
		Gözlenen Değer	1,1	-3	-1,6	
	Kararsız	Beklenen Değer	205	341	68	614
		% içinde Oy Verme	217,4	344,1	52,5	614,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 33,4	% 55,5	% 11,1	% 100,0
		% Toplam	% 24,9	% 26,2	% 34,2	% 26,4
		Standart Artık Değeri	% 8,8	% 14,7	% 2,9	% 26,4
		Gözlenen Değer	-8	-2	2,1	
	Oy kullanmaz	Beklenen Değer	111	204	31	346
		% içinde Oy Verme	122,5	193,9	29,6	346,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 32,1	% 59,0	% 9,0	% 100,0
		% Toplam	% 13,5	% 15,6	% 15,6	% 14,9
		Standart Artık Değeri	% 4,8	% 8,8	% 1,3	% 14,9
		Gözlenen Değer	-1,0	,7	,3	
Toplam		Beklenen Değer	824	1.304	199	2.327
		% içinde Oy Verme	824,0	1.304,0	199,0	2.327,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 35,4	% 56,0	% 8,6	% 100,0
		% Toplam	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
			% 35,4	% 56,0	% 8,6	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=10,678; df=4; p<.05; Cramer's V=0,048); Hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan üniversite mezunlarının sayısı beklenenden yüksektir.

**Tablo 33. Eğitimsel Kazanım – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Lise altı	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Toplam
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	134	346	65	545
	Gözlenen Değer	192,8	304,9	47,3	545,0
	Beklenen Değer	%24,6	%63,5	%11,9	%100,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	%16,0	%26,1	%31,6	%23,0
	% içinde Eğitim Durumu	%5,6	%14,6	%2,7	%23,0
	% Toplam	-4,2	2,4	2,6	
	Standart Artık Değeri	705	981	141	1.827
Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	646,2	1.022,1	158,7	1.827,0
	Beklenen Değer	%38,6	%53,7	%7,7	%100,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	%84,0	%73,9	%68,4	%77,0
	% içinde Eğitim Durumu	%29,7	%41,4	%5,9	%77,0
	% Toplam	2,3	-1,3	-1,4	
	Standart Artık Değeri	839	1.327	206	2.372
Toplam	Gözlenen Değer	839,0	1.327,0	206,0	2.372,0
	Beklenen Değer	%35,4	%55,9	%8,7	%100,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0
	% içinde Eğitim Durumu	%35,4	%55,9	%8,7	%100,0
	% Toplam				

istatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=39,02; df=2; p<.001; Cramer's V=0,128): Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olduğunu söyleyen gençlerden lise mezunlarıyla üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden düşüktür. Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmayan gençlerin içinde eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden fazladır.



**Tablo 34. Eğitimsel Kazanım – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği**

	Evet, isterim		Lise altı	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Toplam
STK'lara Üyelik İsteği		Gözlenen Değer	244	454	67	765
		Beklenen Değer	285,3	416,2	63,4	765,0
		% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 31,9	% 59,3	% 8,8	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 34,6	% 44,1	% 42,7	% 40,4
		% Toplam	% 12,9	% 24,0	% 3,5	% 40,4
		Standart Artık Değeri	-2,4	1,9	,4	
	Hayır, istemem	Gözlenen Değer	462	576	90	1.128
		Beklenen Değer	420,7	613,8	93,6	1.128,0
		% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 41,0	% 51,1	% 8,0	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 65,4	% 55,9	% 57,3	% 59,6
		% Toplam	% 24,4	% 30,4	% 4,8	% 59,6
		Standart Artık Değeri	2,0	-1,5	-4	
Toplam		Gözlenen Değer	706	1.030	157	1.893
		Beklenen Değer	706,0	1.030,0	157,0	1.893,0
		% içinde STK'lara Üyelik İsteği	%37,3	% 54,4	% 8,3	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 37,3	% 54,4	% 8,3	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=16,119; df=2; p<.001; Cramer's V=0,092): Eğitim seviyeleri lise altında olan gençlerin içinde ileri- de bir STK'da üye/gönüllü olmak isteyenlerin sayısı beklenenden az, böyle bir isteği olmayanların sayısı beklenenden fazladır. İlride bir STK'da üye/gönüllü olmak isteyen gençlerin içinde eğitim seviyesi lise dengi olanların oranı neredeyse beklenenden fazladır.

**Tablo 35. Eğitimsel Kazanım- Devlet Kurumuna Şikâyet**

Devlet Kurumuna Şikâyet	Evet	Gözlenen Değer	Lise altı	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Toplam
		Beklenen Değer	50	144	41	235
		% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	83,1	131,5	20,4	235
		% içinde Eğitim Durumu	% 21,30	% 61,30	% 17,40	% 100,00
		% Toplam	% 6,00	% 10,90	% 20,00	% 10,00
		Standart Artık Değeri	% 2,10	% 6,10	% 1,70	% 10,00
		Gözlenen Değer	-3,6	1,1	4,6	
	Hayır	Beklenen Değer	785	1.177	164	2.126
		% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	751,9	1.189,5	184,6	2.126
		% içinde Eğitim Durumu	% 36,90	% 55,40	% 7,70	% 100,00
		% Toplam	% 94,00	% 89,10	% 80,00	% 90,00
		Standart Artık Değeri	% 33,20	% 49,90	% 6,90	% 90,00
		Gözlenen Değer	1,2	-0,4	-1,5	
	Toplam	Beklenen Değer	835	1.321	205	2.361
		% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	835	1.321	205	2.361
		% içinde Eğitim Durumu	% 35,40	% 56,00	% 8,70	% 100,00
		% Toplam	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00
			% 35,40	% 56,00	% 8,70	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anımlı Fark (Ki-Kare=39,059; df=2; p<.001; Cramer's V=0,129): Son üç ay içinde bir devlet kurumuna şikâyette bulunmuş olduğunu söyleyen gençler arasında üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla; eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 36. Eğitimsel Kazanım – Protestoya Katılım**

			Lise altı	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Toplam
Protestoya Katılım	Evet	Gözlenen Değer	67	166	24	257
		Beklenen Değer	90,8	143,8	22,4	257,0
		% içinde Protestoya Katılım	% 26,1	% 64,6	% 9,3	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 8,0	% 12,6	% 11,7	% 10,9
		% Toplam	% 2,8	% 7,0	% 1,0	% 10,9
Hayır		Standart Artık Değeri	-2,5	1,9	,3	
		Gözlenen Değer	767	1.155	182	2.104
		Beklenen Değer	743,2	1.177,2	183,6	2.104,0
		% içinde Protestoya Katılım	% 36,5	% 54,9	% 8,7	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 92,0	% 87,4	% 88,3	% 89,1
Toplam		% Toplam	% 32,5	% 48,9	% 7,7	% 89,1
		Standart Artık Değeri	,9	-6	-1	
		Gözlenen Değer	834	1.321	206	2.361
		Beklenen Değer	834,0	1.321,0	206,0	2.361,0
		% içinde Protestoya Katılım	% 35,3	% 56,0	% 8,7	% 100,0
	% içinde Eğitim Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	
	% Toplam	% 35,3	% 56,0	% 8,7	% 100,0	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=10,964; df=2 ;p<.005; Cramer's V=0,068): Son üç ay içinde bir toplu yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu söyleyen lise mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altı olanların sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 37. Eğitimsel Kazanım – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

			Lise altı	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Toplam
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	Gözlenen Değer	104	312	60	476
		Beklenen Değer	168,4	266,1	41,5	476,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 21,8	% 65,5	% 12,6	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 12,5	% 23,7	% 29,3	% 20,2
		% Toplam	% 4,4	% 13,3	% 2,5	% 20,2
		Standart Artık Değeri	-5,0	2,8	2,9	
Hayır		Gözlenen Değer	729	1.004	145	1.878
		Beklenen Değer	664,6	1.049,9	163,5	1.878,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	%38,8	% 53,5	% 7,7	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 87,5	% 76,3	% 70,7	% 79,8
		% Toplam	% 31,0	% 42,7	% 6,2	% 79,8
		Standart Artık Değeri	2,5	-1,4	-1,5	
Toplam		Gözlenen Değer	833	1.316	205	2.354
		Beklenen Değer	833,0	1.316,0	205,0	2.354,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 35,4	% 55,9	% 8,7	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 35,4	% 55,9	% 8,7	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anılamlı Fark (Ki-Kare=51,224; df=2; p<.001; Cramer's V=0,148): Son bir hafta içinde internette toplumsal içerikli bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen gençlerin içinde lise ve üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin sayısı beklenenden azdır. Bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu söyleyen gençlerde eğitimi lise altında olan gençlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 38. Eğitimsel Kazanım – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

		Lise altı	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Toplam
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	332	678	118	1.128
	Gözlenen Değer	399,0	630,7	98,3	1.128,0
	Beklenen Değer	% 29,4	% 60,1	% 10,5	% 100,0
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 39,9	% 51,6	% 57,6	% 48,0
	% içinde Eğitim Durumu	% 14,1	% 28,8	% 5,0	% 48,0
	% Toplam	-3,4	1,9	2,0	
	Standart Artık Değeri	500	637	87	1.224
	Gözlenen Değer	433,0	684,3	106,7	1.224,0
	Beklenen Değer	% 40,8	% 52,0	% 7,1	% 100,0
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 60,1	% 48,4	% 42,4	% 52,0
% içinde Eğitim Durumu	% 21,3	% 27,1	% 3,7	% 52,0	
% Toplam	3,2	-1,8	-1,9		
Toplam	Standart Artık Değeri	832	1.315	205	2.352
	Gözlenen Değer	832,0	1.315,0	205,0	2.352,0
	Beklenen Değer	% 35,4	% 55,9	% 8,7	% 100,0
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
	% içinde Eğitim Durumu	% 35,4	% 55,9	% 8,7	% 100,0
	% Toplam				

İstatistiksel Olarak Anılamlı Fark (Ki-Kare=36,031; df=2; p<.001; Cramer's V=0,124): Depremle ilgili olarak düzenlenen Van halkına destek kampanyalarından birine katılmış olduğunu söyleyen gençler arasında lise (neredeyse) ve üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin sayısı beklenenden azdır. Bu kampanyalardan herhangi birine katılmamış olan gençler arasında üniversite mezunlarının sayısı beklenenden az, eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 39. Eğitimsel Kazanım – Bağış Kampanyasına Destek**

			Lise altı	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Toplam
Bağış Kampanyasına Destek	Evet	Gözlenen Değer	188	400	75	663
		Beklenen Değer	234,4	371,1	57,5	663,0
		% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 28,4	% 60,3	% 11,3	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 22,6	% 30,4	% 36,8	% 28,2
		% Toplam	% 8,0	% 17,0	% 3,2	% 28,2
		Standart Artık Değeri	-3,0	1,5	2,3	
	Hayır	Gözlenen Değer	644	917	129	1.690
		Beklenen Değer	597,6	945,9	146,5	1.690,0
		% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 38,1	% 54,3	% 7,6	% 100,0
		% içinde Eğitim Durumu	% 77,4	% 69,6	% 63,2	% 71,8
% Toplam		% 27,4	% 39,0	% 5,5	% 71,8	
		Standart Artık Değeri	1,9	-9	-1,4	
Toplam	Gözlenen Değer	832	1.317	204	2.353	
	Beklenen Değer	832,0	1.317,0	204,0	2.353,0	
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 35,4	% 56,0	% 8,7	% 100,0	
	% içinde Eğitim Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	
	% Toplam	% 35,4	% 56,0	% 8,7	% 100,0	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=23,374; df=2; p<.001; Cramer's V=0,10): Televizyonda vs. yayınlanan bağış kampanyalarından biri için cep telefonuyla bağış mesajı göndermiş olduğunu söyleyen üniversite mezunlarının sayısı beklenenden fazla, eğitim seviyesi lise altında olanların sayısı beklenenden azdır. Böyle bir bağış yapmamış olduğunu söyleyen gençler arasında eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin sayısı neredeyse beklenenden fazladır.

**Tablo 40. Eğitimsel Kazanım – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Lise altı	621	2,7939	1,52062
Lise mezunu	895	3,1196	1,59985
Üniversite mezunu	135	3,2148	1,63171
Toplam	1.651	3,0048	1,58094

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $F(2, 1648)=9,165; p<.001$ ): Eğitim seviyesi lise altında olan gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri ( $M=2,79; SD=1,52$ ), lise ( $M=3,12; SD=1,60$ ) ve üniversite mezunlarının ( $M=3,21; SD=1,63$ ) genel siyasi katılım düzeylerinden daha düşüktür.

## Cinsiyet – Siyasi Katılım

**Tablo 41. Cinsiyet – Oy Verme**

Oy Verme	Bir partiye oy verir	Gözlenen Değer	Kadın	Erkek	Toplam
		Beklenen Değer	640	787	1.427
		% içinde Oy Verme	% 44,8	% 55,2	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 54,9	% 61,2	% 58,2
		% Toplam	% 26,1	% 32,1	% 58,2
		Standart Artık Değeri	-1,5	1,4	
	Kararsız	Gözlenen Değer	351	308	659
		Beklenen Değer	313,4	345,6	659,0
		% içinde Oy Verme	% 53,3	% 46,7	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 30,1	% 24,0	% 26,9
		% Toplam	% 14,3	% 12,6	% 26,9
		Standart Artık Değeri	2,1	-2,0	
	Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	174	190	364
		Beklenen Değer	173,1	190,9	364,0
		% içinde Oy Verme	% 47,8	% 52,2	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 14,9	% 14,8	% 14,9
		% Toplam	% 7,1	% 7,8	% 14,9
		Standart Artık Değeri	,1	-,1	
Toplam		Gözlenen Değer	1.165	1.285	2.450
		Beklenen Değer	1.165,0	1.285,0	2.450,0
		% içinde Oy Verme	% 47,6	% 52,4	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 47,6	% 52,4	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anılamlı Fark (Kı-Kare=12,805; df=2; p<.005); Hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan genç kadınların oranı beklenenden yüksek, erkeklerin oranı beklenenden düşüktür.



**Tablo 42. Cinsiyet – Siyasi Parti Üyeliği**

Siyasi Parti Üyeliği	Üye olanlar		Kadın	Erkek	Toplam
	Gözlenen Değer		86	209	295
	Beklenen Değer		140,6	154,4	295,0
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği		% 29,2	% 70,8	% 100,0
	% içinde Cinsiyet		% 7,3	% 16,2	% 12,0
	% Toplam		% 3,5	% 8,5	% 12,0
	Standart Artık Değeri		-4,6	4,4	
	Gözlenen Değer	Üye olmayanlar	1.089	1.081	2.170
	Beklenen Değer		1.034,4	1.135,6	2.170,0
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği		% 50,2	% 49,8	% 100,0
	% içinde Cinsiyet		% 92,7	% 83,8	% 88,0
	% Toplam		% 44,2	% 43,9	% 88,0
	Standart Artık Değeri		1,7	-1,6	
Toplam	Gözlenen Değer		1.175	1.290	2.465
	Beklenen Değer		1.175,0	1.290,0	2.465,0
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği		% 47,7	% 52,3	% 100,0
	% içinde Cinsiyet		% 100,0	% 100,0	% 100,0
	% Toplam		% 47,7	% 52,3	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=46,049; df=1; p<.001; Cramer's V= 1,37): Herhangi bir siyasi partiye üye olan genç kadınların sayısı beklenenden düşük, erkeklerin sayısı beklenenden yüksektir.

**Tablo 43. Cinsiyet – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

	Üye olanlar		Kadın	Erkek	Toplam
STK'lara Üyelik		Gözlenen Değer	223	338	561
		Beklenen Değer	267,5	293,5	561,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 39,8	% 60,2	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 18,7	% 25,9	% 22,5
		% Toplam	% 8,9	% 13,5	% 22,5
		Standart Artık Değeri	-2,7	2,6	
	Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	967	968	1.935
		Beklenen Değer	922,5	1.012,5	1.935,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 50,0	% 50,0	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 81,3	% 74,1	% 77,5
		% Toplam	% 38,7	% 38,8	% 77,5
		Standart Artık Değeri	1,5	-1,4	
Toplam		Gözlenen Değer	1.190	1.306	2.496
		Beklenen Değer	1.190,0	1.306,0	2.496,0
		% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 47,7	% 52,3	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 47,7	% 52,3	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 18,223; df= 1; p<.001; Cramer's V=0,085): Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olduğunu söyleyen gençler arasında kadınların sayısı beklenenden düşük, erkeklerin sayısı beklenenden yüksektir.

**Tablo 44. Cinsiyet- Protestostoya Katılım**

			Kadın	Erkek	Toplam
Protestostoya Katılım	Evet	Gözlenen Değer	92	173	265
		Beklenen Değer	126,2	138,8	265,0
		% içinde Protestostoya Katılım	% 34,7	% 65,3	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 7,8	% 13,3	% 10,7
		% Toplam	% 3,7	% 7,0	% 10,7
		Standart Artık Değeri	-3,0	2,9	
	Hayır	Gözlenen Değer	1.091	1.128	2.219
		Beklenen Değer	1.056,8	1.162,2	2.219,0
		% içinde Protestostoya Katılım	% 49,2	% 50,8	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 92,2	% 86,7	% 89,3
		% Toplam	% 43,9	% 45,4	% 89,3
		Standart Artık Değeri	1,1	-1,0	
Toplam		Gözlenen Değer	1.183	1.301	2.484
		Beklenen Değer	1.183,0	1.301,0	2.484,0
		% içinde Protestostoya Katılım	% 47,6	% 52,4	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 47,6	% 52,4	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 19,815; df= 1; p<.001; Cramer's V= 0,089): Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş/gösteri/protestostoya katılmış olduğunu söyleyen gençlerin içinde kadınların oranı beklenenden düşük, erkeklerin oranı beklenenden yüksektir.

**Tablo 45. Cinsiyet – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

	Evet	Gözlenen Değer	Kadın	Erkek	Toplam
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme					
	Evet	Gözlenen Değer	203	292	495
		Beklenen Değer	236,3	258,7	495,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 41,0	% 59,0	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 17,2	% 22,6	% 20,0
		% Toplam	% 8,2	% 11,8	% 20,0
		Standart Artık Değeri	-2,2	2,1	
	Hayır	Gözlenen Değer	978	1.001	1.979
		Beklenen Değer	944,7	1.034,3	1.979,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 49,4	% 50,6	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 82,8	% 77,4	% 80,0
		% Toplam	% 39,5	% 40,5	% 80,0
		Standart Artık Değeri	1,1	-1,0	
Toplam		Gözlenen Değer	1.181	1.293	2.474
		Beklenen Değer	1.181,0	1.293,0	2.474,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 47,7	% 52,3	% 100,0
		% içinde Cinsiyet	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 47,7	% 52,3	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=11,122; df=1; p≤.001; Cramer's V=0,67): Son bir hafta içinde internette toplumsal bir soruyla ilgili bir ileti paylaşmış söyleyen genç kadınların sayısı beklenenden az, genç erkeklerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 46. Cinsiyet – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Kadın	876	2,9281	1,54271
Erkek	865	3,0775	1,60504
Toplam	1.741	3,0023	1,57531

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (F(1,1739)=3,920; p<.05): Genç kadınların genel siyasi katılım düzeyleri (M=2,93; Sd=1,54) genç erkeklerin genel siyasi katılım düzeylerinden (M=3,08; SD=1,60) daha düşüktür.

## Çalışma Durumu – Siyasi Katılım

**Tablo 47. Çalışma Durumu – Siyasi Parti Üyeliği**

		Gözlenen Değer	Tam zamanlı	Yarı zamanlı / düzensiz	İşsiz	Çalışmıyor	Toplam
Siyasi Parti Üyeliği	Üye olanlar		85	44	16	147	292
		Beklenen Değer	75,8	29,8	12,5	173,9	292,0
		% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 29,1	% 15,1	% 5,5	% 50,3	% 100,0
		% içinde Çalışma Durumu	% 13,4	% 17,7	% 15,4	% 10,1	% 12,0
		% Toplam	% 3,5	% 1,8	% 0,7	% 6,0	% 12,0
		Standart Artık Değeri	1,1	2,6	1,0	-2,0	
	Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	547	205	88	1.304	2.144
		Beklenen Değer	556,2	219,2	91,5	1.277,1	2.144,0
		% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 25,5	% 9,6	% 4,1	% 60,8	% 100,0
		% içinde Çalışma Durumu	% 86,6	% 82,3	% 84,6	% 89,9	% 88,0
		% Toplam	% 22,5	% 8,4	% 3,6	% 53,5	% 88,0
		Standart Artık Değeri	-4	-1,0	-4	,8	
Toplam		Gözlenen Değer	632	249	104	1.451	2.436
		Beklenen Değer	632,0	249,0	104,0	1.451,0	2.436,0
		% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 25,9	% 10,2	% 4,3	% 59,6	% 100,0
		% içinde Çalışma Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 25,9	% 10,2	% 4,3	% 59,6	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=14,781; df=3; p<.005; Cramer's V=0,078): Yarı zamanlı-düzensiz çalışan gençlerin parti üyeliği oranı beklenenden yüksek, çalışmayan gençlerin parti üyeliği oranı beklenenden düşüktür.

**Tablo 48. Çalışma Durumu – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Tam zamanlı	Yarı zamanlı / düzensiz	İşsiz	Çalışmıyor	Toplam
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	117	69	27	342	555
	Gözlenen Değer	144,2	57,1	23,8	329,8	555,0
	Beklenen Değer	% 21,1	% 12,4	% 4,9	% 61,6	% 100,0
	% içinde STK'lara Üyelik	% 18,3	% 27,2	% 25,5	% 23,3	% 22,5
	% içinde Çalışma Durumu	% 4,7	% 2,8	% 1,1	% 13,9	% 22,5
	% Toplam	-2,3	1,6	,6	,7	
	Standart Artık Değeri	524	185	79	1.124	1.912
Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	496,8	196,9	82,2	1.136,2	1.912,0
	Beklenen Değer	% 27,4	% 9,7	% 4,1	% 58,8	% 100,0
	% içinde STK'lara Üyelik	% 81,7	% 72,8	% 74,5	% 76,7	% 77,5
	% içinde Çalışma Durumu	% 21,2	% 7,5	% 3,2	% 45,6	% 77,5
	% Toplam	1,2	-8	-3	-4	
	Standart Artık Değeri	641	254	106	1.466	2.467
Toplam	Gözlenen Değer	641,0	254,0	106,0	1.466,0	2.467,0
	Beklenen Değer	% 26,0	% 10,3	% 4,3	% 59,4	% 100,0
	% içinde STK'lara Üyelik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
	% içinde Çalışma Durumu	% 26,0	% 10,3	% 4,3	% 59,4	% 100,0
	% Toplam					

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=10,917; df=3; p<.05; Cramer's V=0,067): Tam zamanlı çalışan gençlerden herhangi bir STK'da üye/gönüllü olanların oranı beklenenden düşüktür.

**Tablo 49. Çalışma Durumu – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği**

		Tam zamanlı	Yarı zamanlı / düzensiz	İşsiz	Çalışmıyor	Toplam
STK'ya üyelik	Evet, isterim	173	68	37	532	810
	Gözlenen Değer	217,7	77,8	36,4	478,1	810,0
	Beklenen Değer	% 21,4	% 8,4	% 4,6	% 65,7	% 100,0
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 32,5	% 35,8	% 41,6	% 45,5	% 40,9
	% içinde Çalışma Durumu	% 8,7	% 3,4	% 1,9	% 26,9	% 40,9
	% Toplam	-3,0	-1,1	,1	2,5	
	Standart Artık Değeri	359	122	52	636	1.169
Hayır, istemem	Gözlenen Değer	314,3	112,2	52,6	689,9	1.169,0
	Beklenen Değer	% 30,7	% 10,4	% 4,4	% 54,4	% 100,0
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 67,5	% 64,2	% 58,4	% 54,5	% 59,1
	% içinde Çalışma Durumu	% 18,1	% 6,2	% 2,6	% 32,1	% 59,1
	% Toplam	2,5	,9	-,1	-2,1	
	Standart Artık Değeri	532	190	89	1.168	1.979
Toplam	Gözlenen Değer	532,0	190,0	89,0	1.168,0	1.979,0
	Beklenen Değer	% 26,9	% 9,6	% 4,5	% 59,0	% 100,0
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
	% içinde Çalışma Durumu	% 26,9	% 9,6	% 4,5	% 59,0	% 100,0
	% Toplam					

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=27,962; df=3; p<,001; Cramer's V= 0,119): İleride bir sivil toplum kuruluşuna üye/gönüllü olmak isteyen tam zamanlı çalışan gençlerin oranı beklenenden düşük, böyle bir isteği olmayan tam zamanlı çalışan gençlerin oranı beklenenden yüksektir. İleride bir sivil toplum kuruluşuna üye/gönüllü olmak isteyenler arasında çalışmayan gençlerin oranı beklenenden yüksek; böyle bir isteği olmayan gençler arasında çalışmayan gençlerin oranı beklenenden düşüktür.



**Tablo 50. Çalışma Durumu – Devlet Kurumuna Şikâyet**

		Tam zamanlı	Yarı zamanlı / düzensiz	İşsiz	Çalışmıyor	Toplam
Devlet Kurumuna Şikâyet	Evet	67	42	11	119	239
		62,1	24,5	10,2	142,1	239,0
		% 28,0	% 17,6	% 4,6	% 49,8	% 100,0
		% 10,5	% 16,7	% 10,5	% 8,2	% 9,7
		% 2,7	% 1,7	% 0,4	% 4,8	% 9,7
	Standart Artık Değeri	,6	3,5	,2	-1,9	
Hayır	Gözlenen Değer	571	210	94	1.341	2.216
	Beklenen Değer	575,9	227,5	94,8	1.317,9	2.216,0
		% 25,8	% 9,5	% 4,2	% 60,5	% 100,0
		% 89,5	% 83,3	% 89,5	% 91,8	% 90,3
		% 23,3	% 8,6	% 3,8	% 54,6	% 90,3
	Standart Artık Değeri	-2	-1,2	-,1	,6	
Toplam	Gözlenen Değer	638	252	105	1.460	2.455
	Beklenen Değer	638,0	252,0	105,0	1.460,0	2.455,0
		% 26,0	% 10,3	% 4,3	% 59,5	% 100,0
		% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% 26,0	% 10,3	% 4,3	% 59,5	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=18,441; df=3; p<.001; Cramer's V=0,087): Son üç ay içinde herhangi bir sorun ile ilgili olarak bir devlet kurumuna şikâyetini iletmış olan gençler arasında yarı zamanlı-düzensiz çalışanların oranı beklenenden yüksek; çalışmayan gençlerin oranı neredeyse beklenenden düşüktür.

**Tablo 51. Çalışma Durumu – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

			Tam zamanlı	Yarı zamanlı / düzensiz	İşsiz	Çalışmıyor	Toplam
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	Gözlenen Değer	106	57	32	295	490
		Beklenen Değer	127,0	50,3	21,0	291,7	490,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 21,6	% 11,6	% 6,5	% 60,2	% 100,0
		% içinde Çalışma Durumu	% 16,7	% 22,7	% 30,5	% 20,3	% 20,0
		% Toplam	% 4,3	% 2,3	% 1,3	% 12,1	% 20,0
		Standart Artık Değeri	-1,9	,9	2,4	,2	
Hayır		Gözlenen Değer	528	194	73	1.161	1.956
		Beklenen Değer	507,0	200,7	84,0	1.164,3	1.956,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 27,0	% 9,9	% 3,7	% 59,4	% 100,0
		% içinde Çalışma Durumu	% 83,3	% 77,3	% 69,5	% 79,7	% 80,0
		% Toplam	% 21,6	% 7,9	% 3,0	% 47,5	% 80,0
		Standart Artık Değeri	,9	-5	-1,2	-1	
Toplam		Gözlenen Değer	634	251	105	1.456	2.446
		Beklenen Değer	634,0	251,0	105,0	1.456,0	2.446,0
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 25,9	% 10,3	% 4,3	% 59,5	% 100,0
		% içinde Çalışma Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
		% Toplam	% 25,9	% 10,3	% 4,3	% 59,5	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=12,664; df=3; p≤0,05; Cramer's V=0,72): Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili ileti yazmış olan gençler arasında işsiz gençlerin oranı beklenenden düşük, tam zamanlı çalışan gençlerin oranı neredeyse beklenenden düşüktür.

**Tablo 52. Çalışma Durumu – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

			Tam zamanlı	Yarı zamanlı / düzensiz	İşsiz	Çalışmıyor	Toplam
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	Gözlenen Değer	274	132	53	730	1.189
		Beklenen Değer	307,8	122,1	51,1	708,1	1.189,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 23,0	% 11,1	% 4,5	% 61,4	% 100,0
		% içinde Çalışma Durumu	% 43,3	% 52,6	% 50,5	% 50,1	% 48,6
		% Toplam	% 11,2	% 5,4	% 2,2	% 29,9	% 48,6
		Standart Artık Değeri	-1,9	,9	,3	,8	
	Hayır	Gözlenen Değer	359	119	52	726	1.256
		Beklenen Değer	325,2	128,9	53,9	747,9	1.256,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 28,6	% 9,5	% 4,1	% 57,8	% 100,0
		% içinde Çalışma Durumu	% 56,7	% 47,4	% 49,5	% 49,9	% 51,4
	% Toplam	% 14,7	% 4,9	% 2,1	% 29,7	% 51,4	
	Standart Artık Değeri	1,9	-9	-3	-8		
Toplam	Gözlenen Değer	633	251	105	1.456	2.445	
	Beklenen Değer	633,0	251,0	105,0	1.456,0	2.445,0	
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 25,9	% 10,3	% 4,3	% 59,6	% 100,0	
	% içinde Çalışma Durumu	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	
	% Toplam	% 25,9	% 10,3	% 4,3	% 59,6	% 100,0	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=10,279; df=3; p<.05; Cramer's V=0,065): Van depremi ile ilgili düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından herhangi birine katılmış olan gençler arasında tam zamanlı çalışan gençlerin oranı neredeyse beklenenden düşük, kampanyalardan herhangi birine katılmamış olan gençler arasında tam zamanlı çalışan gençlerin oranı neredeyse beklenenden yüksektir.

## Haftalık Çalışma Saati (Çalışan Gençler Arasında) – Siyasi Katılım

**Tablo 53. Haftalık Çalışma Saati (Çalışan Gençler Arasında) – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

	Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	N	Ortalama	Standart Sapma
Haftalık Çalışma Saati	Üye olanlar	169	44,04	22,740
	Üye olmayanlar	642	49,05	19,823

istatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $t(574)=-2,79$  ;  $p\leq 0,05$ ): Okuduğu üniversite bir kentte bulunan öğrencilerin genel siyasi katılım seviyesi ( $M=3,06$ ;  $SD=1,56$ ) okudukları üniversite bir metropolde bulunan öğrencilerin genel siyasi katılım seviyesinden ( $M=3,44$ ;  $SD=1,62$ ) düşüktür.

**Tablo 54. Haftalık Çalışma Saati (Çalışan Gençler Arasında) – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

	Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	N	Ortalama	Standart Sapma
Haftalık Çalışma Saati	Evet	147	42,27	19,469
	Hayır	655	49,29	20,642

istatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $t(800)=-3,769$ ;  $p<0,001$ ): Son hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir mesaj paylaşmış olan çalışan gençlerin ortalama haftalık çalışma saatleri ( $M=42,27$ ;  $SD=19,469$ ), bu yönde bir ileti paylaşmamış olan çalışan gençlerin ortalama haftalık çalışma saatlerinden ( $M=49,29$ ;  $SD=20,642$ ) daha düşüktür.

**Tablo 55. Haftalık Çalışma Saati (Çalışan Gençler Arasında) – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

	Van Dayanışma Kampanyasına Destek	N	Ortalama	Standart Sapma
Haftalık Çalışma Saati	Evet	372	45,60	20,652
	Hayır	431	50,10	20,411

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $t(801)=-3,097$ ;  $p\leq.005$ ): Depremle ilgili olarak düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından birine katılmış olan çalışan gençlerin haftalık çalışma saati ortalamaları ( $M=45,60$ ;  $SD=20,652$ ) kampanyalardan birine katılmamış olan çalışan gençlerin haftalık çalışma saati ortalamalarından ( $M=50,10$ ;  $SD=20,411$ ) daha düşüktür.

## İşsiz İdare Etme Süresi – Siyasi Katılım

**Tablo 56. İşsiz İdare Etme Süresi – Siyasi Parti Üyeliği**

		İşsiz idare etme süresi				Toplam
		Hfiç	Bir ay	Bir yıl	Süresiz	
Siyasi Parti Üyeliği	Üye olanlar	50	47	51	41	189
	Gözlenen Değer	71,6	38,3	42,2	36,9	189,0
	Beklenen Değer	% 26,5	% 24,9	% 27,0	% 21,7	% 100,0
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 9,6	% 16,8	% 16,6	% 15,2	% 13,7
	% içinde İşsiz idare etme süresi	% 3,6	% 3,4	% 3,7	% 3,0	% 13,7
	% Toplam	-2,5	1,4	1,4	,7	
	Standart Artık Değeri	471	232	256	228	1.187
	Üye olmayanlar	449,4	240,7	264,8	232,1	1.187,0
	Gözlenen Değer	% 39,7	% 19,5	% 21,6	% 19,2	% 100,0
	Beklenen Değer	% 90,4	% 83,2	% 83,4	% 84,8	% 86,3
	% içinde İşsiz idare etme süresi	% 34,2	% 16,9	% 18,6	% 16,6	% 86,3
	% Toplam	1,0	-6	-5	-3	
	Standart Artık Değeri	521	279	307	269	1.376
Toplam	Gözlenen Değer	521,0	279,0	307,0	269,0	1.376,0
	Beklenen Değer	% 37,9	% 20,3	% 22,3	% 19,5	% 100,0
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
	% içinde İşsiz idare etme süresi					

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=12,469; df=3; p<.01; Cramer's V=0,095): İşsiz hiç idare edemeyeceğini söyleyen gençlerden herhangi bir siyasi partiye üye olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 57. İşsiz İdare Etme Süresi – Protestoya Katılım**

		İşsiz idare etme süresi						Toplam
		Hiç	Bir ay	Bir yıl	Süresiz			
Protestoya Katılım	Evet	41	40	33	26	140		
	Gözlenen Değer	53,0	28,4	31,3	27,2	140,0		
	Beklenen Değer	% 29,3	% 28,6	% 23,6	% 18,6	% 100,0		
	% içinde Protestoya Katılım	% 7,8	% 14,2	% 10,6	% 9,6	% 10,1		
	% içinde İşsiz idare etme süresi	% 3,0	% 2,9	% 2,4	% 1,9	% 10,1		
Hayır	Standart Artık Değeri	-1,7	2,2	3	-2			
	Gözlenen Değer	485	242	278	244	1.249		
	Beklenen Değer	473,0	253,6	279,7	242,8	1.249,0		
	% içinde Protestoya Katılım	% 38,8	% 19,4	% 22,3	% 19,5	% 100,0		
	% içinde İşsiz idare etme süresi	% 92,2	% 85,8	% 89,4	% 90,4	% 89,9		
Toplam	% Toplam	% 34,9	% 17,4	% 20,0	% 17,6	% 89,9		
	Standart Artık Değeri	,6	-1,7	-1	,1			
	Gözlenen Değer	526	282	311	270	1.389		
	Beklenen Değer	526,0	282,0	311,0	270,0	1.389,0		
	% içinde Protestoya Katılım	% 37,9	% 20,3	% 22,4	% 19,4	% 100,0		
% içinde İşsiz idare etme süresi	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0			
% Toplam	% 37,9	% 20,3	% 22,4	% 19,4	% 100,0			

İstatistiksel Olarak Anamlı Fark (Ki-Kare=8,430; df=3; p<.05; Cramer's V=0,078): Son üç ay içinde bir toplu yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu söyleyen gençlerden işsiz hiç idare edemeyeceğini belirtenlerin sayısı neredeyse beklenenden az, aynı grup içinde işsiz 1 ay idare edebileceğini belirtenlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 58. İşsiz İdare Etme Süresi – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

		İşsiz idare etme süresi				Toplam
		Hiç	Bir ay	Bir yıl	Süresiz	
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet					
	Gözlenen Değer	219	135	166	123	643
	Beklenen Değer	244,2	130,9	143,0	124,9	643,0
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 34,1	% 21,0	% 25,8	% 19,1	% 100,0
	% içinde işsiz idare etme süresi	% 41,8	% 48,0	% 54,1	% 45,9	% 46,6
	% Toplam	% 15,9	% 9,8	% 12,0	% 8,9	% 46,6
Hayır	Standart Artık Değeri	-1,6	,4	1,9	-2	
	Gözlenen Değer	305	146	141	145	737
	Beklenen Değer	279,8	150,1	164,0	143,1	737,0
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 41,4	% 19,8	% 19,1	% 19,7	% 100,0
	% içinde işsiz idare etme süresi	% 58,2	% 52,0	% 45,9	% 54,1	% 53,4
	% Toplam	% 22,1	% 10,6	% 10,2	% 10,5	% 53,4
Toplam	Standart Artık Değeri	1,5	-,3	-1,8	,2	
	Gözlenen Değer	524	281	307	268	1.380
	Beklenen Değer	524,0	281,0	307,0	268,0	1.380,0
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 38,0	% 20,4	% 22,2	% 19,4	% 100,0
	% içinde işsiz idare etme süresi	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
	% Toplam	% 38,0	% 20,4	% 22,2	% 19,4	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 12,014; df=3; p<.01; Cramer's V=0,093): İşsiz bir yıl kadar idare edebileceğini söyleyen gençlerin içinde Van depremiyle ilgili düzenlenen destek kampanyalarına katılmış olan gençlerin oranı neredeyse beklenenden yüksek, bu kampanyalardan herhangi birine katılmamış olan gençlerin oranı neredeyse beklenenden düşüktür.



## Ailesiz İdare Etme Süresi – Siyasi Katılım

Tablo 59. Ailesiz İdare Etme Süresi – Oy Verme

		Ailesiz idare etme süresi				Toplam
		Hiç idare edemeyen	Bir ay	Altı ay/ bir yıl	Süresiz idare	
Oy Verme	Bir partiye oy verir	644	242	205	31	1.122
	Gözlenen Değer	677,5	228,9	185,6	30,1	1.122
	Beklenen Değer	% 57,40	% 21,60	% 18,30	% 2,80	% 100,00
	% içinde Oy Verme	% 54,90	% 61,10	% 63,90	% 59,60	% 57,80
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 33,20	% 12,50	% 10,60	% 1,60	% 57,80
	% Toplam	-1,3	0,9	1,4	0,2	
	Standart Artık Değeri	351	106	71	10	538
	Gözlenen Değer	324,9	109,8	89	14,4	538
	Beklenen Değer	% 65,20	% 19,70	% 13,20	% 1,90	% 100,00
	% içinde Oy Verme	% 29,90	% 26,80	% 22,10	% 19,20	% 27,70
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 18,10	% 5,50	% 3,70	% 0,50	% 27,70
	% Toplam	1,5	-0,4	-1,9	-1,2	
	Standart Artık Değeri	177	48	45	11	281
	Gözlenen Değer	169,7	57,3	46,5	7,5	281
	Beklenen Değer	% 63,00	% 17,10	% 16,00	% 3,90	% 100,00
	% içinde Oy Verme	% 15,10	% 12,10	% 14,00	% 21,20	% 14,50
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 9,10	% 2,50	% 2,30	% 0,60	% 14,50
	% Toplam	0,6	-1,2	-0,2	1,3	
	Standart Artık Değeri	1.172	396	321	52	1.941
	Gözlenen Değer	1.172	396	321	52	1.941
	Beklenen Değer	% 60,40	% 20,40	% 16,50	% 2,70	% 100,00
	% içinde Oy Verme	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 60,40	% 20,40	% 16,50	% 2,70	% 100,00
	% Toplam					

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=15,169; df=6; p<.05; Cramer's V=0,063); Hangi partiye oy vereceği konusunda katırsız olan gençler arasında ailesiz olmadan 6 ay/1 yıl kadar idare edebileceğini söyleyen gençlerin oranı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 60. Ailesiz İdare Etme Süresi – Siyasi Parti Üyeliği**

		Ailesiz idare etme süresi				Toplam
		Hiç idare edemeyen	Bir ay	Altı ay/ bir yıl	Süresiz idare	
Siyasi Parti Üyeliği	Üye olanlar	112	50	47	10	219
	Gözlenen Değer	133,1	44,1	36	5,8	219
	Beklenen Değer	% 51,10	% 22,80	% 21,50	% 4,60	% 100,00
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 9,40	% 12,70	% 14,60	% 19,20	% 11,20
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 5,70	% 2,60	% 2,40	% 0,50	% 11,20
	% Toplam	-1,8	0,9	1,8	1,7	
	Standart Artık Değeri	1.074	343	274	42	1.733
	Gözlenen Değer	1.052,9	348,9	285	46,2	1.733
	Beklenen Değer	% 62,00	% 19,80	% 15,80	% 2,40	% 100,00
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 90,60	% 87,30	% 85,40	% 80,80	% 88,80
% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 55,00	% 17,60	% 14,00	% 2,20	% 88,80	
% Toplam	0,6	-0,3	-0,7	-0,6		
Standart Artık Değeri	1.186	393	321	52	1.952	
Gözlenen Değer	1.186	393	321	52	1.952	
Beklenen Değer	% 60,80	% 20,10	% 16,40	% 2,70	% 100,00	
% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 60,80	% 20,10	% 16,40	% 2,70	% 100,00	
% Toplam						

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=11,772; df=3; p<.01; Cramer's V=0,078): Herhangi bir siyasi partiye üye olan gençler arasında ailesiz hiç idare edemeyeceğini söyleyen gençlerin oranı neredeyse beklenenden az. 6 ay/1 yıl kadar idare edebileceğini söyleyen gençlerin oranı neredeyse beklenenden fazladır.

**Tablo 61. Ailesiz İdare Etme Süresi – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Ailesiz idare etme süresi				Toplam
		Hiç idare edemeyen	Bir ay	Altı ay/ bir yıl	Süresiz idare	
STK'lara Üyelik	Üye olanlar					
	Gözlenen Değer	221	103	80	15	
	Beklenen Değer	253	85,9	69,1	11	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 52,70	% 24,60	% 19,10	% 3,60	
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 18,50	% 25,40	% 24,50	% 28,80	
	% Toplam	% 11,20	% 5,20	% 4,00	% 0,80	
	Standart Artık Değeri	-2	1,8	1,3	1,2	
Üye olmayanlar						
	Gözlenen Değer	972	302	246	37	
	Beklenen Değer	940	319,1	256,9	41	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 62,40	% 19,40	% 15,80	% 2,40	
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 81,50	% 74,60	% 75,50	% 71,20	
	% Toplam	% 49,20	% 15,30	% 12,40	% 1,90	
	Standart Artık Değeri	1	-1	-0,7	-0,6	
Toplam						
	Gözlenen Değer	1.193	405	326	52	
	Beklenen Değer	1.193	405	326	52	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 60,40	% 20,50	% 16,50	% 2,60	
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
	% Toplam	% 60,40	% 20,50	% 16,50	% 2,60	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=13,448; df=3; p<.005; Cramer's V=0,082): Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan gençler arasında ailesi olmadan hiç idare edemeyeceğini söyleyen gençlerin oranı beklenenden azdır.

**Tablo 62. Ailesiz İdare Etme Süresi – Protestoaya Katılım**

		Ailesiz idare etme süresi				Toplam	
		Hiç idare edemeyen	Bir ay	Altı ay/ bir yıl	Süresiz idare		
Protestoaya Katılım	Evet	111	45	34	11	201	
		121,5	41	33,2	5,3	201	
		% 55,20	% 22,40	% 16,90	% 5,50	% 100,00	
		% 9,30	% 11,20	% 10,50	% 21,20	% 10,20	
		% 5,60	% 2,30	% 1,70	% 0,60	% 10,20	
		-1	0,6	0,1	25		
	Hayır	1.078	356	291	41	1.766	
		1.067,5	360	291,8	46,7	1.766	
		% 61,00	% 20,20	% 16,50	% 2,30	% 100,00	
		% 90,70	% 88,80	% 89,50	% 78,80	% 89,80	
		% 54,80	% 18,10	% 14,80	% 2,10	% 89,80	
		0,3	-0,2	0	-0,8		
		1.189	401	325	52	1.967	
		1.189	401	325	52	1.967	
		% 60,40	% 20,40	% 16,50	% 2,60	% 100,00	
		% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
		% 60,40	% 20,40	% 16,50	% 2,60	% 100,00	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=8,249; df=3; p<.05; Cramer's V=0,065): Son üç ay içinde bir toplu yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu söyleyen gençler arasında ailesiz olmayan süresiz idare edebileceğini söyleyen gençlerin oranı beklenenden fazladır.

**Tablo 63. Ailesiz İdare Etme Süresi – Bağış Kampanyasına Destek**

		Ailesiz idare etme süresi				Toplam
		Hiç idare edemeyen	Bir ay	Altı ay/ bir yıl	Süresiz idare	
Bağış Kampanyasına Destek	Evete	296	120	110	16	542
	Beklenen Değer	327,7	110,4	89,5	14,4	542
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 54,60	% 22,10	% 20,30	% 3,00	% 100,00
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 24,90	% 30,00	% 34,00	% 30,80	% 27,60
	% Toplam	% 15,10	% 6,10	% 5,60	% 0,80	% 27,60
	Standart Artık Değeri	-1,8	0,9	2,2	0,4	
Hayır	Gözlenen Değer	891	280	214	36	1.421
	Beklenen Değer	859,3	289,6	234,5	37,6	1.421
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 62,70	% 19,70	% 15,10	% 2,50	% 100,00
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 75,10	% 70,00	% 66,00	% 69,20	% 72,40
	% Toplam	% 45,40	% 14,30	% 10,90	% 1,80	% 72,40
	Standart Artık Değeri	1,1	-0,6	-1,3	-0,3	
Toplam	Gözlenen Değer	1.187	400	324	52	1.963
	Beklenen Değer	1.187	400	324	52	1.963
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 60,50	% 20,40	% 16,50	% 2,60	% 100,00
	% içinde Ailesiz idare etme süresi	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% Toplam	% 60,50	% 20,40	% 16,50	% 2,60	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=12,164; df=3; p<.01; Cramer's V=0,079): Televizyonda vs. yayınlanan bir bağış kampanyasına cep telefonu ile bağış yapmış olduğunu söyleyen gençler arasında ailesiz hiç idare edemeyeceğini söyleyen gençlerin oranı neredeyse bekle- nenden az, 6 ay/1 yıl kadar idare edebileceğini söyleyen gençlerin oranı beklenenden fazladır.

**Tablo 64. Ailesiz İdare Etme Süresi – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Hiç idare edemeyen	910	2,8846	1,55532
Bir ay	260	3,0577	1,59649
Altı ay/bir yıl	227	3,326	1,52541
Süresiz idare	33	3,3636	1,55761
Toplam	1.430	2,9972	1,5659

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (  $F(3,1426)=5,691$ ;  $p \leq .001$ ): Ailesiz 6 ay/1 yıl idare edebileceğini söyleyen gençlerin ortalama siyasi katılım düzeyleri ( $M=3,33$ ;  $SD=1,52$ ) ailesiz hiç idare edemeyeceğini söyleyen gençlerin ortalama siyasi katılım düzeylerinden ( $M=2,89$ ;  $SD=1,55$ ) daha yüksektir.

## Etnik Kimlik (Türk-Diğer) – Siyasi Katılım

Tablo 65. Etnik Kimlik (Türk-Diğer) – Oy Verme

		Etnik Kimlik		Toplam
		Türk	Diğer	
Oy Verme	Bir partiye oy verir	1.074	353	1.427
		1.113,8	313,2	1.427,0
	% içinde Oy Verme	% 75,3	% 24,7	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 56,3	% 65,9	% 58,4
	Standart Artık Değeri	-1,2	2,2	
Kararsız	Gözlenen Değer	547	107	654
		510,5	143,5	654,0
	Beklenen Değer	% 83,6	% 16,4	% 100,0
	% içinde Oy Verme	% 28,7	% 20,0	% 26,8
	% içinde Etnik Kimlik	1,6	-3,1	
Oy kullanmaz	Standart Artık Değeri	285	76	361
		281,8	79,2	361,0
	Gözlenen Değer	% 78,9	% 21,1	% 100,0
	Beklenen Değer	% 15,0	% 14,2	% 14,8
	% içinde Oy Verme	,2	-4	
	% içinde Etnik Kimlik	1.906	536	2.442
Toplam	Standart Artık Değeri	1.906,0	536,0	2.442,0
		% 78,1	% 21,9	% 100,0
	Gözlenen Değer	% 100,0	% 100,0	% 100,0
	Beklenen Değer			
	% içinde Oy Verme			
	% içinde Etnik Kimlik			

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Kı-Kare= 18,566; df=2; p<.001; Cramer's V=0,087): Herhangi bir partiye oy vereceğini söyleyenler arasında da Türk olmayanların oranı beklenenden yüksek, hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan gençler arasında Türk olmayanların oranı beklenenden düşüktür.

**Tablo 66. Etnik Kimlik (Türk-Diğer) – Protestoya Katılım**

		Etnik Kimlik		Toplam
		Türk	Diğer	
Protestoya Katılım	Evet	171	93	264
		206,2	57,8	264,0
	Beklenen Değer			
	% içinde Protestoya Katılım	% 64,8	% 35,2	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 8,8	% 17,2	% 10,7
	Standart Artık Değeri	-2,5	4,6	
Hayır	Gözlenen Değer	1.763	449	2.212
	Beklenen Değer	1.727,8	484,2	2.212,0
	% içinde Protestoya Katılım	% 79,7	% 20,3	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 91,2	% 82,8	% 89,3
	Standart Artık Değeri	,8	-1,6	
Toplam	Gözlenen Değer	1.934	542	2.476
	Beklenen Değer	1.934,0	542,0	2.476,0
	% içinde Protestoya Katılım	% 78,1	% 21,9	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=30,743; df=1;p<.001;Cramer's V=1,11): Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş/gösteriye katıldığını söyleyen gençler arasında Türk olan gençlerin oranı beklenenden düşük, Türk olmayan gençlerin oranı beklenenden yüksektir.



**Tablo 67. Etnik Kimlik (Türk-Diğer) – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

			Etnik Kimlik		Toplam
			Türk	Diğer	
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	Gözlenen Değer	864	327	1.191
		Beklenen Değer	931,2	259,8	1.191,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 72,5	% 27,5	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 44,8	% 60,8	% 48,3
		Standart Artık Değeri	-2,2	4,2	
	Hayır	Gözlenen Değer	1.064	211	1.275
		Beklenen Değer	996,8	278,2	1.275,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 83,5	% 16,5	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 55,2	% 39,2	% 51,7
		Standart Artık Değeri	2,1	-4,0	
Toplam		Gözlenen Değer	1.928	538	2.466
		Beklenen Değer	1.928,0	538,0	2.466,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 78,2	% 21,8	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=42,947,df=1;p<.001;Cramer's V=0,132); Depremle ilgili olarak düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından birine katıldığını söyleyen gençler arasında Türk olanların oranı beklenenden düşük, Türk olmayanların oranı beklenenden yüksek; Bu yönde düzenlenen kampanyalardan herhangi birine katılmadığını söyleyen gençler arasında Türk olanların oranı beklenenden yüksek; Türk olmayanların oranı beklenenden düşüktür.

**Tablo 68. Etnik Kimlik (Türk-Diğer) – Bağış Kampanyasına Destek**

		Etnik Kimlik		Toplam
		Türk	Diğer	
Bağış Kampanyasına Destek	Evet	564	127	691
		540,1	150,9	691,0
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 81,6	% 18,4	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 29,2	% 23,6	% 28,0
	Standart Artık Değeri	1,0	-1,9	
	Gözlenen Değer	1.365	412	1.777
Hayır		1.388,9	388,1	1.777,0
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 76,8	% 23,2	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 70,8	% 76,4	% 72,0
	Standart Artık Değeri	-6	1,2	
	Gözlenen Değer	1.929	539	2.468
	Beklenen Değer	1.929,0	539,0	2.468,0
Toplam	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 78,2	% 21,8	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=6,732; df=1; p<.01; Cramer's V=0,052): Televizyonda vs. düzenlenen bağış kampanyalarından biri için cep telefonuyla bağış mesajı atmış olduğunu söyleyenler arasında Türk olmayanların oranı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 69. Etnik Kimlik (Türk-Diğer) – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Türk	1.356	2,9469	1,56676
Diğer	379	3,2032	1,60469
Toplam	1.735	3,0029	1,57822

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (  $F(1,1733)=7,841$ ;  $p\leq,005$ ): Türk olmayan gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri ( $M=23,2$ ;  $SD=1,6$ ) Türk olan gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden ( $M=2,95$ ;  $SD=1,57$ ) daha yüksektir.

## Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer) – Siyasi Katılım

Tablo 70. Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer) – Oy Verme

		Etnik Kimlik			Toplam
		Türk	Kürt	Diğer	
Oy Verme	Bir partiye oy verir	1.074	287	66	1.427
	Beklenen Değer	1.113,8	248,9	64,3	1.427,0
	% içinde Oy Verme	% 75,3	% 20,1	% 4,6	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 56,3	% 67,4	% 60,0	% 58,4
	Standart Artık Değeri	-1,2	2,4	,2	
Kararsız	Gözlenen Değer	547	88	19	654
	Beklenen Değer	510,5	114,1	29,5	654,0
	% içinde Oy Verme	% 83,6	% 13,5	% 2,9	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 28,7	% 20,7	% 17,3	% 26,8
	Standart Artık Değeri	1,6	-2,4	-1,9	
Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	285	51	25	361
	Beklenen Değer	281,8	63,0	16,3	361,0
	% içinde Oy Verme	% 78,9	% 14,1	% 6,9	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 15,0	% 12,0	% 22,7	% 14,8
	Standart Artık Değeri	,2	-1,5	2,2	
Toplam	Gözlenen Değer	1.906	426	110	2.442
	Beklenen Değer	1.906,0	426,0	110,0	2.442,0
	% içinde Oy Verme	% 78,1	% 17,4	% 4,5	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=26,594;df=4;p<.001); Cramer's V=0,074): Bir partiye oy vereceğini söyleyen gençler arasında Kürt gençlerin oranı beklenenden yüksek; hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan gençler arasında Kürt gençlerin oranı beklenenden düşüktür. Türk veya Kürt olmayan gençlerin oy kullanmayan gençler içindeki oranı beklenenden yüksek; hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan gençler içindeki oranı neredeyse beklenenden düşüktür.

**Tablo 71. Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer) – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Etnik Kimlik			Toplam
		Türk	Kürt	Diğer	
STK'lara Üyelik	Üye olanlar				
	Gözlenen Değer	428	97	36	561
	Beklenen Değer	438,7	97,0	25,3	561,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 76,3	% 17,3	% 6,4	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 22,0	% 22,6	% 32,1	% 22,6
	Standart Artık Değeri	-,5	,0	2,1	
	Üye olmayanlar	1.516	333	76	1.925
	Gözlenen Değer	1.505,3	333,0	86,7	1.925,0
	Beklenen Değer	% 78,8	% 17,3	% 3,9	% 100,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 78,0	% 77,4	% 67,9	% 77,4
	% içinde Etnik Kimlik	,3	,0	-1,2	
	Standart Artık Değeri	1.944	430	112	2.486
Toplam	Gözlenen Değer	1.944,0	430,0	112,0	2.486,0
	Beklenen Değer	% 78,2	% 17,3	% 4,5	% 100,0
	% içinde Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik				

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=6,215; df=2; p<.05; Cramer's V=0,050): Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan gençler arasında Türk veya Kürt olmayan gençlerin oranı beklenenden yüksektir.

**Tablo 72. Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer) – Protestoya Katılım**

		Etnik Kimlik			Toplam
		Türk	Kürt	Diğer	
Protestoya Katılım	Evet				
		Gözlenen Değer	66	27	264
		Beklenen Değer	45,8	11,9	264,0
		% içinde Protestoya Katılım	% 25,0	% 10,2	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 15,3	% 24,1	% 10,7
		Standart Artık Değeri	3,0	4,4	
Hayır		Gözlenen Değer	364	85	2.212
		Beklenen Değer	384,2	100,1	2.212,0
		% içinde Protestoya Katılım	% 16,5	% 3,8	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 84,7	% 75,9	% 89,3
		Standart Artık Değeri	-1,0	-1,5	
Toplam		Gözlenen Değer	1.934	112	2.476
		Beklenen Değer	1.934,0	430,0	2.476,0
		% içinde Protestoya Katılım	% 17,4	% 4,5	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=37,898; df=2; p<.001; Cramer's V=0,124): Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş/gösteri/protestoya katıldığını söyleyen gençler arasında Türk gençlerin oranı beklenenden düşük; Kürt gençlerin ve Türk veya Kürt olmayan gençlerin oranları beklenenden yüksektir.

**Tablo 73. Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer) – Çevrimiçi Siyasal Mesaj Verme**

		Etnik Kimlik			Toplam
		Türk	Kürt	Diğer	
Çevrimiçi Siyasal Mesaj Verme	Evete	394	70	31	495
	Beklenen Değer	386,6	85,9	22,5	495,0
	% içinde Çevrimiçi Siyasal Mesaj Verme	% 79,6	% 14,1	% 6,3	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 20,5	% 16,4	% 27,7	% 20,1
	Standart Artık Değeri	,4	-1,7	1,8	
Hayır	Gözlenen Değer	1.532	358	81	1.971
	Beklenen Değer	1.539,4	342,1	89,5	1.971,0
	% içinde Çevrimiçi Siyasal Mesaj Verme	% 77,7	% 18,2	% 4,1	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 79,5	% 83,6	% 72,3	% 79,9
	Standart Artık Değeri	-2	,9	-9	
Toplam	Gözlenen Değer	1.926	428	112	2.466
	Beklenen Değer	1.926,0	428,0	112,0	2.466,0
	% içinde Çevrimiçi Siyasal Mesaj Verme	% 78,1	% 17,4	% 4,5	% 100,0
	% içinde Etnik Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=7,902; df=2; p<.05; Cramer's V=0,057): Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili bir ileti yazmış olduğunu söyleyen gençler arasında Türk veya Kürt olmayan gençlerin oranı neredeyse beklenenden yüksektir.

**Tablo 74. Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer) – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

		Etnik Kimlik			Toplam
		Türk	Kürt	Diğer	
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet				
		Gözlenen Değer	262	65	1.191
		Beklenen Değer	205,7	54,1	1.191,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 22,0	% 5,5	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 61,5	% 58,0	% 48,3
		Standart Artık Değeri	3,9	1,5	
Hayır		Gözlenen Değer	164	47	1.275
		Beklenen Değer	996,8	57,9	1.275,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 12,9	% 3,7	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 55,2	% 42,0	% 51,7
		Standart Artık Değeri	2,1	-1,4	
Toplam		Gözlenen Değer	1.928	112	2.466
		Beklenen Değer	1.928,0	112,0	2.466,0
		% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 78,2	% 4,5	% 100,0
		% içinde Etnik Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=43,373; df=2; p<.001; Cramer's V=0,133): Depremle ilgili olarak düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından birine katılmış söyleyen gençler arasında Türk gençlerin oranı beklenenden düşük; Kürt gençlerin oranı beklenenden yüksektir. Kampanyalardan birine destek olmadığını söyleyen gençler arasında ise Türk gençlerin oranı beklenenden yüksek, Kürt gençlerin oranı beklenenden düşüktür.



**Tablo 75. Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer) – Bağış Kampanyasına Destek**

		Etnik Kimlik			Toplam
		Türk	Kürt	Diğer	
Bağış Kampanyasına Destek	Evet	Gözlenen Değer 564 540,1 % 81,6 % 29,2	93 119,6 % 13,5 % 21,8	34 31,4 % 4,9 % 30,4	691 691,0 % 100,0 % 28,0
	Hayır	Standart Artık Değeri 1,0 1.365 1.388,9	-2,4 334 307,4	,5 78 80,6	1.777 1.777,0
		Gözlenen Değer 1.388,9 % 76,8 % 70,8	307,4 % 18,8 % 78,2	80,6 % 4,4 % 69,6	1.777,0 % 100,0 % 72,0
		Standart Artık Değeri -6 1.929	1,5 427	-3 112	2.468 2.468
		Gözlenen Değer 1.929,0 % 78,2 % 100,0	427,0 % 17,3 % 100,0	112,0 % 4,5 % 100,0	2.468,0 % 100,0 % 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 9,970; df=2; p<.01; Cramer's V=0,064): Televizyonda vs. yayınlanan herhangi bir bağış kampanyasına cep telefonuyla bir bağış mesajı atmamış olduğunu söyleyen gençler arasında Kürt gençlerin oranı beklenenden düşüktür.

**Tablo 76. Etnik Kimlik (Türk-Kürt-Diğer) – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Türk	1.356	2,9469	1,56676
Kürt	317	3,1956	1,58701
Diğer	62	3,2419	1,7052
Toplam	1.735	3,0029	1,57822

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (F (2,1732)=3,941; p<.05); Türk gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri (M=2,95 ;SD=1,57) Kürt gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden (M=3,19; SD=1,59) düşüktür.

## Dini Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman Olmayan) – Siyasi Katılım

**Tablo 77. Dini Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman Olmayan) – Oy Verme**

		Dini Kimlik				Toplam
		Sünni Müslüman	Alevi Müslüman	Müslüman olmayan		
Oy Verme	Bir partiye oy verir	1.240	100	44	1.384	
		1.237,3	87,7	59,0	1.384,0	
	% içinde Oy Verme	% 89,6	% 7,2	% 3,2	% 100,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 58,6	% 66,7	% 43,6	% 58,4	
	Standart Artık Değeri	,1	1,3	-2,0		
Kararsız	Gözlenen Değer	576	32	31	639	
		571,3	40,5	27,3	639,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 27,2	% 21,3	% 30,7	% 27,0	
	Standart Artık Değeri	,2	-1,3	,7		
Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	301	18	26	345	
		308,4	21,9	14,7	345,0	
	% içinde Oy Verme	% 87,2	% 5,2	% 7,5	% 100,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 14,2	% 12,0	% 25,7	% 14,6	
	Standart Artık Değeri	-4	-8	2,9		
Toplam	Gözlenen Değer	2.117	150	101	2.368	
		2.117,0	150,0	101,0	2.368,0	
	% içinde Oy Verme	% 89,4	% 6,3	% 4,3	% 100,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	

İstatistiksel Olarak Anımlı Fark (Ki-Kare=17,410; df=4; p<.005; Cramer's V=0,061): Bir partiye oy vereceğini söyleyen Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden düşük, oy kullanmayan Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden yüksektir.

**Tablo 78. Dini Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman Olmayan) – Siyasi Parti Üyeliği**

		Dini Kimlik			Toplam	
		Sünni Müslüman	Alevi Müslüman	Müslüman olmayan		
Siyasi Parti Üyeliği	Üye olanlar					
	Gözlenen Değer	240	21	22	283	
	Beklenen Değer	253,3	17,4	12,4	283,0	
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 84,8	% 7,4	% 7,8	% 100,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 11,3	% 14,4	% 21,2	% 11,9	
Üye olmayanlar	Standart Artık Değeri	-,8	,9	2,7		
	Gözlenen Değer	1.891	125	82	2.098	
	Beklenen Değer	1.877,7	128,6	91,6	2.098,0	
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 90,1	% 6,0	% 3,9	% 100,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 88,7	% 85,6	% 78,8	% 88,1	
Toplam	Standart Artık Değeri	,3	-,3	-1,0		
	Gözlenen Değer	2.131	146	104	2.381	
	Beklenen Değer	2.131,0	146,0	104,0	2.381,0	
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 89,5	% 6,1	% 4,4	% 100,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=10,190; df=2; p<.01; Cramer's V=0,065): Herhangi bir siyasi partiye üyeliği bulunan Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden yüksektir.

**Tablo 79. Dini Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman Olmayan) – Siyasi Parti Üye Olma İsteği**

		Dini Kimlik			Toplam
		Sünni Müslüman	Alevi Müslüman	Müslüman olmayan	
Siyasi Parti Üyelik İsteği	İstemem				
	Gözlenen Değer	1.652	100	69	1.821
	Beklenen Değer	1.641,3	108,5	71,2	1.821,0
	% içinde Siyasi Parti Üyelik İsteği	% 90,7	% 5,5	% 3,8	% 100,0
	% içinde Dini Kimlik	% 87,4	% 80,0	% 84,1	% 86,8
	Standart Artık Değeri	,3	-,8	-,3	
İsterim	Gözlenen Değer	239	25	13	277
	Beklenen Değer	249,7	16,5	10,8	277,0
	% içinde Siyasi Parti Üyelik İsteği	% 86,3	% 9,0	% 4,7	% 100,0
	% içinde Dini Kimlik	% 12,6	% 20,0	% 15,9	% 13,2
	Standart Artık Değeri	-,7	2,1	,7	
	Gözlenen Değer	1.891	125	82	2.098
Toplam	Beklenen Değer	1.891,0	125,0	82,0	2.098,0
	% içinde Siyasi Parti Üyelik İsteği	% 90,1	% 6,0	% 3,9	% 100,0
	% içinde Dini Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=6,067; df=2; p<.05; Cramer's V=0,054): Bir siyasi parti üyeliği olmayan ancak olmasını isteyen Alevi Müslüman gençlerin sayısı beklenenden yüksektir.

**Tablo 80. Dini Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman Olmayan) – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Dini Kimlik				Toplam
		Sünni Müslüman	Alevi Müslüman	Müslüman olmayan		
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	Gözlenen Değer	463	42	37	542
		Beklenen Değer	484,7	33,7	23,6	542,0
		% içinde STK'lara Üyelik	% 85,4	% 7,7	% 6,8	% 100,0
		% içinde Dini Kimlik	% 21,5	% 28,0	% 35,2	% 22,5
		Standart Artık Değeri	-1,0	1,4	2,8	
	Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	1.692	108	68	1.868
		Beklenen Değer	1.670,3	116,3	81,4	1.868,0
		% içinde STK'lara Üyelik	% 90,6	% 5,8	% 3,6	% 100,0
		% içinde Dini Kimlik	% 78,5	% 72,0	% 64,8	% 77,5
		Standart Artık Değeri	,5	-8	-1,5	
Toplam		Gözlenen Değer	2.155	150	105	2.410
		Beklenen Değer	2.155,0	150,0	105,0	2.410,0
		% içinde STK'lara Üyelik	% 89,4	% 6,2	% 4,4	% 100,0
		% içinde Dini Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( Ki-Kare=13,650; df=2; p<.001; Cramer's V=0,075): Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olan Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 81. Dini Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman Olmayan) – Devlet Kurumuna Şikâyet**

		Dini Kimlik				Toplam
		Sünni Müslüman	Alevi Müslüman	Müslüman olmayan		
Devlet Kurumuna Şikâyet	Evet	197	13	18	228	
		204,0	14,1	10,0	228,0	
		% 86,4	% 5,7	% 7,9	% 100,0	
		% 9,2	% 8,8	% 17,1	% 9,5	
		-5	-3	2,5		
Hayır	Gözlenen Değer	1.950	135	87	2.172	
	Beklenen Değer	1.943,0	133,9	95,0	2.172,0	
	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	% 89,8	% 6,2	% 4,0	% 100,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 90,8	% 91,2	% 82,9	% 90,5	
	Standart Artık Değeri	,2	,1	-8		
Toplam	Gözlenen Değer	2.147	148	105	2.400	
	Beklenen Değer	2.147,0	148,0	105,0	2.400,0	
	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	% 89,5	% 6,2	% 4,4	% 100,0	
	% içinde Dini Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=7,485; df=2; p<.05; Cramer's V=0,056): Son üç ay içinde bir devlet kurumuna şikâyetini iletmış olan Müslüman olmayan gençlerin sayısı beklenenden yüksektir.

**Tablo 82. Dini Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman Olmayan) – Protestoya Katılım**

		Dini Kimlik				Toplam
		Sünni Müslüman	Alevi Müslüman	Müslüman olmayan		
Protestoya Katılım	Evet	Gözlenen Değer Beklenen Değer % içinde Protestoya Katılım % içinde Dini Kimlik Standart Artık Değeri	181 222,1 % 73,0 % 8,4 -2,8	28 15,1 % 11,3 % 19,2 3,3	39 10,9 % 15,7 % 37,1 8,5	248 248,0 % 100,0 % 10,3
	Hayır	Gözlenen Değer Beklenen Değer % içinde Protestoya Katılım % içinde Dini Kimlik Standart Artık Değeri	1.968 1.926,9 % 91,4 % 91,6 ,9	118 130,9 % 5,5 % 80,8 -1,1	66 94,2 % 3,1 % 62,9 -2,9	2.152 2.152,0 % 100,0 % 89,7
	Toplam	Gözlenen Değer Beklenen Değer % içinde Protestoya Katılım % içinde Dini Kimlik	2.149 2.149,0 % 89,5 % 100,0	146 146,0 % 6,1 % 100,0	105 105,0 % 4,4 % 100,0	2.400 2.400,0 % 100,0 % 100,0

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 102,246; df=2; p<.001; Cramer's V=0,206): Son üç ay içinde herhangi bir toplu yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu söyleyen gençler arasında Sünni Müslüman gençlerin sayısı beklenenden düşük, Alevi Müslüman gençlerle, Müslüman olmayan gençlerin sayıları beklenenden yüksektir. Herhangi bir eyleme katılmadığını söyleyen gençlerde Müslüman olmayan gençlerin oranı beklenenden düşüktür.



**Tablo 83. Dini Kimlik (Sünni-Alevi-Müslüman Olmayan) – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

		Dini Kimlik			Toplam
		Sünni Müslüman	Alevi Müslüman	Müslüman olmayan	
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	393	35	45	473
		422,9	29,3	20,8	473,0
		% 83,1	% 7,4	% 9,5	% 100,0
		% 18,4	% 23,6	% 42,9	% 19,8
		-1,5	1,1	5,3	
Hayır	Gözlenen Değer	1.744	113	60	1.917
	Beklenen Değer	1.714,1	118,7	84,2	1.917,0
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 91,0	% 5,9	% 3,1	% 100,0
	% içinde Dini Kimlik	% 81,6	% 76,4	% 57,1	% 80,2
	Standart Artık Değeri	,7	-,5	-2,6	
Toplam	Gözlenen Değer	2.137	148	105	2.390
	Beklenen Değer	2.137,0	148,0	105,0	2.390,0
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 89,4	% 6,2	% 4,4	% 100,0
	% içinde Dini Kimlik	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0

İstatistiksel Olarak Anılamlı Fark (Ki-Kare=39,221; df=2; p<.001; Cramer's V=0,128): Müslüman olmayan gençlerin oranı son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorun ile ilgili bir ileti paylaşmış olan gençlerin arasında daha yüksek, bu yönde herhangi bir ileti paylaşmamış olan gençler arasında daha düşüktür.

## Yaz Tatiline Gitme Durumu – Siyasi Katılım

Tablo 84. Yaz Tatiline Gitme Durumu – Oy Verme

		Yaz tatiline gitme durumu		Toplam
		Tatile gitmeyenler	Tatile gidenler	
Oy Verme	Bir partiye oy verir	1.052	352	1.404
	Gözlenen Değer	1.032,2	371,8	1.404
	Beklenen Değer	% 74,90	% 25,10	% 100,00
	% içinde Oy Verme	% 59,30	% 55,10	% 58,20
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	0,6	-1	
	Standart Artık Değeri	489	160	649
	Gözlenen Değer	477,1	171,9	649
	Beklenen Değer	% 75,30	% 24,70	% 100,00
	% içinde Oy Verme	% 27,60	% 25,00	% 26,90
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	0,5	-0,9	
	Standart Artık Değeri	233	127	360
	Gözlenen Değer	264,7	95,3	360
	Beklenen Değer	% 64,70	% 35,30	% 100,00
	% içinde Oy Verme	% 13,10	% 19,90	% 14,90
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	-1,9	3,2	
	Standart Artık Değeri	1.774	639	2.413
	Gözlenen Değer	1.774	639	2.413
	Beklenen Değer	% 73,50	% 26,50%	% 100,00
	% içinde Oy Verme	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu			
Toplam				

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=16,856; df=2; p<.001; Cramer's V=0,084): Yaz tatiline giden gençlerde oy kullanmayanların sayısı beklenenden fazla; yaz tatiline gidemeyenler içinde oy kullanmayanların oranı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 85. Yaz Tatiline Gitme Durumu – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Yaz tatiline gitme durumu		Toplam
		Tatiline gitmeyenler	Tatilde gidenler	
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	359	192	551
	Gözlenen Değer	404,6	146,4	551
	Beklenen Değer	% 65,20	% 34,80	% 100,00
	% içinde STK'lara Üyelik	% 19,90	% 29,40	% 22,40
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	-2,3	3,8	
	Standart Artık Değeri	1.446	461	1.907
Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	1.400,4	506,6	1.907
	Beklenen Değer	% 75,80	% 24,20	% 100,00
	% içinde STK'lara Üyelik	% 80,10	% 70,60	% 77,60
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	1,2	-2	
	Standart Artık Değeri	1.805	653	2.458
Toplam	Gözlenen Değer	1.805	653	2.458
	Beklenen Değer	% 73,40	% 26,60	% 100,00
	% içinde STK'lara Üyelik	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu			

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 24,955; df= 1; p<.001; Cramer's V=0,101); Yaz tatiline giden gençlerde bir STK'ya üye/gönüllü olanların sayısı beklenenden fazla, yaz tatiline gitmeyen gençlerde bir STK'ya üye/gönüllü olanların sayısı beklenenden azdır. Herhangi bir STK'ya üye /gönüllü olmayan gençlerde yaz tatiline gidenlerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 86. Yaz Tatiline Gitme Durumu – Devlet Kurumuna Şikâyet**

			Yaz tatiline gitme durumu		Toplam
			Tatile gitmeyenler	Tatile gidenler	
Devlet Kurumuna Şikâyet	Evet	Gözlenen Değer	161	78	239
		Beklenen Değer	175,6	63,4	239
	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	% 67,40	% 32,60	% 100,00	
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	% 8,90	% 12,00	% 9,80	
	Standart Artık Değeri	-1,1	1,8		
	Hayır	Gözlenen Değer	1.638	571	2.209
		Beklenen Değer	1.623,4	585,6	2.209
	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	% 74,20	% 25,80	% 100,00	
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	% 91,10	% 88,00	% 90,20	
	Standart Artık Değeri	0,4	-0,6		
Toplam	Gözlenen Değer	1.799	649	2.448	
	Beklenen Değer	1.799	649	2.448	
	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	% 73,50	% 26,50	% 100,00	
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=5,099;df=1;p<.05; Cramer's V=0,046): Son üç ay içinde herhangi bir devlet kurumuna şikâyet bildirmiş olan gençlerde yaz tatiline gidenlerin sayısı neredeyse beklenenden fazladır.

**Tablo 87. Yaz Tatiline Gitme Durumu – Protestosya Katılım**

		Yaz tatiline gitme durumu		Toplam
		Tatiline gitmeyenler	Tatiline gidenler	
Protestosya Katılım	Evet			
		Gözlenen Değer	169	261
		Beklenen Değer	191,7	261
		% içinde Protestosya Katılım	% 64,80	% 100,00
		% içinde Yaz tatiline gitme durumu	% 9,40	% 10,70
		Standart Artık Değeri	-1,6	2,7
	Hayır	Gözlenen Değer	1.629	558
		Beklenen Değer	1.606,3	580,7
		% içinde Protestosya Katılım	% 74,50	% 25,50
		% içinde Yaz tatiline gitme durumu	% 90,60	% 85,80
		Standart Artık Değeri	0,6	-0,9
Toplam		Gözlenen Değer	1.798	650
		Beklenen Değer	1.798	650
		% içinde Protestosya Katılım	% 73,40	% 26,60
		% içinde Yaz tatiline gitme durumu	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=11,330; df=1; p<.001; Cramer's V=0,068): Son üç ay içinde herhangi bir gösteri/yürüyüş/protestosya katılmış olduğunu söyleyen gençlerde yaz tatiline gidenlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 88. Yaz Tatiline Gitme Durumu – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

		Yaz tatiline gitme durumu		Toplam
		Tatiline gitmeyenler	Tatiline gidenler	
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	336	155	491
		361	130	491
	Gözlenen Değer	% 68,40	% 31,60	% 100,00
	Beklenen Değer	% 18,70	% 24,00	% 20,10
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	-1,3	2,2	
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	1.458	491	1.949
	Standart Artık Değeri	1.433	516	1.949
Hayır	Gözlenen Değer	% 74,80	% 25,20	% 100,00
	Beklenen Değer	% 81,30	% 76,00	% 79,90
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	0,7	-1,1	
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	1.794	646	2.440
	Standart Artık Değeri	1.794	646	2.440
Toplam	Gözlenen Değer	% 73,50	% 26,50	% 100,00
	Beklenen Değer	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme			
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu			

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=8,190; df=1; p<.005; Cramer's V=0,063): Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili ileti paylaşmış söyleyen gençlerde yaz tatiline gidenlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 89. Yaz Tatiline Gitme Durumu – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

		Yaz tatiline gitme durumu		Toplam
		Tatile gitmeyenler	Tatile gidenler	
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	831	346	1.177
		865,1	311,9	1.177
	Gözlenen Değer	% 70,60	% 29,40	% 100,00
	Beklenen Değer	% 46,40	% 53,60	% 48,30
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	-1,2	1,9	
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	961	300	1.261
	Standart Artık Değeri	926,9	334,1	1.261
Hayır	Gözlenen Değer	% 76,20	% 23,80	% 100,00
	Beklenen Değer	% 53,60	% 46,40	% 51,70
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	1,1	-1,9	
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	1.792	646	2.438
	Standart Artık Değeri	1.792	646	2.438
Toplam	Gözlenen Değer	% 73,50	% 26,50	% 100,00
	Beklenen Değer	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek			
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu			

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=9,824; df=1; p<.005; Cramer's V=0,063); Depremle ilgili olarak Van halkına destek olmak için düzenlenen kampanyalardan birine katılmış söyleyen gençler arasında yaz tatiline giden gençlerin sayısı neredeyse bekle- nenden fazla, gitmemiş olanların sayısı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 90. Yaz Tatiline Gitme Durumu – Bağış Kampanyasına Destek**

		Yaz tatiline gitme durumu		Toplam
		Tatile gitmeyenler	Tatile gidenler	
Bağış Kampanyasına Destek	Evet	450	234	684
		502,6	181,4	684
		% 65,80	% 34,20	% 100,00
		% 25,10	% 36,20	% 28,00
	Standart Artık Değeri	-2,3	3,9	
	Gözlenen Değer	1343	413	1.756
	Beklenen Değer	1.290,4	465,6	1.756
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 76,50	% 23,50	% 100,00
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	% 74,90	% 63,80	% 72,00
	Standart Artık Değeri	1,5	-2,4	
Toplam	Gözlenen Değer	1.793	647	2.440
	Beklenen Değer	1.793	647	2.440
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 73,50	% 26,50	% 100,00
	% içinde Yaz tatiline gitme durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=28,876; df=1; p<.001; Cramer's V=0,109): Televizyonda vs. yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonuyla bağış mesajı atmış olduğunu söyleyen gençler arasında yaz tatiline gidenlerin sayısı beklenenden fazla, yaz tatiline gitmeyenlerin sayısı beklenenden azdır. Bu şekilde herhangi bir bağış kampanyasına destek olmadığını söyleyen gençlerde yaz tatiline gidenlerin sayısı beklenenden azdır.



**Tablo 91. Yaz Tatiline Gitme Durumu – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Yaz tatiline giden	1.793	3,19	1,61
Yaz tatiline gitmeyen	647	2,93	1,56

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $F(1,1716)=8,407$ ;  $p<.005$ ): Yaz tatiline giden gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri ( $M=3,19$ ;  $SD=1,61$ ) yaz tatiline gitmeyen gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden ( $M=2,93$ ;  $SD=1,56$ ) yüksektir.

## Sağlık Güvencesi – Siyasi Katılım

Tablo 92. Sağlık Güvencesi – Oy Verme

		Sağlık Güvencesi					Toplam
		Güvencesiz	Yeşil kartlı	Özel sigortalı	SGK'lı		
Oy Verme	Bir partiye oy verir	209	96	52	1.069	1.426	
	Beklenen Değer	194	78,6	48,9	1.104,5	1.426	
	% içinde Oy Verme	% 14,70	% 6,70	% 3,60	% 75,00	% 100,00	
	% içinde Sağlık Güvencesi	% 62,80	% 71,10	% 61,90	% 56,40	% 58,30	
	Standart Artık Değeri	1,1	2	0,4	-1,1		
	Kararsız	77	26	21	538	662	
	Gözlenen Değer	90,1	36,5	22,7	512,7	662	
	Beklenen Değer	% 11,60	% 3,90	% 3,20	% 81,30	% 100,00	
	% içinde Oy Verme	% 23,10	% 19,30	% 25,00	% 28,40	% 27,00	
	% içinde Sağlık Güvencesi	-1,4	-1,7	-0,4	1,1		
	Standart Artık Değeri	47	13	11	289	360	
Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	49	19,9	12,4	278,8	360	
	Beklenen Değer	% 13,10	% 3,60	% 3,10	% 80,30	% 100,00	
	% içinde Oy Verme	% 14,10	% 9,60	% 13,10	% 15,20	% 14,70	
	% içinde Sağlık Güvencesi	-0,3	-1,5	-0,4	0,6		
	Standart Artık Değeri	333	135	84	1.896	2.448	
Toplam	Gözlenen Değer	333	135	84	1.896	2.448	
	Beklenen Değer	% 13,60	% 5,50	% 3,40	% 77,50	% 100,00	
	% içinde Oy Verme	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
	% içinde Sağlık Güvencesi						

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=15,582; df=6; p<.05; Cramer's V=0,056): Yeşil kartı olup seçimlerde bir partiye oy verecek olan gençlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 93. Sağlık Güvencesi – Siyasi Parti Üyeliği**

		Sağlık Güvencesi				Toplam
		Güvencesiz	Yeşil kartlı	Özel sigortalı	SGK'lı	
Siyasi Parti Üyeliği	Üye olanlar	53	14	15	215	
	Gözlenen Değer	40,5	16,6	10,1	229,7	
	Beklenen Değer	% 17,80	% 4,70	% 5,10	% 72,40	
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 15,80	% 10,10	% 17,90	% 11,30	
	% içinde Sağlık Güvencesi	2	-0,6	1,5	-1	
	Standart Artık Değeri	283	124	69	1690	
	Gözlenen Değer	295,5	121,4	73,9	1.675,3	
	Beklenen Değer	% 13,10	% 5,70	% 3,20	% 78,00	
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 84,20	% 89,90	% 82,10	% 88,70	
	% içinde Sağlık Güvencesi	-0,7	0,2	-0,6	0,4	
	Standart Artık Değeri	336	138	84	1.905	
	Gözlenen Değer	336	138	84	1.905	
	Beklenen Değer	% 13,60	% 5,60	% 3,40	% 77,30	
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
	% içinde Sağlık Güvencesi					
Toplam						

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=8,585; df=3; p<.05; Cramer's V=0,059): Sosyal güvencesi olmayıp bir siyasi parti üyeliği olan gençlerin sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 94. Sağlık Güvencesi – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği**

		Sağlık Güvencesi				SGK'lı	Toplam
		Güvencesiz	Yeşil kartlı	Özel sigortalı			
STK'lara Üyelik İsteği	Evet, isterim	91	51	30	647	819	
	Gözlenen Değer						
	Beklenen Değer	112,5	47,9	29,9	628,8	819	
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 11,10	% 6,20	% 3,70	% 79,00	% 100,00	
	% içinde Sağlık Güvencesi	% 33,10	% 43,60	% 41,10	% 42,10	% 40,90	
	Standart Artık Değeri	-2	0,5	0	0,7		
	Hayır, istemem	184	66	43	890	1.183	
	Gözlenen Değer						
	Beklenen Değer	162,5	69,1	43,1	908,2	1.183	
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 15,60	% 5,60	% 3,60	% 75,20	% 100,00	
	% içinde Sağlık Güvencesi	% 66,90	% 56,40	% 58,90	% 57,90	% 59,10	
	Standart Artık Değeri	1,7	-0,4	0	-0,6		
Toplam	Gözlenen Değer	275	117	73	1.537	2.002	
	Beklenen Değer	275	117	73	1.537	2.002	
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 13,70	% 5,80	% 3,60	% 76,80	% 100,00	
	% içinde Sağlık Güvencesi	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( Ki-Kare=8,197; df=3; p<.05; Cramer's V=0,064): Herhangi bir sosyal güvencesi olmayan gençlerde bir STK'ya üye/gönüllü olmak isteyen gençlerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 95. Sağlık Güvencesi – Devlet Kurumuna Şikâyet**

		Sağlık Güvencesi				Toplam
		Güvencesiz	Yeşil kartlı	Özel sigortalı	SGK'lı	
Devlet Kurumuna Şikâyet	Evet	28	10	21	181	
		32,8	13,1	8,2	185,9	
		% 11,70	% 4,20	% 8,80	% 75,40	
		% 8,30	% 7,40	% 24,70	% 9,40	
		-0,8	-0,9	4,5	-0,4	
		311	126	64	1.742	
Hayır	Gözlenen Değer	306,2	122,9	76,8	1.737,1	
		% 13,90	% 5,60	% 2,90	% 77,70	
		% 91,70	% 92,60	% 75,30	% 90,60	
		0,3	0,3	-1,5	0,1	
		339	136	85	1.923	
		339	136	85	1.923	
Toplam	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	% 13,70	% 5,50	% 3,40	% 77,40	
		% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( Ki-Kare=23,763; df=3; p<.001; Cramer's V=0,098): Özel sigortası olan gençler arasında son üç ay içinde bir devlet kurumuna şikâyette bulunanların oranı beklenenden fazladır.

**Tablo 96. Sağlık Güvencesi – Bağış Kampanyasına Destek**

		Sağlık Güvencesi				Toplam
		Güvencesiz	Yeşil kartlı	Özel sigortalı	SGK'lı	
Bağış Kampanyasına Destek	Evet	67	31	19	579	
		95	38,8	23,9	538,2	
	Gözlenen Değer	% 9,60	% 4,50	% 2,70	% 83,20	
	Beklenen Değer	% 19,80	% 22,50	% 22,40	% 30,30	
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	-2,9	-1,3	-1	1,8	
	% içinde Sağlık Güvencesi	271	107	66	1.335	
	Standart Artık Değeri	243	99,2	61,1	1.375,8	
Hayır	Gözlenen Değer	% 15,20	% 6,00	% 3,70	% 75,00	
	Beklenen Değer	% 80,20	% 77,50	% 77,60	% 69,70	
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	1,8	0,8	0,6	-1,1	
	% içinde Sağlık Güvencesi	338	138	85	1.914	
Toplam	Gözlenen Değer	338	138	85	2.475	
	Beklenen Değer	% 13,70	% 5,60	% 3,40	% 77,30	
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
	% içinde Sağlık Güvencesi					

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( Ki-Kare=19,395; df=3; p<.001; Cramer's V=0,089); Herhangi bir güvencesi olmayan gençler arasında bugüne kadar cep telefonuyla bir kampanyaya destek olmuş olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden az, herhangi bir kampanyaya destek olmadığını söyleyenlerin sayısı neredeyse beklenenden fazladır. Bugüne kadar cep telefonuyla bir kampanyaya maddi destek vermiş olduğunu söyleyen gençler arasında SGK'lıların oranı neredeyse beklenenden fazladır.

## Aile Gelir Durumu Algısı – Siyasi Katılım

**Tablo 97. Aile Gelir Durumu Algısı – Oy Verme**

		Aile gelir durumu algısı			Ortanın üstü	Yüksek geliri	Toplam
		Dar geliri	Ortanın altı	Ortanın üstü			
Oy Verme	Bir partiye oy verir	148	480	730	50	1.408	
	Gözlenen Değer					1.408	
	Beklenen Değer	148,6	485,5	725,6	48,4		
	% içinde Oy Verme	% 10,50	% 34,10	% 51,80	% 3,60	% 100,00	
	% içinde Aile gelir durumu algısı	% 58,00	% 57,60	% 58,60	% 60,20	% 58,30	
	Standart Artık Değeri	0	-0,2	0,2	0,2		
	Gözlenen Değer	69	260	303	18	650	
	Beklenen Değer	68,6	224,1	335	22,3	650	
	% içinde Oy Verme	% 10,60	% 40,00	% 46,60	% 2,80	% 100,00	
	% içinde Aile gelir durumu algısı	% 27,10	% 31,20	% 24,30	% 21,70	% 26,90	
	Standart Artık Değeri	0	2,4	-1,7	-0,9		
	Gözlenen Değer	38	93	212	15	358	
	Beklenen Değer	37,8	123,4	184,5	12,3	358	
	% içinde Oy Verme	% 10,60	% 26,00	% 59,20	% 4,20	% 100,00	
	% içinde Aile gelir durumu algısı	% 14,90	% 11,20	% 17,00	% 18,10	% 14,80	
	Standart Artık Değeri	0	-2,7	2	0,8		
	Gözlenen Değer	255	833	1.245	83	2.416	
	Beklenen Değer	255	833	1.245	83	2.416	
	% içinde Oy Verme	% 10,60	% 34,50	% 51,50	% 3,40	% 100,00	
	% içinde Aile gelir durumu algısı	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
Toplam							

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=21,986; df=6; p≤.001; Cramer's V=0,067): Hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan gençlerde ailesini maddi durum bakımından ortanın altı olarak tanımlayanların sayısı beklenenden fazladır. Oy kullanmayacağını söyleyen gençlerde ailesini maddi durum bakımından ortanın altı olarak tanımlayanların sayısı beklenenden az, ortanın üstü olarak tanımlayanların sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 98. Aile Gelir Durumu Algısı – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Aile gelir durumu algısı				Toplam	
		Dar gelirlili	Ortanın altı	Ortanın üstü	Yüksek gelirlili		
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	44	172	310	31	557	
	Gözlenen Değer	58,9	193,1	286,2	18,8	557	
	Beklenen Değer	% 7,90	% 30,90	% 55,70	% 5,60	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 16,90	% 20,20	% 24,50	% 37,30	% 22,70	
	% içinde Aile gelir durumu algısı	-1,9	-1,5	1,4	2,8		
	Standart Artık Değeri	216	680	953	52	1.901	
Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	201,1	658,9	976,8	64,2	1.901	
	Beklenen Değer	% 11,40	% 35,80	% 50,10	% 2,70	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 83,10	% 79,80	% 75,50	% 62,70	% 77,30	
	% içinde Aile gelir durumu algısı	1,1	0,8	-0,8	-1,5		
Toplam	Standart Artık Değeri	260	852	1.263	83	2.458	
	Gözlenen Değer	260	852	1.263	83	2.458	
	Beklenen Değer	% 10,60	% 34,70	% 51,40	% 3,40	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
	% içinde Aile gelir durumu algısı						

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=20,633; df=3; p<.001; Cramer's V=0,092): Herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olduğunu söyleyen gençler arasında ailesini maddi durum bakımından yüksek gelirlili olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden fazla, dar gelirlili olarak tanımlamış olanların sayısı neredeyse beklenenden azdır.



**Tablo 99. Aile Gelir Durumu Algısı – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

		Aile gelir durumu algısı				Toplam
		Dar gelirliler	Ortanın altı	Ortanın üstü	Yüksek gelirliler	
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evete	38	144	289	20	491
	Beklenen Değer	52	170,6	252,3	16,1	491
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 7,70	% 29,30	% 58,90	% 4,10	% 100,00
	% içinde Aile gelir durumu algısı	% 14,70	% 17,00	% 23,10	% 25,00	% 20,10
	Standart Artık Değeri	-1,9	-2	2,3	1	
Hayır	Gözlenen Değer	220	703	964	60	1.947
	Beklenen Değer	206	676,4	1000,7	63,9	1.947
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 11,30	% 36,10	% 49,50	% 3,10	% 100,00
	% içinde Aile gelir durumu algısı	% 85,30	% 83,00	% 76,90	% 75,00	% 79,90
	Standart Artık Değeri	1	1	-1,2	-0,5	
Toplam	Gözlenen Değer	258	847	1.253	80	2.438
	Beklenen Değer	258	847	1.253	80	2.438
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 10,60	% 34,70	% 51,40	% 3,30	% 100,00
	% içinde Aile gelir durumu algısı	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% içinde Aile gelir durumu algısı	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=17,724; df=3; p<.001; Cramer's V=0,085): Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen gençler arasında ailesini maddi durum bakımından ortanın üstü olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden fazla; ortanın altı olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden az, dar gelirliler olarak tanımlamış olanların sayısı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 100. Aile Gelir Durumu Algısı – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

		Aile gelir durumu algısı				Toplam
		Dar gelirli	Ortanın altı	Ortanın üstü	Yüksek gelirli	
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	108	379	657	38	1.182
		126,1	408,7	608,5	38,8	1.182
		% 9,10	% 32,10	% 55,60	% 3,20	% 100,00
		% 41,50	% 45,00	% 52,40	% 47,50	% 48,50
		-1,6	-1,5	2	-0,1	
	Hayır	152	464	598	42	1.256
Toplam		133,9	434,3	646,5	41,2	1.256
		% 12,10	% 36,90	% 47,60	% 3,30	% 100,00
		% 58,50	% 55,00	% 47,60	% 52,50	% 51,50
		1,6	1,4	-1,9	0,1	
		260	843	1.255	80	2.438
		260	843	1.255	80	2.438
	% 10,70	% 34,60	% 51,50	% 3,30	% 100,00	
	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=16,760; df=3; p<.001; Cramer's V=0,083): Ailesini maddi bakımdan ortanın üstü olarak tanımlamış gençlerden depremle ilgili olarak düzenlenen Van halkına destek kampanyalarına katılmış olanların sayısı beklenenden fazladır. Aynı gençler arasında bu kampanyalardan herhangi birine katılmamış olduğunu söyleyenlerin sayısı ise neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 101. Aile Gelir Durumu Algısı – Bağış Kampanyasına Destek**

		Aile gelir durumu algısı				Toplam
		Dar gelirliler	Ortanın altı	Ortanın üstü	Yüksek gelirliler	
Bağış Kampanyasına Destek	Evet	55	206	389	34	684
		72,9	236,6	351,8	22,7	684
		% 8,00	% 30,10	% 56,90	% 5,00	% 100,00
		% 21,20	% 24,40	% 31,00	% 42,00	% 28,00
		-2,1	-2	2	2,4	
Hayır	Gözlenen Değer	205	638	866	47	1.756
		187,1	607,4	903,2	58,3	1.756
		% 11,70	% 36,30	% 49,30	% 2,70	% 100,00
		% 78,80	% 75,60	% 69,00	% 58,00	% 72,00
		1,3	1,2	-1,2	-1,5	
Toplam	Gözlenen Değer	260	844	1.255	81	2.440
		260	844	1.255	81	2.440
		% 10,70	% 34,60	% 51,40	% 3,30	% 100,00
		% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anımlı Fark (Ki-Kare=24,864; df=3; p<.001; Cramer's V=0,101): Televizyon vs.de yayınlanan bağış kampanyaları için cep telefonu ile mesaj atarak destek olmuş olduğunu söyleyen gençlerde ailesini maddi bakımdan dar geliri ve ortanın altı olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden az; ortanın üstü ve yüksek gelirliler olarak tanımlamış olanların sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 102. Aile Gelir Durumu Algısı – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Dar gelirlili	195	2,7333	1,4786
Ortanın altı	609	2,9376	1,50199
Ortanın üstü	864	3,0926	1,64052Y
Yüksek gelirlili	46	3,4783	1,62944
Toplam	1.714	3,007	1,57918

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (  $F(3, 1710)=4,584; p<.005$ ): Ailesini maddi açıdan dar gelirlili olarak tanımlamış olan gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri (M=2,73; SD=1,48) ailelerini maddi açıdan ortanın üstü (M=3,09; SD=1,64) ve yüksek gelirlili (M=3,48; SD=1,63) olarak tanımlamış olan gençlerin genel siyasi katılım düzeylerinden daha düşüktür.

## Anne Eğitim Durumu – Siyasi Katılım

Tablo 103. Anne Eğitim Durumu – Oy Verme

			Anne eğitim durumu			Toplam
			Okuryazar değil	Ortaokul-lise mezunu	Üniversite mezunu	
Oy Verme	Bir partiye oy verir	Gözlenen Değer	285	1.082	63	1.430
		Beklenen Değer	235,8	1.124,2	70	1.430
		% içinde Oy Verme	% 19,90	% 75,70	% 4,40	% 100,00
		% içinde Anne eğitim durumu	% 70,50	% 56,20	% 52,50	% 58,40
		Standart Artık Değeri	3,2	-1,3	-0,8	
	Kararsız	Gözlenen Değer	71	551	36	658
		Beklenen Değer	108,5	517,3	32,2	658
		% içinde Oy Verme	% 10,80	% 83,70	% 5,50	% 100,00
		% içinde Anne eğitim durumu	% 17,60	% 28,60	% 30,00	% 26,90
		Standart Artık Değeri	-3,6	1,5	0,7	
	Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	48	293	21	362
		Beklenen Değer	59,7	284,6	17,7	362
		% içinde Oy Verme	% 13,30	% 80,90	% 5,80	% 100,00
		% içinde Anne eğitim durumu	% 11,90	% 15,20	% 17,50	% 14,80
		Standart Artık Değeri	-1,5	0,5	0,8	
Toplam		Gözlenen Değer	404	1.926	120	2.450
		Beklenen Değer	404	1.926	120	2.450
		% içinde Oy Verme	% 16,50	% 78,60	% 4,90	% 100,00
		% içinde Anne eğitim durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=31,298; df=4; p<.001; Cramer's V=0,080): Annesinin okur olmadığını söyleyen gençlerden bir partiye oy vereceğini söyleyenlerin sayısı beklenenden fazla; hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 104. Anne Eğitim Durumu – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Anne eğitim durumu				Toplam
		Okuryazar değil	Ortaokul-lise mezunu	Üniversite mezunu		
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	88	422	53	563	
	Gözlenen Değer	92,5	443	27,5	563	
	Beklenen Değer	% 15,60	% 75,00	% 9,40	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 21,50	% 21,50	% 43,40	% 22,60	
	% içinde Anne eğitim durumu	-0,5	-1	4,9		
	Standart Artık Değeri	322	1.541	69	1.932	
	Gözlenen Değer	317,5	1.520	94,5	1.932	
	Beklenen Değer	% 16,70	% 79,80	% 3,60	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 78,50	% 78,50	% 56,60	% 77,40	
	% içinde Anne eğitim durumu	0,3	0,5	-2,6		
	Standart Artık Değeri	410	1.963	122	2.495	
	Gözlenen Değer	410	1.963	122	2.495	
	Beklenen Değer	% 16,40	% 78,70	% 4,90	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
	% içinde Anne eğitim durumu					
Toplam						

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=3,998; df=2; p<.001; Cramer's V=0,113): Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu söyleyen gençlerden herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden fazla, herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olmadığını söyleyenlerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 105. Anne Eğitim Durumu – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği**

		Anne eğitim durumu				Toplam
		Okuryazar değil	Ortaokul-lise mezunu	Üniversite mezunu		
STK'lara Üyelik İsteği	Evet, isterim	117	654	45	816	
	Gözlenen Değer	136,7	649,5	29,8	816	
	Beklenen Değer	% 14,30	% 80,10	% 5,50	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 34,90	% 41,10	% 61,60	% 40,80	
	% içinde Anne eğitim durumu	-1,7	0,2	2,8		
Hayır, istemem	Standart Artık Değeri	218	938	28	1.184	
	Gözlenen Değer	198,3	942,5	43,2	1.184	
	Beklenen Değer	% 18,40	% 79,20	% 2,40	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 65,10	% 58,90	% 38,40	% 59,20	
	% içinde Anne eğitim durumu	1,4	-0,1	-2,3		
Toplam	Standart Artık Değeri	335	1.592	73	2.000	
	Gözlenen Değer	335	1.592	73	2.000	
	Beklenen Değer	% 16,80	% 79,60	% 3,70	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=17,969; df=2; p<0,001; Cramer's V=0,095): Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu söyleyen gençlerden ileride bir STK'ya üye/gönüllü olmak istediğini söyleyen gençlerin sayısı beklenenden fazla, böyle bir niyeti olmadığını söyleyen gençlerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 106. Anne Eğitim Durumu – Protestoya Katılım**

		Anne eğitim durumu			Toplam
		Okuryazar değil	Ortaokul-lise mezunu	Üniversite mezunu	
Protestoya Katılım	Evet				
		Gözlenen Değer	45	186	34
		Beklenen Değer	43,7	208,4	12,9
		% içinde Protestoya Katılım	% 17,00	% 70,20	% 12,80
		% içinde Anne eğitim durumu	% 11,00	% 9,50	% 28,10
		Standart Artık Değeri	0,2	-1,5	5,9
Hayır		Gözlenen Değer	365	1.768	87
		Beklenen Değer	366,3	1.745,6	108,1
		% içinde Protestoya Katılım	% 16,40	% 79,60	% 3,90
		% içinde Anne eğitim durumu	% 89,00	% 90,50	% 71,90
		Standart Artık Değeri	-0,1	0,5	-2
		Gözlenen Değer	410	1.954	121
Toplam		Beklenen Değer	410	1.954	121
		% içinde Protestoya Katılım	% 16,50	% 78,60	% 4,90
		% içinde Anne eğitim durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=41,340; df=2; p<.001; Cramer's V=0,129); Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu söyleyen gençlerden son üç ay içinde herhangi bir gösteri/yürüyüş/protestoya katılımı olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden fazla; bu eylemlerden herhangi birine katılımı olmadığını söyleyenlerin sayısı beklenenden azdır.



**Tablo 107. Anne Eğitim Durumu – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

		Anne eğitim durumu			Toplam
		Okuryazar değil	Ortaokul-lise mezunu	Üniversite mezunu	
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evet	62	391	44	497
		82,1	390,8	24,1	497
	Gözlenen Değer				
	Beklenen Değer				
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 12,50	% 78,70	% 8,90	% 100,00
	% içinde Anne eğitim durumu	% 15,20	% 20,10	% 36,70	% 20,10
	Standart Artık Değeri	-2,2	0	4,1	
Hayır	Gözlenen Değer	347	1.555	76	1.978
	Beklenen Değer	326,9	1.555,2	95,9	1.978
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 17,50	% 78,60	% 3,80	% 100,00
	% içinde Anne eğitim durumu	% 84,80	% 79,90	% 63,30	% 79,90
	Standart Artık Değeri	1,1	0	-2	
Toplam	Gözlenen Değer	409	1.946	120	2.475
	Beklenen Değer	409	1.946	120	2.475
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 16,50	% 78,60	% 4,80	% 100,00
	% içinde Anne eğitim durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=26,744; df=2; p<.001; Cramer's V=0,104): Annesinin üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahip olduğunu söyleyen gençlerden son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden fazla, bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden azdır. Annesinin okuryazar olmadığını söyleyen gençler arasında son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 108. Anne Eğitim Durumu – Bağış Kampanyasına Destek**

		Anne eğitim durumu			Toplam
		Okuryazar değil	Ortaokul-lise mezunu	Üniversite mezunu	
Bağış Kampanyasına Destek	Evet	92	566	39	697
		115,3	547,9	33,8	697
		% 13,20	% 81,20	% 5,60	% 100,00
		% 22,40	% 29,10	% 32,50	% 28,10
		-2,2	0,8	0,9	
	Hayır	318	1.382	81	1.781
		294,7	1.400,1	86,2	1.781
		% 17,90	% 77,60	% 4,50	% 100,00
		% 77,60	% 70,90	% 67,50	% 71,90
		1,4	-0,5	-0,6	
Toplam		410	1.948	120	2.478
		410	1.948	120	2.478
		% 16,50	% 78,60	% 4,80	% 100,00
		% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Kı-Kare=8,527; df=2; p<.014; Cramer's V=0,059) : Televizyon vs.de yayınlanan bağış kampanyalarından herhangibirine cep telefonuyla mesaj atarak destek olmuş olduğunu söyleyen gençlerde annesi okuryazar olmayanların oranı beklenenden azdır.

**Tablo 109. Anne Eğitim Durumu – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Okuyamaz değil	297	3,1212	1,6395
Ortaokul-lise mezunu	1.385	2,956	1,55587
Üniversite mezunu	61	3,5902	1,55324
Toplam	1.743	3,0063	1,57458

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $F(2,1740)=5,723$ ;  $p<.005$ ): Annesinin üniversite ya da daha yüksek bir okuldan mezun olmuş olduğunu söyleyen gençlerin genel siyasi katılımları ( $M=3,59$ ;  $SD=1,55$ ) annesinin ortaokul veya lise mezunu olduğunu söyleyenlerin genel siyasi katılımlarından ( $M=2,96$ ;  $SD=1,55$ ) daha yüksektir.

## Çalışma / Okuma Durumu – Siyasi Katılım

Tablo 110. Çalışma / Okuma Durumu – Oy Verme

		Çalışma / Okuma durumu				Toplam
		Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan	
Oy Verme	Bir partiye oy verir	196	620	318	229	1.363
	Beklenen Değer	202,9	678,3	279	202,9	1.363
	% içinde Oy Verme	% 14,40	% 45,50	% 23,30	% 16,80	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 56,20	% 53,10	% 66,30	% 65,60	% 58,10
	Standart Artık Değeri	-0,5	-2,2	2,3	1,8	
Kararsız	Gözlenen Değer	96	349	106	82	633
	Beklenen Değer	94,2	315	129,6	94,2	633
	% içinde Oy Verme	% 15,20	% 55,10	% 16,70	% 13,00	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 27,50	% 29,90	% 22,10	% 23,50	% 27,00
	Standart Artık Değeri	0,2	1,9	-2,1	-1,3	
Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	57	198	56	38	349
	Beklenen Değer	51,9	173,7	71,4	51,9	349
	% içinde Oy Verme	% 16,30	% 56,70	% 16,00	% 10,90	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 16,30	% 17,00	% 11,70	% 10,90	% 14,90
	Standart Artık Değeri	0,7	1,8	-1,8	-1,9	
Toplam	Gözlenen Değer	349	1.167	480	349	2.345
	Beklenen Değer	349	1.167	480	349	2.345
	% içinde Oy Verme	% 14,90	% 49,80	% 20,50	% 14,90	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 100,00	% 100,00	v100,00%	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( Ki-Kare=34,612; df=6; p<.001; Cramer's V=0,086): Bir partiye oy vereceğini söyleyen gençlerde okuyup çalışmayanların sayısı beklenenden az; okumayıp çalışanların sayısı beklenenden çoktur. Okumayıp çalışmayan gençlerde bir partiye oy vereceğini söyleyenler neredeyse beklenenden çoktur. Hangi partiye oy vereceği konusunda kararsız olan gençlerin içinde okumayıp çalışanların sayısı beklenenden az; okuyup çalışmayanların sayısı neredeyse beklenenden çoktur. Oy vermeyeceğini söyleyen gençlerde okumayan çalışmayan ve okumayan çalışanların sayısı neredeyse beklenenden az; okuyan çalışmayanların sayısı neredeyse beklenenden çoktur.

**Tablo 111. Çalışma / Okuma Durumu – Siyasi Parti Üyeliği**

		Çalışma / okuma durumu				Toplam
		Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan	
Siyasi Parti Üyeliği	Üye olanlar	55	125	69	32	281
	Gözlenen Değer	41,8	139,8	57,5	41,9	281
	Beklenen Değer	% 19,60	% 44,50	% 24,60	% 11,40	% 100,00
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 15,70	% 10,60	% 14,30	% 9,10	% 11,90
	% içinde çalışma / okuma durumu	2	-1,3	1,5	-1,5	
	Standart Artık Değeri	296	1.049	414	320	2.079
	Gözlenen Değer	309,2	1.034,2	425,5	310,1	2.079
	Beklenen Değer	% 14,20	% 50,50	% 19,90	% 15,40	% 100,00
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 84,30	% 89,40	% 85,70	% 90,90	% 88,10
	% içinde çalışma / okuma durumu	-0,8	0,5	-0,6	0,6	
	Standart Artık Değeri	351	1.174	483	352	2.360
	Gözlenen Değer	351	1.174	483	352	2.360
	Beklenen Değer	% 14,90	% 49,70	% 20,50	% 14,90	% 100,00
	% içinde Siyasi Parti Üyeliği	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu					

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=11,780; df=3; p<.01; Cramer's V=0,071): Herhangi bir siyasi partiye üye olduğunu söyleyen gençlerde okuyan çalışanların sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 112. Çalışma / Okuma Durumu – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

		Çalışma / okuma durumu				Toplam	
		Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan		
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	103	334	75	32	544	
	Gözlenen Değer	81,5	270,2	111,3	81	544	
	Beklenen Değer	% 18,90	% 61,40	% 13,80	% 5,90	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik	% 28,80	% 28,10	% 15,30	% 9,00	% 22,80	
	% içinde çalışma / okuma durumu	2,4	3,9	-3,4	-5,4		
	Standart Artık Değeri	255	853	414	324	1.846	
	Üye olmayanlar	276,5	916,8	377,7	275	1.846	
	Gözlenen Değer	% 13,80	% 46,20	% 22,40	% 17,60	% 100,00	
	Beklenen Değer	% 71,20	% 71,90	% 84,70	% 91,00	% 77,20	
	% içinde çalışma / okuma durumu	-1,3	-2,1	1,9	3		
	Standart Artık Değeri	358	1.187	489	356	2.390	
Toplam	Üye olanlar	358	1.187	489	356	2.390	
	Gözlenen Değer	% 15,00	% 49,70	% 20,50	% 14,90	% 100,00	
	Beklenen Değer	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
	% içinde STK'lara Üyelik						
	% içinde çalışma / okuma durumu						

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=80,614; df=3; p<.001; Cramer's V=0,184); Okuyup çalışan ve okuyup çalışmayan gençlerin içinde herhangi bir STK'ya üye/gönüllü olduğunu söyleyenlerin sayısı beklenenden fazla; okumayan çalışan ve okumayan çalışmayanların sayısı beklenenden azdır. Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmadığını söyleyen gençlerde okuyup çalışmayanların sayısı beklenenden az; okumayan çalışmayanların sayısı beklenenden fazla, okumayan çalışanların sayısı neredeyse beklenenden fazladır.

**Tablo 113. Çalışma / Okuma Durumu – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği**

			Çalışma / okuma durumu				Toplam
			Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan	
STK'lara Üyelik isteği	Evet, isterim	Gözlenen Değer	98	455	130	105	788
		Beklenen Değer	108,2	377,7	172,4	129,6	788
		% içinde STK'lara Üyelik isteği	% 12,40	% 57,70	% 16,50	% 13,30	% 100,00
		% içinde çalışma / okuma durumu	% 37,30	% 49,60	% 31,00	% 33,30	% 41,10
		Standart Artık Değeri	-1	4	-3,2	-2,2	
	Hayır, istemem	Gözlenen Değer	165	463	289	210	1.127
		Beklenen Değer	154,8	540,3	246,6	185,4	1.127
		% içinde STK'lara Üyelik isteği	% 14,60	% 41,10	% 25,60	% 18,60	% 100,00
		% içinde çalışma / okuma durumu	% 62,70	% 50,40	% 69,00	% 66,70	% 58,90
		Standart Artık Değeri	0,8	-3,3	2,7	1,8	
Toplam		Gözlenen Değer	263	918	419	315	1.915
		Beklenen Değer	263	918	419	315	1.915
		% içinde Üyelik isteği	% 13,70	% 47,90	% 21,90	% 16,40	% 100,00
		% içinde çalışma / okuma durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=54,161; df=3; p<.001; Cramer's V=0,168): Gelecekte bir STK'da gönüllü/üye olmak istediğini söyleyenlerin içinde okuyup çalışmayanların sayısı beklenenden fazla; okumayıp çalışan ve okumayıp çalışmayanların sayısı beklenenden azdır. Gelecekte herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmak istemeyen gençler arasında ise okuyup çalışmayanların sayısı beklenenden az; okumayıp çalışanların sayısı beklenenden fazla ve okumayan çalışanların sayısı neredeyse beklenenden fazladır.

**Tablo 114. Okuma / Çalışma Durumu – Devlet Kurumuna Şikâyet**

		Çalışma / okuma durumu				Toplam	
		Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan		
Devlet Kurumuna Şikâyet	Evet	61	108	45	21	235	
		35	116,7	48,3	35,1	235	
	Gözlenen Değer	% 26,00	% 46,00	% 19,10	% 8,90	% 100,00	
	Beklenen Değer	% 17,20	% 9,10	% 9,20	% 5,90	% 9,90	
	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	4,4	-0,8	-0,5	-2,4		
	% içinde çalışma / okuma durumu	293	1.073	444	334	2.144	
	Standart Artık Değeri	319	1.064,3	440,7	319,9	2.144	
	Gözlenen Değer	% 13,70	% 50,00	% 20,70	% 15,60	% 100,00	
	Beklenen Değer	% 82,80	% 90,90	% 90,80	% 94,10	% 90,10	
	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet	-1,5	0,3	0,2	0,8		
	% içinde çalışma / okuma durumu	354	1.181	489	355	2.379	
	Standart Artık Değeri	354	1.181	489	355	2.379	
	Gözlenen Değer	% 14,90	% 49,60	% 20,60	% 14,90	% 100,00	
	Beklenen Değer	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
	% içinde Devlet Kurumuna Şikâyet						
	% içinde çalışma / okuma durumu						

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=28,728; df=3; p<.001; Cramer's V=0,110); Son üç ay içinde bir devlet kurumuna şikâyetinde bulunmuş olduğunu söyleyen gençlerde hem okuyup hem çalışanların oranı beklenenden yüksek; okumayan çalışanların oranı beklenenden düşüktür.



**Tablo 115. Çalışma / Okuma Durumu – Protestoya Katılım**

		Çalışma / okuma durumu				Toplam	
		Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan		
Protestoya Katılım	Evet	48	153	36	21	258	
		38,4	128,2	53	38,5	258	
	% içinde Protestoya Katılım	% 18,60	% 59,30	% 14,00	% 8,10	% 100,00	
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 13,60	% 12,90	% 7,40	% 5,90	% 10,80	
	Standart Artık Değeri	1,6	2,2	-2,3	-2,8		
	Gözlenen Değer	306	1.030	453	334	2.123	
	Beklenen Değer	315,6	1.054,8	436	316,5	2.123	
	% içinde Protestoya Katılım	% 14,40	% 48,50	% 21,30	% 15,70	% 100,00	
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 86,40	% 87,10	% 92,60	% 94,10	% 89,20	
	Standart Artık Değeri	-0,5	-0,8	0,8	1		
	Gözlenen Değer	354	1.183	489	355	2.381	
	Beklenen Değer	354	1.183	489	355	2.381	
	% içinde Protestoya Katılım	% 14,90	% 49,70	% 20,50	% 14,90	% 100,00	
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
Toplam							

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=23,107; df=3; p<.001; Cramer's V=0,099): Son üç ay içinde herhangi bir gösteri/yürüyüş/protestoya katılmış olduğunu söyleyen gençler arasında okuyup çalışmayanların oranı beklenenden fazla; okumayıp çalışan ve okumayan çalışmayanların oranı beklenenden azdır.

**Tablo 116. Çalışma / Okuma Durumu – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

		Çalışma / okuma durumu				Toplam
		Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan	
Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evete	84	280	72	44	480
		71,5	238,7	98,4	71,5	480
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 17,50	% 58,30	% 15,00	% 9,20	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 23,80	% 23,70	% 14,80	% 12,50	% 20,20
	Standart Artık Değeri	1,5	2,7	-2,7	-3,2	
Hayır	Gözlenen Değer	269	899	414	309	1.891
	Beklenen Değer	281,5	940,3	387,6	281,5	1.891
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 14,20	% 47,50	% 21,90	% 16,30	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 76,20	% 76,30	% 85,20	% 87,50	% 79,80
	Standart Artık Değeri	-0,7	-1,3	1,3	1,6	
Toplam	Gözlenen Değer	353	1.179	486	353	2.371
	Beklenen Değer	353	1.179	486	353	2.371
	% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 14,90	% 49,70	% 20,50	% 14,90	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=33,832; df=3; p<.001; Cramer's V=0,119); Son bir hafta içinde internette toplumsal bir sorunla ilgili ileti paylaşmış olduğunu söyleyen gençlerden okuyup çalışmayanların sayısı beklenenden fazla; okumayıp çalışan ve okumayan çalışmayanların sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 117. Çalışma / Okuma Durumu – Van Dayanışma Kampanyasına Destek**

		Çalışma / okuma durumu				Toplam
		Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan	
Van Dayanışma Kampanyasına Destek	Evet	190	630	196	135	1.151
		171,4	572,6	235,5	171,4	1.151
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 16,50	% 54,70	% 17,00	% 11,70	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 53,80	% 53,40	% 40,40	% 38,20	% 48,60
	Standart Artık Değeri	1,4	2,4	-2,6	-2,8	
	Hayır	163	549	289	218	1.219
		181,6	606,4	249,5	181,6	1.219
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 13,40	% 45,00	% 23,70	% 17,90	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 46,20	% 46,60	% 59,60	% 61,80	% 51,40
	Standart Artık Değeri	-1,4	-2,3	2,5	2,7	
Toplam	Gözlenen Değer	353	1.179	485	353	2.370
	Beklenen Değer	353	1.179	485	353	2.370
	% içinde Van Dayanışma Kampanyasına Destek	% 14,90	% 49,70	% 20,50	% 14,90	% 100,00
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=43,063; df=3; p<.001; Cramer's V=0,135): Depremle ilgili olarak düzenlenmiş olan Van halkına destek kampanyalarından birine katılımış olduğunu söyleyen gençlerde okuyup çalışmayanların oranı beklenenden yüksek; okumayıp çalışan ve okumayan-çalışmayanların oranı beklenenden düşüktür. Bu yönde herhangi bir kampanyaya katılmamış olduğunu belirten gençlerde ise okuyup çalışmayanların sayısı beklenenden az; okumayıp çalışan ve okumayan-çalışmayanların sayısı beklenenden fazladır.

**Tablo 118. Çalışma / Okuma Durumu – Bağış Kampanyasına Destek**

		Çalışma / okuma durumu						Toplam
		Okuyan Çalışan	Okuyan Çalışmayan	Okumayan Çalışan	Çalışmayan Okumayan			
Bağış Kampanyasına Destek	Evete	108	348	128	78		662	
		98,5	329,9	135,4	98,2		662	
		% 16,30	% 52,60	% 19,30	% 11,80		% 100,00	
		% 30,60	% 29,40	% 26,40	% 22,20		% 27,90	
		1	1	-0,6	-2			
Hayır	Gözlenen Değer	245	834	357	274		1.710	
	Beklenen Değer	254,5	852,1	349,6	253,8		1.710	
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 14,30	% 48,80	% 20,90	% 16,00		% 100,00	
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 69,40	% 70,60	% 73,60	% 77,80		% 72,10	
		-0,6	-0,6	0,4	1,3			
Toplam	Gözlenen Değer	353	1.182	485	352		2.372	
	Beklenen Değer	353	1.182	485	352		2.372	
	% içinde Bağış Kampanyasına Destek	% 14,90	% 49,80	% 20,40	% 14,80		% 100,00	
	% içinde çalışma / okuma durumu	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00		% 100,00	

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=8,985; df=3; p<.005; Cramer's V=0,062): Televizyonda vs. yayınlanan bağış kampanyalarından birine cep telefonuna mesaj atarak destek olmuş olduğunu söyleyen gençlerde okumayan çalışmayanların sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 119. Çalışma / Okuma Durumu – Genel Siyasi Katılım**

	N	Ortalama	Standart Sapma
Okuyan Çalışan	221	3,0543	1,55702
Okuyan Çalışmayan	811	3,1208	1,63532
Okumayan Çalışan	351	2,9316	1,58056
Okumayan Çalışmayan	282	2,734	1,37731
Toplam	1.665	3,0066	1,57751

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark ( $F(3,1661)=4,585; p<.005$ ): Okuyup çalışmayan gençlerin genel siyasi katılım düzeyleri ( $M=3,12; SD=1,64$ ) okumayan çalışmayanların genel siyasi katılım düzeyinden ( $M=2,73; SD=1,38$ ) yüksektir.

## Medeni Durum / Cinsiyet-Siyasi Katılım

Tablo 120. Medeni Durum / Kadın - Oy Verme

Cinsiyet				Medeni durum		Toplam
				Bekâr	Sözlü-nişanlı	
Kadın	Oy Verme	Bir partiye oy verir	Gözlenen Değer	447	52	Evli
			Beklenen Değer	482,4	43,9	137
			% içinde Oy Verme	% 70,30	% 8,20	109,7
			% içinde Medeni durum	% 50,90	% 65,00	% 21,50
			Standart Artık Değeri	-1,6	1,2	% 68,50
		Kararsız	Gözlenen Değer	282	19	2,6
			Beklenen Değer	264,7	24,1	48
			% içinde Oy Verme	% 80,80	% 5,40	60,2
			% içinde Medeni durum	% 32,10	% 23,80	% 13,80
			Standart Artık Değeri	1,1	-1	% 24,00
		Oy kullanmaz	Gözlenen Değer	150	9	-1,6
			Beklenen Değer	132	12	15
			% içinde Oy Verme	% 86,20	% 5,20	30
		% içinde Medeni durum	% 17,10	% 11,30	% 8,60	
		Standart Artık Değeri	1,6	-0,9	% 7,50	
	Toplam	Gözlenen Değer	879	80	-2,7	
		Beklenen Değer	879	80	200	
		% içinde Oy Verme	% 75,80	% 6,90	200	
		% içinde Medeni durum	% 100,00	% 100,00	% 17,30	
					% 100,00	

Kadınlar: İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=26,280; df=4; p<.001; Cramer's V=0,106): Bir partiye oy vereceğini söyleyen evli kadınların sayısı beklenenden fazla, oy kullanmayacağını söyleyen evli kadınların sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 121. Medeni Durum – Kadın – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

Cinsiyet				Medeni durum			Toplam
				Bekâr	Sözlü-nişanlı	Evlî	
Kadın	STK'lara Üyelik	Üye olanlar	Gözlenen Değer	197	11	15	223
			Beklenen Değer	169,6	15,3	38,1	223
			% içinde STK'lara Üyelik	% 88,30	% 4,90	% 6,70	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 21,90	% 13,60	% 7,40	% 18,90
			Standart Artık Değeri	2,1	-1,1	-3,7	
			Üye olmayanlar	701	70	187	958
			Gözlenen Değer	728,4	65,7	163,9	958
			Beklenen Değer	% 73,20	% 7,30	% 19,50	% 100,00
			% içinde STK'lara Üyelik	% 78,10	% 86,40	% 92,60	% 81,10
			% içinde Medeni durum	-1	0,5	1,8	
		Standart Artık Değeri	898	81	202	1.181	
	Toplam		898	81	202	1.181	
			% 76,00	% 6,90	% 17,10	% 100,00	
			100,00%	% 100,00	% 100,00	% 100,00	
			% içinde Medeni durum				

Kadınlar:

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=24,269; df=2; p<.001; Cramer's V=0,143): Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olduğunu söyleyen bekar genç kadınların sayısı beklenenden fazla; evli genç kadınların sayısı beklenenden azdır; herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmadığını belirten evli genç kadınların sayısı neredeyse beklenenden fazladır.

**Tablo 122. Medeni Durum / Cinsiyet Toplam - Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik**

Cinsiyet				Medeni durum			Toplam
				Bekâr	Sözlü-nişanlı	Evlî	
Kadın							
ve Erkek							
STK'lara Üyelik	Üye olanlar	Gözlenen Değer	499	25	34	558	
		Beklenen Değer	470,6	29,7	57,7	558	
		% içinde STK'lara Üyelik	% 89,40	% 4,50	% 6,10	% 100,00	
		% içinde Medeni durum	% 23,90	% 18,90	% 13,30	% 22,50	
		Standart Artık Değeri	1,3	-0,9	-3,1		
	Üye olmayanlar	Gözlenen Değer	1.590	107	222	1.919	
		Beklenen Değer	1.618,4	102,3	198,3	1.919	
		% içinde STK'lara Üyelik	% 82,90	% 5,60	% 11,60	% 100,00	
		% içinde Medeni durum	% 76,10	% 81,10	% 86,70	% 77,50	
		Standart Artık Değeri	-0,7	0,5	1,7		
	Toplam	Gözlenen Değer	2.089	132	256	2.477	
		Beklenen Değer	2.089	132	256	2.477	
		% içinde STK'lara Üyelik	% 84,30	% 5,30	% 10,30	% 100,00	
		% içinde Medeni durum	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

Kadın ve erkek:  
İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 15,727; df=2; p<.001; Cramer's V=0,080): Herhangi bir STK'da üye/gönüllü olduğunu söyleyen evli gençlerin sayısı beklenenden azdır.



**Tablo 123. Medeni Durum / Kadın – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği**

Cinsiyet				Medeni durum			Toplam
				Bekâr	Sözlü-nişanlı	Evli	
Kadın	STK'lara Üyelik İsteği	Evet, isterim	Gözlenen Değer	332	20	55	407
			Beklenen Değer	302,1	29,9	75	407
			% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 81,60	% 4,90	% 13,50	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 46,30	% 28,20	% 30,90	% 42,10
			Standart Artık Değeri	1,7	-1,8	-2,3	
		Hayır, istemem	Gözlenen Değer	385	51	123	559
			Beklenen Değer	414,9	41,1	103	559
			% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 68,90	% 9,10	% 22,00	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 53,70	% 71,80	% 69,10	% 57,90
			Standart Artık Değeri	-1,5	1,5	2	
	Toplam		Gözlenen Değer	717	71	178	966
			Beklenen Değer	717	71	178	966
			% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 74,20	% 7,30	% 18,40	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

Kadınlar:

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=20,009; df=2; p<.001; Cramer's V=0,144): Gelecekte bir STK'da üye/gönüllü olmak istediğini söyleyen evli genç kadınların sayısı beklenenden az; sözlü/nişanlı genç kadınların sayısı neredeyse beklenenden azdır. Gelecekte herhangi bir STK'da üye/gönüllü olmak istemediğini söyleyen evli genç kadınların sayısı beklenenden üzerindedir.

Tablo 124. Medeni Durum-Cinsiyet Toplam – Sivil Toplum Kuruluşlarına Üyelik İsteği

Cinsiyet				Medeni durum			Toplam
				Bekâr	Sözlü-nişanlı	Evli	
Kadın ve Erkek	STK'lara Üyelik İsteği	Evet, isterim	Gözlenen Değer	707	32	71	810
		% içinde STK'lara Üyelik İsteği	Beklenen Değer	676,6	45,6	87,9	810
			% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 87,30	% 4,00	% 8,80	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 42,50	% 28,60	% 32,90	% 40,70
			Standart Artık Değeri	1,2	-2	-1,8	
		Hayır, istemem	Gözlenen Değer	956	80	145	1181
			Beklenen Değer	986,4	66,4	128,1	1181
			% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 80,90	% 6,80	% 12,30	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 57,50	% 71,40	% 67,10	% 59,30
			Standart Artık Değeri	-1	1,7	1,5	
Toplam		Gözlenen Değer	1.663	112	216	1991	
		Beklenen Değer	1.663	112	216	1991	
		% içinde STK'lara Üyelik İsteği	% 83,50	% 5,60	% 10,80	% 100,00	
		% içinde Medeni durum	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

Kadın ve erkek:

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare= 14,581; df=2; ps=.001; Cramer's V=0,086): Gelecekte bir STK'da üye/gönüllü olmak istediğini söyleyen sözlü/nişanlı gençlerin sayısı beklenenden az; evli gençlerin sayısı neredeyse beklenenden azdır.

**Tablo 125. Medeni Durum / Kadın - Protestoya Katılım**

Cinsiyet				Medeni durum			Toplam
				Bekâr	Sözlü-nişanlı	Evlî	
Kadın	Protestoya Katılım	Evet		78	7	6	91
			Gözlenen Değer	69,2	6,1	15,6	91
			Beklenen Değer	% 85,70	% 7,70	% 6,60	% 100,00
			% içinde Protestoya Katılım	% 8,70	% 8,90	% 3,00	% 7,70
			% içinde Medeni durum	1,1	0,4	-2,4	
			Standart Artık Değeri	816	72	196	1.084
			Gözlenen Değer	824,8	72,9	186,4	1.084
			Beklenen Değer	% 75,30	% 6,60	% 18,10	% 100,00
			% içinde Protestoya Katılım	% 91,30	% 91,10	% 97,00	% 92,30
			% içinde Medeni durum	-0,3	-0,1	0,7	
		Standart Artık Değeri	894	79	202	1.175	
	Toplam		894	79	202	1.175	
			% 76,10	% 6,70	% 17,20	% 100,00	
			% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

Kadınlar:

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=7,784; df=2; p<05; Cramer's V=0,081): Son üç ay içinde bir yürüyüş/gösteri/protestoya katılmış olduğunu söyleyen evli genç kadınların sayısı beklenenin altındadır.

Tablo 126. Medeni Durum / Cinsiyet Toplam - Protestooya Katılım

Cinsiyet			Medeni durum			Toplam	
			Bekâr	Sözlü-nişanlı	Evli		
Kadın ve Erkek	Protestooya Katılım	Evet					
			Gözlenen Değer	243	11	9	263
			Beklenen Değer	221,8	13,9	27,3	263
			% içinde Protestooya Katılım	% 92,40	% 4,20	% 3,40	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 11,70	% 8,50	% 3,50	% 10,70
			Standart Artık Değeri	1,4	-0,8	-3,5	
			Gözlenen Değer	1.838	119	247	2.204
			Beklenen Değer	1.859,2	116,1	228,7	2.204
			% içinde Protestooya Katılım	% 83,40	% 5,40	% 11,20	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 88,30	% 91,50	% 96,50	% 89,30
	Standart Artık Değeri	-0,5	0,3	1,2			
Toplam		Gözlenen Değer	2.081	130	256	2.467	
		Beklenen Değer	2.081	130	256	2.467	
		% içinde Protestooya Katılım	% 84,40	% 5,30	% 10,40	% 100,00	
		% içinde Medeni durum	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

Kadın ve erkek:

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=16,639; df=2; p<.001; Cramer's V=0,082): Son üç ay içinde bir yürüyüş/gösteri/protestooya katılımış olduğunu söyleyen evli gençlerin sayısı beklenenden azdır.

**Tablo 127. Medeni Durum / Kadın - Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme**

Cinsiyet				Medeni durum		Toplam	
				Bekâr	Sözlü-nişanlı		Evli
Kadın	Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evli					
		Evet	Gözlenen Değer	178	15	10	203
			Beklenen Değer	154,4	13,7	35	203
			% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 87,70	% 7,40	% 4,90	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 20,00	% 19,00	% 5,00	% 17,30
			Standart Artık Değeri	1,9	0,4	-4,2	
			Gözlenen Değer	714	64	192	970
			Beklenen Değer	737,6	65,3	167	970
			% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 73,60	% 6,60	% 19,80	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 80,00	% 81,00	% 95,00	% 82,70
		Standart Artık Değeri	-0,9	-0,2	1,9		
	Toplam		Gözlenen Değer	892	79	202	1.173
			Beklenen Değer	892	79	202	1.173
			% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 76,00	% 6,70	% 17,20	% 100,00
			% içinde Medeni durum	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00

Kadınlar:

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=26,078; df=2; p<.001; Cramer's V=0,149): Son bir hafta içinde internetten toplumsal bir soruna ilgili bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen evli genç kadınların sayısı beklenenin altında, bekâr kadınların sayısı ise neredeyse beklenenin üzerindedir. Bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu söyleyen evli genç kadınların sayısı neredeyse beklenenin fazladır.

Tablo 128. Medeni Durum-Cinsiyet Toplam – Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme

Cinsiyet				Medeni durum			Toplam
				Bekâr	Sözlü-nişanlı	Evli	
Kadın ve Erkek	Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	Evli					
		Hayır					
		Gözlenen Değer	446	28	20	494	
		Beklenen Değer	416,8	26,1	51,1	494	
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 90,30	% 5,70	% 4,00	% 100,00	
		% içinde Medeni durum	% 21,50	% 21,50	% 7,90	% 20,10	
		Standart Artık Değeri	1,4	0,4	-4,3		
		Gözlenen Değer	1.627	102	234	1.963	
		Beklenen Değer	1.656,2	103,9	202,9	1.963	
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 82,90	% 5,20	% 11,90	% 100,00	
	% içinde Medeni durum	% 78,50	% 78,50	% 92,10	% 79,90		
	Standart Artık Değeri	-0,7	-0,2	2,2			
Toplam		Gözlenen Değer	2.073	130	254	2.457	
		Beklenen Değer	2.073	130	254	2.457	
		% içinde Çevrimiçi Siyasi Mesaj Verme	% 84,40	% 5,30	% 10,30	% 100,00	
		% içinde Medeni durum	% 100,00	% 100,00	% 100,00	% 100,00	

Kadın ve erkek:

İstatistiksel Olarak Anlamlı Fark (Ki-Kare=26,386; df=2; p<.001; Cramer's V=0,104): Son bir hafta içinde internetten toplumsal bir soruyla ilgili olarak bir ileti paylaşmış olduğunu söyleyen evli gençlerin sayısı beklenenden az; bu yönde bir ileti paylaşmamış olduğunu söyleyen evli gençlerin sayısı beklenenden fazladır.



**Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi**'nin amacı, genç yurttaşların ve gençler ile çalışan sivil toplum kuruluşlarının (STK) kamusal tartışmalara ve karar alma mekanizmalarına katılımını güçlendirmektir. Aynı zamanda, gençlerin toplumsal katılımlarının desteklenmesi hedeflenmektedir.

*Türkiye'de Gençler ve Siyasi Katılım: Sosyo-Ekonomik Statü Fark Yaratıyor mu?* başlıklı araştırmada, gençlerin sosyo-ekonomik statüleri ile siyasi katılımları arasındaki ilişki irdelenmektedir. Bu araştırma sosyo-ekonomik statü ile gençlerin siyasi katılımları ve siyasi katılım biçimleri arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle, yazarlar, sosyal ve ekonomik dezavantajlar yaşayan gençlerin, siyasi mekanizmalara daha az katılabilmesinin ve siyasi arenada seslerini daha az duyurabilmelerini "demokrasi açığı" olarak kavramsallaştırıyor. Yazarlar bahsedilen "demokrasi açığının" sosyal ve ekonomik dezavantajlarla yaşayan gençlerin sözlerinin siyasi karar alma mekanizmalarına yansımamasına ve toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretilmesine neden olduğunu iddia ediyorlar.

*Türkiye'de Gençler ve Siyasi Katılım: Sosyo-Ekonomik Statü Fark Yaratıyor mu?* başlıklı araştırma, ülkemizde gençlerin siyasi katılımına ilişkin tartışmaları besleyebilecek önemli bulgular içermektedir.

Volkan Yılmaz ve Burcu Oy İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi'nde araştırmacı ve öğretim üyesi olarak çalışmaktadırlar.

ISBN: 978-605-399-337-7



**İstanbul  
Bilgi Üniversitesi**

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES



İSTANBUL BILGI ÜNİVERSİTESİ  
Sivil Toplum Kuruluşları  
Eğitim ve Araştırma Birimi



İSTANBUL BILGI ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

Bu yayın Avrupa Birliği mali desteğiyle hazırlanmıştır. Yayının içeriğinden yalnız Yazar(lar) sorumlu olup hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.